SAVIŠVIETA

Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos leidinys

2022 | 1

Turinys

In Memoriam 3
Įžanga 4
1.LSŠA ŠVENČIA 30- METĮ 5
1.1. 30-ties metų LSŠA kelionė didvyrio keliu 5
1.2. Trečiasis LSŠA dešimtmetis: mokėmės ir dalinomės 9
1.3. Svarbūs raidos etapai 25
1.4. Prisiminimai apie LSŠA 39
1.5.Pradžioje buvo euforija 40
1.6.Istoriją menant... 42
1.7. 30-metį apibendrinant 43
2.REGIONŲ PATIRTYS IR ISTORIJOS PASITINKANT 30- METĮ 44
2.1. Vilniaus krašto patirtys ir istorijos, pasitinkant LSŠA 30-metį 44
2.2. Suaugusiųjų mokymosi galimybės Kėdainių profesinio rengimo centre 47
2.3.Tas neapsakomas jausmas 49
2.4. Nuolat besimokančios organizacijos patirtis. Nuolatinio mokymosi procese 52
2.5. Suaugusiųjų švietimo veikla Kauno krašte 56
2.6. Suaugusiųjų švietimo veikla Alytaus krašte 58
3.AKTUALIJOS. LSŠA IR JOS NARIŲ ĮGYVENDINAMI PROJEKTAI 64
3.1. Aktyvus pilietiškumas ir pagyvenusių žmonių vaidmuo visuomenėje 64
3.2.Suaugusiųjų skaitmeninių įgūdžių gilinimas siekiant gyvenimo kokybės 66
3.3.Virtuali kaimo klasė 68
3.4.Atraskime naujas kalbas ir kultūras – „Discover Iceland and Sweden“ projekto įgyvendinimas . 70

Leidinio sudarytojos DR. GENUTĖ GEDVILIENĖ ir MG. DAIVA MALINAUSKIENĖ.

Leidinio viršelis UAB „InterSe“

Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija neatsako už straipsniuose išsakytas mintis – autentišką autorių nuomonę.

Nuotraukos leidinyje publikuojamos turint jas pateikusių asmenų sutikimą.

In Memoriam

2022-ųjų m. balandžio mėn. 2-ąją dieną netekome MOKYTOJO, BENDRAŽYGIO, KOLEGOS, LSŠA prezidento, profesoriaus Vincento (Valdo) Dienio.

Vincentas Dienys gimė 1936 m. balandžio 22 d. Aleknose, Rokiškio apskrityje, 1959 m. baigė Vilniaus universitetą. V. Dienio profesinę ir mokslinę karjerą galima padalinti į du etapus. Pirmąjį jis paskyrė fizikai. Nuo 1958 m. iki 1990 m. dirbo Fizikos ir matematikos bei Puslaidininkių fizikos institutuose, 1981 m. jis tapo fizikos ir matematikos mokslų daktaru, 1988 m. – profesoriumi. Vėliau jo karjera pasisuko Lietuvos profesinio mokymo, mokymosi visą gyvenimą sistemų kūrimo ir suaugusiųjų švietimo plėtros link. 1990–1994 metais dirbo Kultūros ir švietimo ministro pavaduotoju, 1994–1996 metais – Pedagogikos institute. 1996 m. - 2005 m. V. Dienys vadovavo Profesinio mokymo metodikos centrui, vėliau aktyviai prisidėjo prie profesinio mokymo, mokymosi visą gyvenimą, suaugusiųjų švietimo ir aukštojo mokslo reformų įgyvendinimo. 1998 m. V. Dieniui įteiktas LDK Gedimino ordino 1-ojo laipsnio medalis.

Vincentą Dienį (Valdą, kaip jis prašydavo jį vadinti) galima drąsiai vadinti vienu iš Lietuvos mokymosi visą gyvenimą sistemos architektų. Nuo pat Profesinio mokymo metodikos centro įsteigimo 1996 m. jis entuziastingai ėmėsi profesinio mokymo turinio reformavimo darbų, tvaraus PHARE Profesinio mokymo reformos programos iniciatyvų įgyvendinimo, profesinio mokymo kokybės užtikrinimo mechanizmų kūrimo, prisidėjo prie profesinio mokymo, aukštojo mokslo ir suaugusiųjų švietimo bei mokymosi visą gyvenimą strateginių dokumentų ir įstatymų kūrimo, Lietuvos kvalifikacijų sandaros ir sistemos projektavimo. Tai tik dalis jo svaraus indėlio į profesinio mokymo ir mokymosi visą gyvenimą sistemų plėtrą.

V. Dienio, tuometinio Švietimo, mokslo ir kultūros viceministro, iniciatyva buvo įkurta Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija (LSŠA). Nuo pat veiklos pradžios Valdas siekė, kad Lietuvos suaugusiųjų švietėjai mokytųsi iš geriausiųjų. Jo dėka buvo pradėtas ilgametis bendradarbiavimas su Vokietijos aukštųjų liaudies mokyklų tarptautinio bendradarbiavimo institutu (dvv- International), Šiaurės šalių liaudies akademija (NFA), Baltijos ir Šiaurės šalių suaugusiųjų švietimo asociacijomis – partneriais, kurie Lietuvos suaugusiųjų švietimo sektoriaus kūrimosi pradžioje buvo svarbiausi veiklos rėmėjai.

V. Dienys stengėsi, kad suaugusiųjų švietimas šalyje plėtotųsi tolygiai. Taip 1993 - 1997 m. atsirado LSŠA regioninių suaugusiųjų švietimo informacinių centrų tinklas, vėliau tapęs LSŠA skyrių tinklu.

Būdamas LSŠA prezidentu V. Dienys atstovavo Lietuvos suaugusiųjų švietimą įvairiose darbo grupėse, Europos suaugusiųjų švietimo asociacijoje (EAEA), dalyvaudavo įvairiose tarptautinėse konferencijose, pasauliniuose formuose, pvz., Confintea VI. Sukaupta patirtimi Valdas dosniai dalijosi su Lietuvos suaugusiųjų švietėjais nacionaliniuose, regioniniuose ir vietiniuose renginiuose, diskutuodamas su Vytauto Didžiojo universiteto andragogiką puoselėjančiais mokslininkais ir studentais, rašydamas straipsnius LSŠA leidiniui „Savišvieta“, VDU žurnalui „Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos“ ir pan.

Vincentas Dienys buvo vienas tų žmonių, su kuriuo buvo galima kalbėtis įvairiomis temomis, pasitarti. Jo didelė erudicija stebino ir traukė bendrauti. Tolerantiškas, išmintingas draugas ir partneris ilgam išliks visų Akademiką, Prezidentą ir Žmogų pažinojusiųjų atmintyje.

Įžanga

Šis Savišvietos leidinys skirtas LSŠA 30 – mečio jubiliejui. Leidinyje, straipsnių autoriai pristato ir dalinasi įvairia patirtimi, įgyta per Asociacijos gyvavimo laikotarpį.
Leidinys sudarytas iš trijų pagrindinių dalių.

Pirmosios dalies straipsniuose pristatomas trisdešimties metų LSŠA gyvavimo patirtys, veiklos.

I. Jagelavičiūtė savo straipsnyje apžvelgia Lietuvos suaugusiųjų asociacijos trisdešimties metų nueito kelio veiklas. Autorė dėmesingai prisiliečia nuo pradžių pradžios, paminėdama šventėje dalyvavusias andragogikos mokslo reikšmingas asmenybes (Teresevičienė M., Trečiokienė E., V.Lukošiūnienė, A. Bėkšta ir kt.), kurie įtakojo ir rūpinosi, kad Lietuvoje atsirastų andragogikos tyrimai ir dėmesys suaugusiajam visoje Lietuvoje. Nuoseklumo principu, aprašo jubiliejų menančios šventės akimirkas ir vykusias kūrybines veiklas.

V. Lukošūnienė pristato trečiojo LSŠA dešimtmečio kelią, pabrėždama, kad ...„30- ąjį LSŠA dešimtmetį galima vadinti mokėjimo mokytis dešimtmečiu“.

A. Bėkšta straipsnyje pateikia prisiminimus ir faktus apie svarbias ir aktualias suaugusiems andragogines veiklas. Autorius, raidos seka, išryškina įsimintinus įvykius, kurie tapo reikšmingi Lietuvos suaugusiųjų švietimo vystymuisi.

Trumpus prisiminimus apie dalyvavimo LSŠA veikloje pristato *R. Juozaitienė, M. Teresevičienė ir E. Trečiokienė*. Autorių straipsniuose išryškėja, kiek daug iniciatyvų ir atsakingų politinių žingsnių, prisidėta, besikuriant suaugusiųjų švietimui tuometinėje Lietuvoje.

Antroje leidinio dalyje andragogine patirtimi dalijasi autoriai iš Lietuvos regionų.

J. Čeponaitė aprašo Vilniaus krašto suaugusiųjų patyrimus ir įsimintinas istorijas, kurios įprasmina suaugusiųjų švietimo centro veiklą, pasitinkant LSŠA 30-metį.

D. Kačinskas pristato suaugusiųjų mokymosi galimybes Kėdainių profesinio rengimo centre. Autorius pabrėžia, kaip centras nuolat rūpinasi suaugusiųjų mokymuisi regione, t.y. reaguojant į besimokančiųjų poreikius, organizuojami neformaliojo suaugusiųjų mokymo(si) kursai ir seminarai.

R. Koncevičienė dalinasi patirtu neapsakomu jausmu mokymosi visą gyvenimą kelyje. Autorė išryškina keletą patirčių, kurios tapo įsimintinos.

J. Gečienė atskleidžia nuolat besimokančios organizacijos patirtis, pabrėždama, kad mokymasis gerina problemų sprendimo gebėjimus ir užtikrina organizacijos atsparumą krizinėse situacijose. Autorė akcentuoja, kad Anykščių globos namų bendruomenė yra aktyvi LSŠA dalyvė įvairiose veiklose.

L. Montrimaitė informuoja apie suaugusiųjų švietimo veiklas Kauno krašte, detalizuodama, kad regiono suaugusiųjų švietimo institucijos, aktyviai bendradarbiaudamos su Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija dalijasi naujomis idėjomis, inicijuoja naujas veiklas, dalyvauja nacionaliniuose bei tarptautiniuose projektuose, organizuoja mokymus ir plėtoja tyrimus suaugusiųjų švietimo srityje.

A. Ščiglinskienė apžvelgdama suaugusiųjų švietimo veiklą Alytaus krašte pabrėžia, kad regionas yra iniciatyvus rūpintis suaugusiųjų interesais. Kitaip tariant, teikia pagalbą suaugusiųjų kompetencijų plėtrai prioritetinėse srityse: IKT kompetencijų įgijimui, užsienio kalbų ir profesinių gebėjimų ugdymuisi.

Trečia leidinio dalis *skirta* LSŠA ir jos narių projektų aktualijoms.
Straipsnių autorės (*R. Jankevičienė, D. Malinauskienė, G. Gedvilienė*) pateikia vykdomų projektų informacines santraukas, detalizuodamos veiklas, jų procesus ir planuojamus rezultatus.

1.LSŠA ŠVENČIA 30- METĮ

Jubiliejaus proga Asociaciją pasiekė daug sveikinimų. Dėkojame sveikinusiems - Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Švietimo mainų paramos fondui, juridiniams ir individualiems nariams, bendradarbiavimo partneriams. Visus sveikinimus skelbėme LSŠA „Facebook“ paskyroje. Vaizdo sveikinimais dalijamės ir leidinyje.

Europos suaugusiųjų švietimo asociacijos prezidento Uwe Gartenschlaeger sveikinimas
LSŠA Kauno krašto narių sveikinimas
Marijampolės TAU ir Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centro sveikinimas

1.1. 30-ties metų LSŠA kelionė didvyrio keliu

INGA JAGELAVIČIŪTĖ,
LSŠA prezidentė

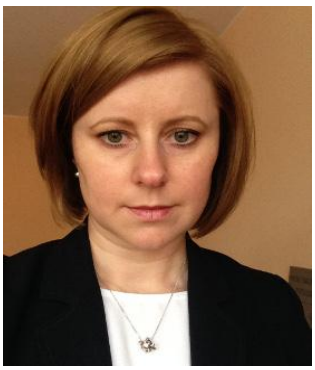
Inga Jagelavičiūtė, LSŠA prezidentė

Atkeliavę 2022 metai atnešė džiugią šventę: vasario 22 – ąją Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijai sukanka 30 metų! Tai yra sukaktis, kuria tikrai galime didžiuotis, nes dar 19 amžiuje didysis vokiečių poetas Johanas Volfgangas Gėtė rašė: „Laimingas yra tas, kuris džiaugsmingai dirba ir džiaugiasi darbais, kuriuos padarė.” Turime kuo džiaugtis, turime kuo didžiuotis: išsilaikyti ir sėkmingai veikti trisdešimt metų organizacijai, kurios veikla grįsta savanoryste, susitelkimu ir tik projektine veikla – didelis iššūkis. Ir todėl labai smagu, kad ties juo Asociacija nesuklupo.

Visi LSŠA nariai, kolegos ir svečiai 2022 metų vasario 25-26 dienomis buvo pakviesti į Druskininkus, „Dainavos“ mokymo centrą, dalyvauti 30-ties metų jubiliejaus šventėje „Mokomės ir dalijamės!“. Norėdami apibendrinti 30-ties metų svarbiausius įvykius, mūsų visų bendrą veiklą, įveiktus iššūkius ir visas pamokas nusprendėme viską prisiminti keliaudami „Didvyrio keliu“ (pagal Joseph Campbell).

LSŠA išgirsta kvietimą. Pirmasis dokumentas, nuo kurio parsidėjo LSŠA kūrimas – tai tuometinio Švietimo ir kultūros viceministro šviesios atminties Vincento Dienio 1991 m. rugsėjo 17 d. raštas, kuriuo gerb. Edmundas Normantas siunčiamas į Estijoje vykstantį Baltijos ir Šiaurės šalių susitikimą dėl suaugusiųjų švietėjų bendradarbiavimo. Ponas Normantas ataskaitoje rašo: „Buvau. Tema – Baltijos šalių įstojimas į suaugusiųjų švietimo tarptautinę asociaciją (nevalstybinę). Estai tokią organizaciją jau turi – ponia Miarja įstojo ir į Europos biurą. Parašėme bendrą raštą dėl visuomeninės Baltijos liaudies akademijos sukūrimo. Bus, kur sutarsim. Pedagogų suaugusiems ruošimas, tarptautiniai ryšiai, ekspertai ir pan. Lietuvoje reikia skatinti tokios organizacijos kūrimą.“

Atsiliepiame į kvietimą ir iš karto **peržengiame slenkstį,** kai 1991 m. susibūrė LSŠA steigimo iniciatyvinė grupė, kuri paruošė įstatų projektą ir 1992 m. vasario 22 d. sušaukė steigiamąjį LSŠA susirinkimą. Džiugu, kad šio steigiamojo susirinkimo dalyvės Prof., habil. dr. Margarita Teresevičienė ir Dr. Edita Trečiokienė aktyviai dalyvauja LSŠA veikloje ir kartu švenčia 30-ties metų jubiliejų.

Sutinkame globėją. Veiklos pradžioje LSŠA buvo labai svarbus ne tik jos narių aktyvumas bei entuziazmas bet ir partnerių visapusiška parama. Kas tuo metu buvo LSŠA globėjai? Jau veiklos pradžioje LSŠA parėmė Lietuvos Kultūros ir švietimo bei Energetikos ministerijos, Lietuvos „Žinijos“ draugija, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. LSŠA turėjo du labai padedančius partnerius iš užsienio – tai Vokiečių liaudies aukštųjų mokyklų sąjungos tarptautino bendradarbiavimo institutas (IIZ/DVV, dabar DVV International) ir Šiaurės šalių liaudies akademija (NFA).

IIZ/DVV parėmė daugelį LSŠA veiklų. Remiantis jų metodine ir finansine pagalba, parengtas Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas (1998 m.), organizuoti 109 seminarai regionuose, 5 tarptautinės ir respublikinės konferencijos, finansuotas 29 suaugusiųjų švietėjų dalyvavimas tarptautiniuose seminaruose, pastoviai remtas periodinis LSŠA leidinys „Savišvieta“.

Bendradarbiaujant su NFA buvo keliama andragogų profesinė kvalifikacija, skleidžiama Skandinavijos šalių patirtis, teikiama pagalba kuriant ir stiprinant nevyriausybinį sektorių Lietuvoje.

Susitinkame su demonu. Savo kelyje sutiktus globėjus kartais keitė demonai. Kas buvo demonai, su kuriais reikėjo kovoti? Vidiniai demonai – tai mūsų mintys ir veiksmai, neįveiktos baimės, nerimas ir abejonės dėl priimtų sprendimų, kylančių iššūkių. Išoriniai demonai – kartais mūsų minčių ar idėjų nepalaikančios įvairios valdžios institucijos, plačiosios visuomenės nesuvokimas, kas yra suaugusiųjų mokymasis, mūsų pačių (ne)supratimas apie andragogą ir andragogiką.

Transformuojame save, paverčiame demoną globėju. Ar tai būtų išoriniai demonai, ar vidiniai **–** juos įveikę, kiekvienas keičiamės – tiek žmonės, tiek organizacijos, o tai nulemia mūsų sprendimus, poelgius ir nukreipia tam tikra linkme. Susidraugavę su demonais įgauname stiprybės ir paaugame, sukaupiame jėgų užduotims atlikti ir keičiame pasaulį.

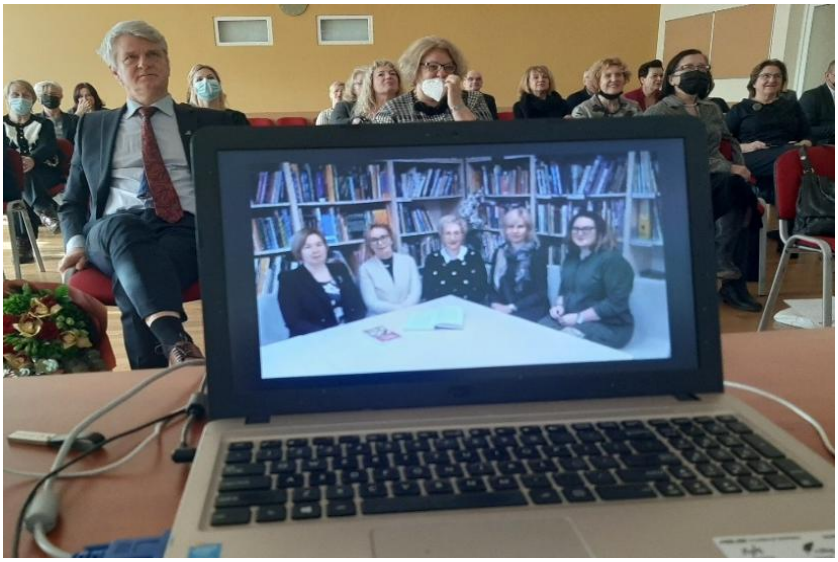

Atlieka užduotį, sukuria naują pasaulio žemėlapį. Priėję šį kelionės etapą, visi kartu, Druskininkų „Dainavos“ salėje pamąstėme, kokį pasaulio žemėlapį sukūrėme ir ko šiandiena nebūtų, jei nebūtų LSŠA?

Nešnibždėtume rugsėjį „Pievelėse“, nepakviestume visos Lietuvos į suaugusiųjų mokymosi savaitę ilgais lapkričio vakarais. O gal nebūtų mokėjimo mokytis? Mes žinotume tik kelią iki mokyklų, universitetų, bibliotekų, muziejų ir kitų darbo vietų, ir apskritai, nebūtume šiandiena visi kartu čia. Tačiau valdininkams ir politikams, greičiausiai, mažiau skaudėtų galvos...

Grįžtame namo pasikeitę. Apsukę 30-tie metų kelionės ratą neišvengiamai grįžtame pasikeitę. Subrendę. Išmintingesni. Patyrę. Išdidūs. Džiaugsmingi. Savikritiški. Atsinaujinę. Ieškantys. Svajojantys. Drąsūs. Ištvermingi. Išmokę ir vis dar besimokantys.

Visi esame kolegų, bendražygių, bičiulių komanda, kuri surėmusi pečius sprendžia galvosūkius, žengia koja kojon su bėgančiu laiku, dalinasi patirtimi, rūpinasi suaugusiųjų mokymusi Lietuvoje, kartu dirba, švenčia pergales ir, svarbiausia, nepailstamai nuolat mokosi, nes „vertingiausia savybė gyvenime – amžinai jaunas, nenuvargintas metų ir kas rytą vis atgimstantis žinių troškimas“ (R. Rolanas).

1.2. Trečiasis LSŠA dešimtmetis: mokėmės ir dalinomės

VILIJA LUKOŠŪNIENĖ,
LSŠA projektinės veiklos ekspertė,

Vilija Lukošūnienė, LSŠA prezidentė 2013-2018-aisias metais

Prologas

Buvo 1992 - ieji metai...Nemažas būrelis žmonių ryžtingai apsisprendė, kad Lietuvos ateities kelias vingiuoja teritorija, vadinama *suaugusiųjų švietimu* ir išsukti iš šio kelio negalima, nes rodyklės *Apylanka* nėra. Reikia steigti junginį, telkiantį ir vienijantį tuos, kuriems rūpi Lietuvos ateities žmonių šviesumas. Ir tai įvyko - vasario 22 d. „gimė“ Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija: iš gilių diskusijų, iš užsienio (Estijos, Vokietijos) suaugusiųjų švietėjų patirties, iš didelio noro skleisti mokymosi visą gyvenimą idėją.

Aš nestovėjau prie Asociacijos „lopšio“, prisijungiau vėliau, kai Asociacija jau gan drąsiai stovėjo ant savo kojų ir buvo nužingsniavusi pusantrų metų veiklos kelią.

Ir štai - LSŠA jau trisdešimt! Tiesiog veržiasi išsakoma Henry Fordo mintis: „Susitikti – sėkmė, išsilaikyti kartu – pažanga, vystytis – pasiekimas“, kurią dažnai mėgdavo kartoti viena iš Asociacijos prezidenčių Roma Juozaitienė. Juk iš tiesų, trisdešimt metų aktyviai veikti nevalstybinei, nevyriausybinei, pelno nesiekiančiai organizacijai, už kurios pečių testovi grupė suaugusiųjų švietimo idėja gyvenančių žmonių - nepaprasta sėkmė.

Viename straipsnyje aprašyti visą Asociacijos trisdešimties metų kelią būtų nelengva užduotis. O ir nereikia, nes pirmieji dešimt metų yra apžvelgti „Savišvietos“(2002/1) leidinyje, antrasis dešimtmetis nušviestas „Savišvietos“ leidinyje (2012/2).

Šiame straipsnyje apžvelgsiu paskutiniojo dešimtmečio įvykius, veiklas ir emocijas, juolab, kad šešis metus iš pastarųjų dešimties teko vadovauti organizacijai.

Mokėti mokytis

Trisdešimtąjį LSŠA dešimtmetį galima drąsiai vadinti mokėjimo mokytis dešimtmečiu. Dėmesį šiai bendrajai kompetencijai jau prieš kurį laiką atkreipė Europos Sąjungos suaugusiųjų švietimo politikai.

Pamažu ir Lietuvoje imti garsiau kalbėti apie bendrųjų gebėjimų svarbą, daugiau apie IKT raštingumą, užsienio kalbas ir verslumą.

Mes, LSŠA ekspertai, mokėjimo mokytis, tema (nors termino *mokėjimas mokytis Lietuvoje dar nebuvo)* domėjomės jau ir anksčiau: prisiminkime metodinį leidinį „Mokymosi pagrindai“, mokėjimo mokytis gebėjimų tobulinimo paslaugų projektą tuometinio Ugdymo plėtros centro specialistams... Kuo toliau gilinomės į šią sritį, tuo labiau aiškėjo, kad be mokėjimo mokytis vargu ar galima kitų bendrųjų gebėjimų plėtra. Taigi leidomės į kelionę „po atradimų apie mokymąsi pasaulį“. Taip gimė Mokymosi visą gyvenimą programos projektas „Mokėjimo mokytis kompetencija grįžtantiems mokytis“ . Projekto įgyvendinimui vadovavo LSŠA, o jame dalyvavo septynių šalių partneriai.

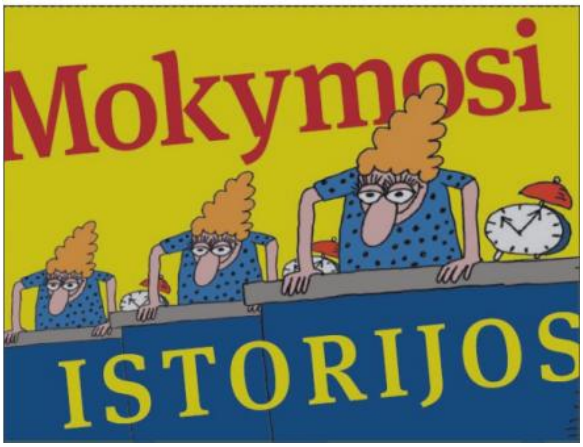

Projekte kiekvienas partneris atliko analizę, kaip mokėjimo mokytis kompetencija atsispindi politiniuose suaugusiųjų švietimą reglamentuojančiuose dokumentuose, pravedė pokalbius apie mokėjimo mokytis gebėjimus su suaugusiais mokiniais. Projekto mokymų, kuriuose partneriai dalinosi praktinėmis veiklomis, kaip jie ugdo/tobulina besimokančiųjų mokėjimo mokytis gebėjimus, medžiaga tapo leidiniu. Už sutaupytus projekto mobilumų pinigus išleista metodinė priemonė „Mokymosi istorijos“refleksijos veikloms.

Besiaiškindama mokėjimo mokytis srities niuansus aš pati apsigyniau daktaro disertaciją „Kvalifikaciją tobulinančių suaugusiųjų mokėjimo mokytis kompetencijos raiška ir ugdymas(is)“.

Ankstesnio projekto patirtis ir teorinės disertacijos įžvalgos „išaugino“ „Erasmus+“ strateginių partnerysčių projektą „Įkvepiantis mokėjimo mokytis patarėjas“.

Projekto partneriai iš Lietuvos (LSŠA, projekto vadovas), Estijos, Vokietijos ir Ispanijos sukūrė interaktyvų mokėjimo mokytis kompetencijos įsivertinimo instrumentą. Naudodami instrumentą suaugę besimokantieji gali nusistatyti asmeninį mokėjimo mokytis kompetencijos lygį, gauti bendrą kiekvienos gebėjimų srities ir kiekvieno gebėjimo įvertį, taip pat rekomendacijas, kaip tobulinti žemesniu balu įsivertintus mokėjimo mokytis gebėjimus.

Instrumentas sukurtas penkiomis kalbomis, todėl jis naudojamas ne tik buvusio projekto partnerių šalyse, bet ir kitose pasaulio šalyse. Statistiniai puslapio, kuriame yra instrumentas, duomenys rodo, kad bendras juo pasinaudojusių žmonių skaičius perkopė per vienuolika tūkstančių. Populiariausias, dažniausiai taikomas instrumentas yra Lietuvoje, Estijoje, Meksikoje, Vokietijoje ir JAV. Tačiau LSŠA yra gavusi padėkos žinučių net ir iš Filipinų.

Mūsų įdirbis mokėjimo mokytis gebėjimų tobulinimo srityje nebuvo nepastebėtas - atsidūrėme komandoje, kuri rengė interaktyvų mokėjimo mokytis kompetencijos modulį profesiniam rengimui. Tai buvo rimtas iššūkis, nes pagal projekto vykdytojų užmanymą, praktines mokėjimo mokytis įgūdžiams tobulinti skirtas veiklas teko pritaikyti interaktyviai erdvei, veiklų turinį adaptuoti 180 profesijų, taip pat parengti vadovą mokytojams. Dirbome patys, telkėmės į pagalbą kitus Asociacijos narius, išmanančius profesinio rengimo specifiką. O kai ir tokių pajėgų nepakako - mezgėme ryšius su Lietuvos profesinio rengimo sektoriaus mokymo įstaigomis. Padarėme! Girdėjome gerų atsiliepimų, tik, žinoma, užklupusi pandemija gal kiek sutrikdė taikymo efektyvumą...

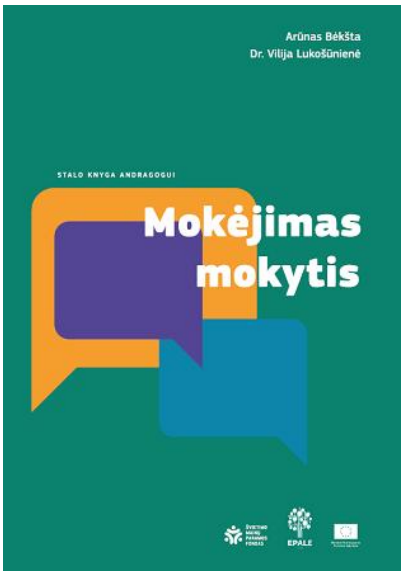

Mokėjimo mokytis „vyšnia ant torto“ - šiais metais (2022 m. sausio mėn.) pasirodžiusi Arūno Bėkštos ir Vilijos Lukošūnienės knyga „Mokėjimas mokytis. Stalo knyga andragogui“. „Epale“ administratorių paraginti, paskatinti ir palaikyti parengėme knygą, kurioje apibendrinome daugelio metų darbo su suaugusiųjų auditorija, šiame straipsnelyje paminėtų ir nepaminėtų mokėjimo mokytis projektų patirtį norėdami patarti suaugusiųjų mokytojams, kaip padėti mokiniams efektyviau mokytis. Be tradicinių su mokėjimu mokytis siejamų skyrių apie laiko valdymą, informacijos tvarkymą, atminties lavinimą ir pan. knygoje pabrėžiami besimokančiojo gebėjimas suprasti savo mokymosi motyvus ir reflektuoti mokymąsi bei andragogo kaip mentoriaus vaidmuo ir privalomi darbo „instrumentai“.

Trečiasis LSŠA dešimtmetis baigėsi. Ar mokėjimas mokytis bus ir ketvirtojo dešimtmečio programoje? Tikriausiai taip, nes bendrojo mokėjimo mokytis gebėjimo tobulinimas neturi pabaigos, nes atsiranda vis naujų andragogų, kuriuos „užkabina“ mokėjimo mokytis sritis, nes mokymasis aplamai nestovi vietoje ir tai, kas jau skurta, gali būti plėtojama, tobulinama, „auginama“. Juk nėra didesnio džiaugsmo už pažinimą. Savo mokymosi galių pažinimą.

Gyventi andragogika

Andragogikos tema LSŠA veikloje atsirado nuo pat pradžių. Tiesa sakant, pačioje pradžioje Lietuvoje niekas nebuvo girdėjęs tokių terminų „andragogika, andragogas“. Netgi ir pati sąvoka „suaugusiųjų švietimas“ dažno pašnekovo akyse įžiebdavo smalsumo kibirkštėlę.

„Kai žmogų, dirbantį su suaugusiais, paklausia, kokia jo profesija, o jis atsako „suaugusiųjų švietėjas“, dažnai nusistebima: „Ką tai reiškia?“ Na, o terminas andragogas - beveik visai nepažįstamas. Štai – pedagogas – aišku ir tauru – moko vaikus, o andragogas – moko suaugusiuosius – dar nauja. Kartais užduodamas klausimas – ar Lietuvoje egzistuoja suaugusiųjų švietimas? Jei suaugusiųjų švietėjai, norėdami pritraukti visuomenės dėmesį į savo idėjas, kreipiasi į žiniasklaidą, dažnai (tiesa, ne visada) susilaukia atsako: „O, tai skamba įdomiai, bet … nėra intrigos, skaitytojams/klausytojams/ žiūrovams nebus įdomu…“ Panašiai sutrinka ir švietime dirbantys profesionalai, kuriems suaugusiųjų švietimas nėra visai nesuprantamas, bet tikrai dar - *dėmesio nevertas fenomenas*. Tai Lietuvai kol kas neaktuali veikla – kartais tokie atgarsiai ateina iš įvairių fondų, skirstančių lėšas švietimo ir kultūros projektams“ - šitaip devyniasdešimtųjų metų situaciją apibūdina tuometinė LSŠA valdybos pirmininkė Roma Juozaitienė (*Savišvieta, 2000/2*).

Įsibėgėjusi LSŠA veikla atvėrė kelius Asociacijos nariams dalyvauti įvairiuose tarptautiniuose renginiuose, stažuotėse. Atsirado vis daugiau metodinės medžiagos. Europos ir Šiaurės šalių andragogikos ekspertai atvykdavo dalintis savo patirtimi. Bendromis Vytauto Didžiojo universiteto ir LSŠA pastangomis, pritarus ir parėmus tuometinei Švietimo ir mokslo ministerijai, mokymus baigė pirmoji andragogikos magistrų laida...

Antrajame dešimtmetyje andragogika jau užėmė tvirtas pozicijas LSŠA veikloje, buvo skatinama ir suklestėjo. Manau, atsiras nemažai „Savišvietos“ skaitytojų, kurie prisimins projektus (tarptautinius ir nacionalinius) „Mokomės ir dalijamės“, „Keturi mokymosi sezonai“, „Geras suaugusiųjų mokytojas Europoje“, „Andragogų praktikų kvalifikacijos kėlimas verslumo ugdymo kontekste“, „Andragogikos principų taikymas muziejų edukacinėms programoms rengti“, „Muziejų edukacinės programos suaugusiems“, „Andragogų – praktikų tęstinio kvalifikacijos modelio sukūrimas ir įgyvendinimas“...

Projektų įdirbis ir rezultatai buvo reikšminga platforma trečiojo dešimtmečio veikloms, skirtoms andragoginio darbo principų tarp įvairių sričių suaugusiųjų švietėjų skleisti. Reikia pažymėti, kad ir poreikis andragoginėms žinioms bei darbo su suaugusiais įgūdžiams jau buvo stipriai išaugęs, andragoginių mokymų pageidavo ne tik suaugusiųjų mokyklų ir mokymo centrų kolektyvai, bet ir muziejai, NVO, bibliotekos.

Andragogikos pradmenys - andragogams praktikams

Projekte „Andragogų – praktikų tęstinio kvalifikacijos modelio sukūrimas ir įgyvendinimas“ (išsamiau apie projektą „Savišvieta“, 2008) buvo sukurta 120 val. andragogų praktikų rengimo /kompetencijų tobulinimo programa. Atsiliepiant į suaugusiųjų švietimo įstaigų poreikius LSŠA ekspertai šią programą pritaikė įvairios trukmės mokymams (nuo 8 val. iki 40 val.) ir įvairiose srityse dirbančių suaugusiųjų švietėjų turiniui (bibliotekoms, muziejams, profesinio rengimo įstaigoms, TAU).

Nuotraukoje: andragogų stažuotės Heidelberge akimirka, 2017

Reikšmingiausiu pereinamojo laikotarpio iš antrojo į trečiąjį dešimtmetį LSŠA andragoginių mokymų akcentu tapo Martyno Mažvydo bibliotekos nacionaliniu mastu vykdomas projektas „Bibliotekos pažangai“. Jame LSŠA ekspertų komanda laimėjo paslaugų konkursą mokymams apie andragoginio darbo su suaugusiais principus bibliotekų specialistams vesti. Andragoginių mokymų banga, kurią „kėlė“ dvidešimt andragogikos ekspertų, nuvilnijo per Lietuvos bibliotekas, įtraukdama daugiau nei penkis šimtus specialistų. Iki šiol dar gyvos tų mokymų „legendos“ - kaip ekspertė su savimi vežiojosi

televizorių, kad galėtų organizuoti kokybišką filmuotos medžiagos grįžtamąjį ryšį; kaip nuoširdžiai bibliotekų žmonės ne tik dalyvaudavo mokymuose, bet ir virė ekspertams pietus; kaip bibliotekų darbuotojai džiaugėsi, kad metodinėje literatūroje sudėta medžiaga per mokymus pateikiama aktyviai, nenuobodžiai, išradingai...

Pirmasis „Bibliotekos pažangai“ etapas buvo andragogikos bibliotekose „sniego gnūžtė“: nuo andragogikos pradmenų išaugo į pažengusių bibliotekininkų - andragogų mokymus bibliotekų iniciatyva.

LSŠA ekspertų andragogikos mokymų patirtį ir kompetenciją rodo 2012 -2018 metais laimėti andragoginių mokymų paslaugų teikimo konkursai, kuriuos skelbė Europos struktūrinių fondų finansuojamus projektus įgyvendinančios įstaigos, pvz., Ugdymo plėtotės centras (UPC), Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras (KPMPC).

Pavyzdžiui, projekte „Suaugusiųjų švietimo sistemos plėtra suteikiant besimokantiesiems asmenims bendrąsias kompetencijas, I etapas“ LSŠA ekspertai dr. Aurimas Juozaitis, Roma Juozaitienė, Arūnas Bėkšta ir Vilija Lukošūnienė sukūrė savarankiško mokymosi modulį „Tęstinis andragogų rengimas“. Penkiose Lietuvos vietovėse įvyko andragoginiai mokymai, kuriuose dalyvavo daugiau nei 80 andragogų praktikų. Antrajame minėto projekto etape vedėme andragogikos pagrindų mokymus Lietuvos trečiojo amžiaus universitetų dėstytojams ir administracijai. Trylikoje KPMPC vykdomo ESF projekto „Profesijos ir suaugusiųjų mokytojų kvalifikacijos tobulinimo sistemos plėtra“ seminarų andragoginio minimumo apmokėmė virš 260 profesinių mokyklų mokytojų.

Kaip ir bibliotekos, taip ir kitų sričių įstaigos, mokančios suaugusiuosius, paskutiniuou metu jau nebelaukia „centralizuotų“ projektų, pačios ieško galimybių suteikti savo pedagoginiam personalui andragogines kompetencijas. Iki Covid - 19 pandemijos populiarūs kontaktiniai mokymai, kaip ir visas kitas mokymas, persikėlė į nuotolį - tokiam mokymo tipui teko pritaikyti ir andragogikos temas.

Nuotraukoje: pažengusių andragogų mokymai, 2016

Andragoginės kompetencijos pažengusiems

Apie 2014 metus pasigirdo saugusiųjų švietėjų prašymai nesustoti ties andragogikos pradmenimis. Jie norėjo daugiau - profesionalių mokymų tiems, kurie jau peržengė pradinį lygį, tačiau,

nors ir būdami pakankamai savivaldūs, dar norėjo būti „prilaikomi ir vedami“. Priėmėm šį iššūkį - sukurti andragoginės kompetencijos tobulinimo programą pažengusiems.

Pirmoji kregždė buvo bendras projektas su Klaipėdos universiteto tęstinių studijų institutu (KU TSI) „Andragogų praktikų kvalifikacijos tobulinimo programa: pažengusiųjų lygmuo”. 184 akad. val. programą LSŠA Klaipėdos skyriaus nariams įgyvendino jungtinė KU TSI ir LSŠA lektorių grupė. Mokymuose dalyvavę 25 dalyviai – individualūs LSŠA nariai ir juridinių narių dėstytojai - buvo tas „lakmuso popierėlis“, kuris leido pasitikrinti naujos programos tikslingumą, prasmingumą ir naudą dalyviams. Programai buvo „leista“ gyventi ir plėstis.

Andragoginės pažangos virusas ėmė plisti. 2015 - 2016 m. neformaliojo suaugusiųjų švietimo programų konkursui pateikėme dvi skirtingos trukmės ir atnaujinto turinio programas: „Andragogų praktikų edukacinės veiklos gebėjimų tobulinimo programa pažengusiems andragogams“ ir „Aštuonios andragoginio meistriškumo pamokos“. Programas skyrėme mokytojams ir dėstytojams, mokantiems suaugusiuosius ir turintiems pagrindines andragogines žinias (pradedančiųjų lygmens sertifikatą) ir/arba didesnę nei 3 metų darbo su suaugusiaisiais patirtį. Mokymuose andragogai tobulino edukacinės veiklos kompetencijas, apibrėžtas andragogo profesinės veiklos apraše ir atitinkančias septintojo Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygmens reikalavimus. Per dvejus metus programą baigė 52 andragogai iš Telšių, Raseinių, Skuodo, Šilalės, Tauragės, Gargždų, Kėdainių, Panevėžio ir Marijampolės rajonų.

Tris seminarus pažengusiems andragogams pravedėme teikdami mokymo paslaugas KPMPC ESF projekte „Profesijos ir suaugusiųjų mokytojų kvalifikacijos tobulinimo sistemos plėtra“.

Andragoginių kompetencijų tarptautiškumas

Andragoginis Lietuvos suaugusiųjų švietėjų meistriškumas nebuvo apribotas tik galimybe mokytis Lietuvoje. Trumpai padiskutavę LSŠA, Latvijos suaugusiųjų švietimo asociacija (LAEA) ir Estijos neformaliojo suaugusiųjų švietimo asociacija (ENAEA) sutarė organizuoti kasmetinį renginį - Baltijos andragogų vasaros mokyklą (BAVM), kuri kasmet vyktų vis kitoje šalyje. Pirmasis renginys įvyko 2012 metais Estijoje. O šiais - 2022 - metais vyko 10 renginys. Ir vėl - Estijoje!

Nuotraukoje: Baltijos šalių andragogų vasaros mokykla, Zarasai, 2016

Pagrindinis renginio tikslas – sustiprinti Baltijos šalių suaugusiųjų švietimo organizacijų bendradarbiavimą tobulinant andragoginį narių meistriškumą. Per dešimt metų bendradarbiaudami mes:

- nagrinėjome, kas apibrėžia andragoginį meistriškumą ir kokiais keliais judama link andragoginės profesionalizacijos.
- Dalijomės suaugusiųjų mokymo ir mokymosi metodais ir suaugusiųjų mokymosi „atradimais“.
- Organizavome nacionalines kūrybines dirbtuves.
- Tyrinėjome netradicines suaugusiųjų mokymosi aplinkas ir formas bei dalinomės netradicinio mokymosi aplinkų ir/arba formų pavyzdžiais.
- Teoriškai ir praktiškai mokėmės visų trijų šalių kalbų.
- 2018 metais, kai visos trys Baltijos šalys šventėme nepriklausomybės jubiliejus, vieni kitiems pristatėme suaugusiųjų švietimo raidą per 100 nepriklausomybės metų.

2016 metais „atsivėrė“ „Erasmus+“ programos mokymosi mobilumų „skrynelė“. Burdama savo narius į konsorciumus LSŠA sudarė galimybę jų nariams išvykti į mokymosi stažuotes Europos Sąjungos šalyse. Aštuoniolika pirmojo konsorciumo, kurį sudarė LSŠA, Klaipėdos valstybinė kolegija, Valstybės ir savivaldybių mokymo centras „Dainava“, Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centras ir Sveikatos priežiūros ir formacijos specialistų kompetencijų centras, dalyvių dalyvavo dviejuose mobilumo vizituose į Vokietiją ir Italiją. Stažuotėse dalyviai tobulino bendrąją andragoginę kompetenciją ir darbo heterogeninėse grupėse gebėjimus. Abiejų mokymosi renginių patirtis sugulė į leidinius:

- Susitelkti į besimokantjjj
- Sutikti Žmogų, ne kultūrą

Antrasis LSŠA konsorciumas, kurį sudaro LSŠA, Kauno rajono švietimo centras, Panevėžio rajono švietimo centras, Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnyba ir VšĮ Gyvenimo ir tikėjimo institutas, suplanavo žengti dar didesnį žingsnį link profesionalumo įgyvendindamas projektą „Andragogo misija: suteikti besimokančiajam sparnus“. Jame numatėme tris mokymosi renginius Europos Sąjungos šalyse, skirtus tobulinti suaugusiųjų mokinių motyvavimo ir įgalinimo gebėjimus, nuotolinio mokymosi ypatumus ir kūrybiškumo apraiškas andragogo darbe. Deja, mūsų „skrydį“ pristabdė Covid - 19 pandemija ir dvi iš trijų stažuočių - Į Kroatiją ir Suomiją - persikėlė į 2022 metus ir įvyko balandį ir liepą.

Nuotraukoje: LSŠA konsorciumo narių stažuotė Heidelberge, 2021

Planuose ateičiai - ilgalaikės LSŠA narių andragoginio personalo profesionalizacijos strategijos įgyvendinimas, LSŠA septyniems metams gavus programos „Erasmus+“ suaugusiųjų švietimo mobilumo konsorciumo koordinatoriaus akreditaciją (akreditacijos numeris – 2020-1-LT01-KA120-ADU-094716). Kokia sėkmė lydės, kuo praturtėsime, ką naują įdiegsime į savo andragogines veiklas - apie tai rašysime kito LSŠA dešimtmečio apžvalgoje.

Tačiau, kad 80 suaugusiųjų mokymo centrų ir mokyklų pedagoginio ir nepedagoginio personalo atstovų pakėlė savo kvalifikaciją aštuoniuose užsienio stažuotėse, jau galime džiaugtis šiandien. Tai įvyko LSŠA būnant partneriu ESF finansuojamame projekte „Profesinio mokymo ir suaugusiųjų švietimo sistemos tarptautiškumo plėtra“ (projekto koordinatorius KPMPC). Plačiau skaitykite LSŠA svetainės žinutėje Profesinio mokymo ir suaugusiųjų švietimo sistemos tarptautiškumo plėtra

Gyventi andragogika skaičiais:

- Per 450 su suaugusiais dirbančių žmonių apmokyta andragogikos pradmenų.
- 112 andragogų dalyvavo andragogikos mokymuose pažengusiems.
- 161 andragogas tobulinosi užsienyje.
- Sudaryti 5 metodiniai leidiniai andragoginei kompetencijai puoselėti.

Būti bendrystėje su nariais

Vienas pagrindinių Asociacijos tikslų - telkti Lietuvos suaugusiųjų švietėjus bendrai veiklai. Suprantama, kad visos šalies andragogų telkimas prasideda nuo bendrystės su Asociacijos nariais - žmonėmis, patikėjusiais, kad būti LSŠA nariu yra kelias į andragoginį meistriškumą.

Pažvelkime, kaip per pastaruosius dešimt metų LSŠA administracijai, projektų vykdytojams ir Skyrių koordinatorėms sekėsi įtraukti narius į veiklą ir/arba suteikti galimybes tobulėti bei dalyvauti svarbiuose suaugusiųjų švietimo įvykiuose.

„Pievelių šnabždesiai“

Didžiausias Asociacijos renginys nariams - tradiciniai, kasmetiniai „Pievelių šnabždesiai“, vykstantys naujų mokslo metų pradžioje, rugsėjo mėnesį. Šis dviejų dienų renginys, prasidėjęs 2008 metais kaip ir tas aitvaras, kuriuo tradiciškai užbaigiami „šnabždėjimai“, per praėjusį dešimtmetį ir kilo, ir leidosi, ir blaškėsi vėjyje, t.y., vienais metais į renginį susirinkdavo daugiau, kitais - mažiau dalyvių, o per COVID - 19 pandemiją renginys vyko nuotoliniu būdu. Tačiau tradicija nenutrūko ir per dešimt metų Pievelėse šnabždėjosi 124 andragogai. Apie ką? Renginio tematika išsamiai atskleidžiama straipsnyje „Apie ką šnabžda Pievelės arba dvidešimt andragoginio meistriškumo dienų“, parašytą renginio 10- mečio proga.

Nuotraukose: „Pievelių šnabžesių“ akimirkos, 2017

Juridinių narių konsorciumai

Narių bendrystė ir vienas kito pažinimas skatinamas kuriant jau aukščiau straipsnyje paminėtus konsorciumus mobilumo veikloms vykdyti. Darbuotojai iš 12 įstaigų/organizacijų - juridinių LSŠA narių - turėjo galimybę stažuotėse ir tęstinumo po stažuočių renginiuose keistis idėjomis ir informacija, kurti bendrus projektus ir renginius, sudaryti bendrus leidinius, mokytis vieni iš kitų.

LSŠA narių ekspertinės patirties įtrauktis

2014 m. rengiant metodinę medžiagą ir mokymų programas kaimo bendruomenių instituciniams gebėjimams ugdyti ekspertų komandoje dirbo 3 nariai (juridiniai nariai Skudutiškio akademija, Širvintų rajono švietimo centras (*šiuo metu dėl reorganizacijos narystė nutrūkusi*) ir individuali narė Arūnė Taunytė).

Į mokymų programos „Mokymai TAU sistemos administracijos atstovų kvalifikacijos kėlimas pagal andragogikos modulį“ (paslaugos UPC projektui „Suaugusiųjų švietimo sistemos plėtra suteikiant besimokantiems asmenims bendrąsias kompetencijas (II-etapas)“) rengimą ir mokymų pravedimą TAU atstovams Kaune įtraukta Asociacijos nario - Kauno rajono švietimo centro - direktorė, andragogikos ekspertė Laimutė Ruzgienė.

Vykdant NordPlus Adult projektą „Būk įtrauktyje – suaugusiųjų švietimas visiems!“ aktyviai dalyvavo Rumšiškių muziejaus dvaro akademija (RMDA), kurios steigėja yra LSŠA. Informaciją metodinėms projekto medžiagoms pateikė Soros International House, Šiaulių darbo rinkos mokymo centras, Sveikatos priežiūros ir formacijos darbuotojų kompetencijos centras, tuometinis valdybos pirmininkas Mindaugas Libikas, valdybos narė Inga Jagelavičiūtė.

2013 - 2015 m. į projektą „Mokymasis mokytis suaugusiems, grįžtantiems mokytis (L2L4AR) įtrauktas Marijampolės suaugusiųjų mokymo centras, kuriame dirba daug individualių Marijampolės skyriaus narių. Jie vedė grįžusių mokytis suaugusiųjų mokėjimo mokytis kompetencijos ugdymo laboratorijas, vyko į mokymosi renginius partnerių šalyse, organizavo baigiamąjį sklaidos renginį.

Nuotraukoje: projekto L2L4AR renginys Marijampolėje, 2015

Du juridiniai Asociacijos nariai - Utenos kolegija ir Vilniaus kooperacijos kolegija (*nuo 2018 m.VKK narystė nutrūkusi*) - dalyvavo projekto „2015 Europos metai vystymuisi. Kviečiame dalyvauti ir įsitraukti į vystomojo bendradarbiavimo veiklą“ veiklose.

Profesinių mokyklų mokytojų andragoginio minimumo mokymus (pagal Jungtinės veiklos sutartį su UAB „Training expert group“ KPMPC ESF projekte „Profesijos ir suaugusiųjų mokytojų kvalifikacijos tobulinimo sistemos plėtra“) vykdė LSŠA ekspertai iš Kauno rajono švietimo centro (Laimutė Ruzgienė, Loreta Montrimaitė) ir Klaipėdos universiteto Tęstinių studijų instituto (Loreta Staškūnienė, Vilija Trumpickienė).

Andragogų praktikų edukacinės veiklos gebėjimų tobulinimo programą pažengusiems andragogams organizuoti padėjo Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centras, Raseinių švietimo centras (dabar Raseinių švietimo pagalbos tarnyba), individualūs nariai Dangiras Kačinskas ir Mindaugas Libikas.

Projekto „Įkvepiantis mokėjimo mokytis patarėjas“ instrumentą savo kolektyvuose išbandė ir tarptautiniuose projekto mokymuose dalyvavo bei mokėjimo mokytis kompetencijos patarėjais tapo trys individualūs nariai: Inga Jagelavičiūtė, Jolanta Čeponaitė, Mindaugas Libikas.

Nacionalinio švietimo NVO tinklo vykdomam projektui „Naujoji švietimo paradigma konkurencinėmis sąlygomis“ LSŠA rekomendavo dvi nares - Ireną Žemaitaitytę ir Aliną Petrauskienę, kurios atliko tyrimą „Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įgyvendinimas Lietuvos regionuose“ (2020).

Galimybės tobulėti

2012 - 2021 metais net 92 Asociacijos nariai pasinaudojo galimybe dalyvauti nacionaliniuose ir tarptautiniuose renginiuose. Pavyzdžiui:

- LSŠA tarpininkavo, kad dešimt LSŠA narių galėtų dalyvauti Lietuvos pirmininkavimo Europos Viršūnių Tarybai konferencijoje, skirtoje suaugusiųjų švietimui „Aprūpinti suaugusiuosius 21 amžiui. Sujungti jėgas bendrųjų kompetencijų ugdymo veiksmams“, kuri vyko 2013 12 9-10 d.

- 2015 metais mūsų nariai buvo kviečiami dalyvauti Lietuvos Vyriausybės Lietuvos pažangos tarybos renginiuose „Pažangos forumas“, skirtuose mokymosi visą gyvenimą situacijai aptarti, Alytuje ir Zarasuose bei „Pažangos forumo“ rezultatų aptarimo konferencijoje.
- Mokymuose „Andragogų meistriškumo tobulinimas – suaugusiųjų mokymosi kokybei didinti“ (2017m.) dalyvavo keturių juridinių narių darbuotojai (16 asmenų).

Nuotraukoje: andragoginio meistriškumo mokymai, 2017

Kasmet nariams buvo siūloma dalyvauti Europos suaugusiųjų švietimo asociacijos Generalinėje Asamblėjoje ir ta proga rengiamose konferencijose. Šia galimybe pasinaudojo 3 nariai. Keturi LSŠA nariai dalyvavo tarptautinėje konferencijoje „Suaugusiųjų švietimas tvariai plėtrai – kooperacijos ir demonstracijos svarba” Vengrijoje.

LSŠA, būdama NVO koalicijos narė, 2014 - 2020 m. vykdė Baltijos jūros valstybių (BJV) NVO koordinavimo funkcijas Lietuvoje. BJV tarybos nare tapo LSŠA valdybos narė Daiva Malinauskienė. Per aktyvų šio Forumo veikimo laikotarpį iki COVID - 19 pandemijos LSŠA pastangomis Forumo renginiuose Suomijoje, Estijoje, Lenkijoje, Švedijoje, Islandijoje, Latvijoje dalyvavo 13 Asociacijos narių.

Patirtimi dalintis, idėjomis keistis ir savo veiklą pristatyti LSŠA nariai galėjo nuo 2012 m. rengiamoje Baltijos šalių andragogų vasaros mokykloje, kasmet vykstančioje vis kitoje Pabaltijo šalyje. Šia galimybe pasinaudojo 57 nariai.

2018 - 2021 m. LSŠA, kaip projekto „Profesinio mokymo ir suaugusiųjų švietimo sistemos tarptautiškumo plėtra“ partneris, organizavo Lietuvos suaugusiųjų mokytojų stažuotes Estijoje, Portugalijoje, Nyderlanduose, Maltoje, Airijoje ir Lenkijoje. Šiose stažuotėse dalyvavo 80 suaugusiųjų mokytojų iš įvairių suaugusiųjų mokymo centrų, mokyklų bei gimnazijų, tarp jų 12 LSŠA narių, renkant grupes jiems buvo teikiama pirmenybė.

LSŠA nariai į bendras veiklas buvo pakviesti ir karantino dėl COVID -19 pandemijos metu. LSŠA eksperto Arūno Bėkštos iniciatyva 2020 metų pavasarį įvyko 6 nuotolinio mokymosi renginiai zoom’o platformoje. Renginiuose buvo kalbama apie mokymo ir mokymosi stilius, gilinamos žinios ir supratimas apie asmenines suaugusio mokinio savybes, mokymosi ypatumus ir pasirengimą mokytis bei motyvacinius veiksnius. Renginių įrašai yra LSŠA yotube kanale https://www.youtube.com/channel/UCZEcNZ0lRbrIMYUxoVX1uAw

LSŠA prezidentės Ingos Jagelavičiūtės sprendimu 2020 metų suaugusiųjų mokymosi savaitėje Arūnas Bėkšta buvo paskelbtas *Išmaniausiu karantino andragogu* už greičiausią ir profesionalią reakciją telkiant andragogus mokymuisi virtualioje erdvėje.

Nuotraukoje: „karantinis“ kalėdinis LSŠA vakarėlis su seniais smegeniais, 2020

2021 m. rudenį bendradarbiaujant su Nacionaliniu švietimo NVO tinklu, vykdžiusiu projektą „NVO – aktyvios švietimo sistemos dalyvės“ LSŠA organizavo 4 regioninius seminarus suaugusiųjų neformaliojo švietimo koordinatoriams, paslaugų teikėjams, už suaugusiųjų švietimą atsakingiems savivaldybių administracijų darbuotojams. Renginiuose dalyvavo 20 juridinių ir fizinių LSŠA narių.

Vienas juridinis narys (Panevėžio rajono švietimo centras) pasinaudojo galimybe įsilieti į 2021 m. vydytą projektą „Savivaldybių parama suaugusiųjų švietimui“ (MSAE), penki (LSMCVA, Soros International House, Marijampolės M. Lukšienės švietimo centras, Marijampolės TAU, Panevėžio rajono švietimo centras) - į projektą „Integruota suaugusiųjų švietimo teikėjų sistema sveikatos sutrikimų turinčių besimokančiųjų socialinei įtraukčiai“ (INDUCATE), išbandydami projektuose sukurtus instrumentus.

„Savišvieta“ - nariams ir apie narius

Tradicinis, kaip ir pati LSŠA, trisdešimties metų jubiliejų švenčiantis leidinys „Savišvieta“ yra dar vienas Asociacijos narių bendrystės kūrimo įrankis. Leidinys suteikia galimybę skleisti narių patirtį, pristatyti savo veiklas, dalintis projektų rezultatais ir emocijomis.

2017 metų „Savišvieta“ buvo skirta LSŠA narių pasakojimams apie jų veiklą. Šitaip buvo nutarta įprasminti LSŠA 25 – čio jubiliejų, nes LSŠA yra ne kas kita, tik - narių bendrystė. Informaciją – straipsnius leidiniui pateikė Kauno technikos kolegija, Lietuvos suaugusiųjų mokymo centrų vadovų asociacija, Kėdainių suaugusiųjų mokymo centras, Klaipėdos Ernesto Galvanausko profesinio mokymo centras, Klaipėdos universiteto Tęstinių studijų institutas, Klaipėdos valstybinė kolegija, Panevėžio rajono švietimo centras, Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnyba, Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centras, Šiaulių valstybinė kolegija, Šiuolaikinių didaktikų centras, Utenos kolegija, Valstybės ir savivaldybių tarnautojų mokymo centras „Dainava“, Soros International House, Panevėžio verslo konsultacinis centras.

2018 metais sudarytas dar vienas leidinio „Savišvieta“ numeris, kuriam mokymosi sėkmės ir žavesio istorijas pateikė nariai - Kauno rajono švietimo centras, Klaipėdos valstybinė kolegija, Soros International House, Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centras bei kelios kitos suaugusiųjų švietimo įstaigos: Klaipėdos suaugusiųjų gimnazija, Marijampolės suaugusiųjų mokymosi centras, Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazija.

2021 metų visą pirmąjį „Savišvietos“ numerį skirėme LSŠA nario Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centro 20 metų jubiliejui. Jame Centras pristatė per paskutiniuosius trejus metus įgyvendintas veiklas ir mokymosi pasiūlos įvairovę.

Kitos narių bendradarbiavimo ir jų veiklos viešinimo formos

2017 metais LSŠA palaikė Europos suaugusiųjų švietimo asociacijos (EAEA) iniciatyvą švęsti Europos suaugusiųjų mokymosi metus ir skatino Lietuvos suaugusiųjų švietimo įstaigas bei organizacijas registruoti renginius europinėje svetainėje. Iš Lietuvos uvo užregistruoti 9 renginiai.

LSŠA 25 - čio konferencijoje nariai buvo pakviesti pristatyti savo veiklą stendiniuose pranešimuose. Kvietimą „išgirdo“ 3 juridiniai nariai, jie parengė išradingus stendus ir pertraukų metų juos pristatė konferencijos dalyviams.

Kiekvienais metais per suaugusiųjų mokymosi savaitę suaugusiųjų švietimo įstaigos ir organizacijos kviečiamos dalyvauti konkursuose pristatant veiklą vienoje ar kitoje suaugusiųjų švietimo/mokymosi srityje (plačiau: http://www.lssa.smm.lt/lt/suaugusiuju-mokymosi-savaite/).

2012 - 2021 metais į kvietimą atsiliepė šeši juridiniai nariai (Soros International House, Šakių TAU, Marijampolės TAU, Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras, Molėtų rajono švietimo centras, Šiaulių darbo rinkos mokymo centras), kai kurios įstaigos projektus pristatė ne po vieną kartą.

Ieškoti mokymosi spalvų ir žavesio

Suaugusiųjų mokymosi savaitė - kampanija, kuri neatsiejamai suaugusi su LSŠA ir Asociacijos idėja skleisti Lietuvoje žinią apie mokymosi naudą, žavesį, būtinybę. Su dideliu entuziazmu 2000 metais pradėta iniciatyva su ne mažesniu entuziazmu įgyvendinama jau dvidešimt dvejus metus.

Suaugusiųjų mokymosi savaitės reiškinys tvirtai įeis į LSŠA, o gal ir visos Lietuvos suaugusiųjų švietimo, istoriją ir jam derėtų paskirti atskirą straipsnį, gal net bakalauro ar magistro diplominį darbą. Šioje savo straipsnelio dalyje dalinuosi 2012 - 2021 metų suaugusiųjų mokymosi savaitės organizavimo patirtimi ir **svarbiausia dešimtmečio žinia - Mokymosi savaitės sutiktuvių paukštė „išskrido“ į Lietuvą.**

Apie Mokymosi savaitę galima kalbėti faktais ir emocijomis. Faktai atskleidžia įvykių gausą, Mokymosi savaitės apimtį, jos augimą, juos lengviau surinkti, sugrupuoti, apibendrinti.

Tačiau pradėti norisi nuo emocijų. Nors jas sunkiau „pagauti“, neįmanoma pristatyti trumpai, bet jos atspindi tikrąją Mokymosi savaitės sąvastį. Visi tie, kurie organizavo Savaitės renginius, juos vedė ar tik paprastai dalyvavo, gali išsakyti savo emocijas - skirtingas, spalvingas, kiekvienam savaip brangias. Tie, kurie dar neorganizavo, nevedė ir net nedalyvavo, gali atsiversti bent vieną iš šešių „Savišvietos“ numerių, kuriuose aprašytos skirtingų metų Savaitės patirtys ir susipažinti su kolegų emocijomis. Šioje straipsnelio vietoje dalinuosi tik keliomis.

„Mįslė: trys varlės tupėjo ant lelijos lapo. Viena nusprendė nušokti. Kiek Varlių liko? Atsakymas: viena, nes ji tik nusprendė nušokti, bet neišdrįso. Bet mes turim tokią unikalią savybę – nenorim pasilikti ant to lelijos lapo. Aišku, mus reikia kartais pastūmėti. Toks stumtelėjimas labai dažnai būna Asociacijos idėjos,

iniciatyvos, kartais tiesiog draugiški laiškai. ...Pastūmėjimo reikėjo, kad išdrįstume dalyvauti Suaugusiųjų švietimo savaitėje“ (Širvintų rajono švietimo centras, 2014).

„Suaugusiųjų mokymosi renginių Telšiuose organizatoriai džiaugiasi, kad pasiūlyti užsiėmimai buvo aktualūs ir naudingi vyresnio amžiaus miesto bendruomenės nariams, kad Telšių miesto gyventojai domisi naujausiomis technologijomis, atveria duris, langus, protus ir širdis pažinimui“ . (Rita Vargalytė, Telšiai, 2016).

„Suaugusiųjų mokymosi savaitei skirtame renginyje kvietėme atrasti kažką individualaus, įsiklausyti į skambančios muzikos garsus, pabūti su savimi, sustoti lekiančioje kasdienybėje ir pastebėti tai, kas vyksta šalia. Atrasti mokymosi sėkmę pavyksta ne visada. Tam prireikia nemažai ryžto, užsispyrimo, padrąsinimo ir gerosios patirties sklaidos. Tai iliustravome parodę filmuką „Mokymosi spalvos“. (Violėta Deksnienė, Rokiškio suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centro neformalaus švietimo organizatorė, 2016).

Mano pačios pagrindinė emocija siejasi su 2013 metų Mokymosi savaitės atidarymo renginiu, kuris atvėrė duris Savaitės sutiktuvių vyksmui ne Vilniuje, o kasmet vis kitame Lietuvos mieste. Nuo ko prasidėjo atidarymo šventės skrydis? Nuo LSŠA Marijampolės skyriaus koordinatorės Romutės Koncevičienės pamintijimo, kad Savaitės atidarymo šventė jų mieste paskatintų tiek miesto, tiek Marijampolės regiono suaugusiųjų švietimo įstaigų aktyvumą, nes nereikėtų vykti į Vilnių, šventė ir mokymasis vyktų arčiau namų, tarp savų sienų. Ir nuo jos kvietimo pirmajai „išvažiuojamajai“ šventei atvykti į Marijampolę.

Pamintyta, pakviesta ir padaryta! Idėja pasiteisino, ją šiltai priėmė ir organizatoriai, ir dalyviai. Šitaip nuo 2014 metų Savaitės atidarymo šventė pabuvojo Marijampolėje, Panevėžyje, Telšiuose, Alytuje, Utenoje, Birštone, Šakiuose ir vėl Telšiuose. Tik Mokymosi savaitės 20 -ojo jubiliejaus atidarymo šventė vėl vyko Vilniuje. Simboliška, kad ji vyko geležinkelio stotyje tarsi sujungdama kelius, kuriais atidarymo šventės jau keliavo su keliais, kuriais dar keliaus.

Pagrindinis išskirtinis kiekvienos atidarymo šventės bruožas - vietinis suaugusiųjų švietimo/mokymosi „veidas“. Regisi, kad visuose miestuose renginio scenarijus panašus - antrojoje renginio dalyje to miesto suaugusiųjų švietimo ir mokymo įstaigos/organizacijos rengia kūrybines dirbtuves, tačiau kiekvieno miesto dirbtuvės turi savo „spalvų“. Vienur dalyviai atranda nepažintą miestą, kraštą ar tarmę (Telšiai, Šakiai), kitur - technologines ir menines naujoves (Utena), dar kitur - spalvingą besimokančio miesto džiugesį (Alytus), ramybe alsuojantį sveikatingumą (Birštonas) ar kitokio požiūrio „kampą“ (Panevėžys). Vieni renginiai aidėjo po Kultūros centrų skliautais, kiti - netilpo į uždaras erdves ir pasklido miestų gatvėmis bei aikštėmis, kaip tai atsitiko, pavyzdžiui, Panevėžyje viešoje akcijoje Laisvės alėjoje linkint pasauliui ir Panevėžiui darnaus vystymosi.

Nuotraukoje: suaugusiųjų mokymosi savaitės atidarymas Panevėžyje, 2014

Labai svarbi tokių renginių emocija (o kartu ir faktas) - vietos vadovų dėmesys suaugusiųjų švietimui. Galbūt tai būna momentinis ir proginis, tačiau neabejotinai - lašas į platesnį suaugusiųjų švietimo ir mokymosi supratimą. Pamatyti vienoje vietoje per šimtą aktyvių suaugusiųjų švietėjų, išgirsti jų patirtis, tai tarsi atverti langą, pro kurį matyti gana plačia vaga ir galinga srove tekanti suaugusiųjų švietimo ir mokymosi upė...

Dar norisi pasidalinti ir kita emocija, gimusia, kai atradau sau sąvoką „mokymosi turizmas“. Peržvelgus atidarymo renginio dalyvių sąrašus galima konstatuoti, kad apie 60 -70 proc. šventės dalyvių būna nevietiniai. Savaime suprantama, kad dauguma atvyksta iš aplinkinių rajonų, miestų ir miestelių. Tačiau yra ir dar viena dalyvių kategorija - „atvykėliai“ iš toliau, kurių tikslas - pabūti su kolegomis, atšvęsti Savaitės atidarymą ir susipažinti su Lietuvos vieta, kurioje dar neteko būti arba teko būti epizodiškai. Nuostabi patirtis, kai telefonu esame klausiami, ar galima į atidarymą atvykti su platesne bendruomene - darbuotojų ir netgi mokinių! Tokiomis akimirkomis galvoje vėl suskamba M.K.Čiurlionio žodžiai *Kuo plačiau sparnus išskleis, kuo didesnį ratą apsuks, tuo laimingesnis bus žmogus*, kurie išrašyti viename iš Mokymosi savaitės plakatų.

Bet grįžkime prie faktų:

- 2012 - 2021 m. įvyko 10 savaičių.
- Savaičių tematika: „Kartų mokymasis kartu“ (2012), „Suartėjimai: nuo asmeninės savasties iki Europos piliečio“ (2013), „Gyvybės medis“ (2014), „Aktyvus mokymasis aktyviam gyvenimui“ (2016), „Mokymosi spalvos“ (2016), „Mokymosi galia ir žavesys” (2017), „Lietuva mokosi: iš praeities į ateitį” (2018), „Kelionė po mokymosi pasaulį” (2019), „Susitikime mokytis. Kartu mes galim!" (2020), „Mokaisi – gyveni, gyveni – mokaisi!“ (2021).
- Savaitės renginiai kasmet vyko vidutiniškai 40 -yje Lietuvos savivaldybių.
- Įvyko 5080 unikalių renginių.
- Renginius organizavo 1836 (ne unikalių) įstaigų ir organizacijų; vidutiniškai 183 įstaigos/organizacijos kasmet.
- Vidutiniškai 20 LSŠA narių kasmet aktyviai dalyvauja Mokymosi savaitėje.
- Metų andragogais tapo: Romualda Juozaitienė, ilgametė LSŠA Valdybos pirmininkė, Vilniaus skyriaus narė (2012); Genė Dabkevičienė, Šiaulių valstybinės kolegijos Biomedicinos mokslų katedros lektorė (2013); Natalja Kimso, Vilniaus suaugusiųjų mokymo centro direktorė, LSŠA Vilniaus skyriaus narė (2014); Laimutė Ruzgienė, Kauno rajono švietimo centro direktorė (2015),

Arūnas Bėkšta, ilgametis LSŠA ekspertas, 2008 - 2012 m. kadencijos prezidentas (2016); a.a. prof. Vincentasi Dienys, 1993 - 2003 m. prezidentas, Valdybos pirmininkas (2017); Gita Šapranauskaitė, LSŠA Kauno skyriaus narė, VšĮ Rumšiškių muziejaus Dvaro akademijos direktorė (2018); Onutė Sakalauskienė, Marijampolės Trečiojo amžiaus universiteto direktorė (2019); Jolanta Čeponaitė, Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazijos direktorė, LSŠA Vilniaus skyriaus koordinatorė (2020); Rolanda Šliažienė – West, jaunimo centro „Babilonas“ steigėja, direktorė, LSŠA Vilniaus skyriaus narė.

- Pagrindiniais projektų ir iniciatyvų konkurso prizais apdovanoti: Soros International House (Vilnius, du kartus per 10 metų), Marijampolės TAU, Tauragės Europos informacijos centras (Europe Direct), Širvintų rajono švietimo centro TAU, Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras, Anykščių socialinės globos namai, Alytaus m. savivaldybės administracija, Pasvalio krašto muziejus, Šakių TAU, Telšių rajono Kaunatavos kaimo bendruomenė, Alytaus m. pedagoginė psichologinė tarnyba ir Alytaus autizmo asociacija, Vilniaus miesto „Varpo“ suaugusiųjų gimnazija, Šiaulių suaugusiųjų mokyklos mokinė Laura Petkauskienė, Joniškio TAU studentė Dalia Pelurtienė.
- Aktyviausi projektų ir iniciatyvų teikėjai: Soros International House, Telšių r. K.Praniauskaitės VB Kaunatavos filialas, Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazija.
- Paramą Savaitei teikė: Švietimo mainų paramos fondas per Europos suaugusiųjų švietimo platformą „Epale“ (nuo 2014 m.), Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Ugdymo plėtotės centras (2014), Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras (2020 - 2021).
- Apibendrinta Suaugusiųjų mokymosi savaitės medžiaga, patirti įspūdžiai ir įžvalgos pateikiami leidiniuose:

Savišvieta/2014/1; Savišvieta/2016/2; Savišvieta/2017/1; Savišvieta/2018/1; Savišvieta/2020; Savišvieta/2021/2

Epilogas

Buvo 1992 - ieji metai...Susirūpinusi Lietuvos suaugusiųjų žmonių šviesumu iniciatyvinė grupė vasario 22 d. įsteigė Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociaciją, kad, anot pirmojo LSŠA Valdybos pirmininko K.Sinkevičiaus, apie suaugusiųjų švietimo problemas ne kiekvienas savo balseliu „pypsėtų solo“, bet susijungtų į suderintą darnų „pypsėjimų chorą“, tuomet vilties būti išgirstiems būtų daug daugiau. Tokia buvo pradžia - kvietimas atsiverti tobulėjimui ir priimti pasaulio sukauptas dovanas.

Retrospektyviai peržvelgus LSŠA trečiojo dešimtmečio įvykius ir pasiekimus norisi džiaugtis ir gėrėtis Asociacijos narių ir darbuotojų atkaklumu nešant suaugusiųjų mokymosi vėliavą. Nešvaistydami laiko jie tobulėjo patys, kvietė tobulėti kitus, įtraukė juos į meistriškumą skatinančią veiklą.

Tikėtina, kad praėję dešimt metų įsirašė ne tik į narių, bet ir į kiekvieno su Asociacija bendravusio žmogaus gyvenimo knygą: žiniomis, įgytais įgūdžiais, praplėstu suvokimu, bendrystės džiaugsmu.

Tikėtina, kad Asociacijos bendruomenė ir ateičiai turi dar neįgyvendintų troškimų, kuriuos stengsis įgyvendinti ketvirtajame dešimtmetyje. Simboliška vieno etapo pabaiga nereiškia nieko daugiau tik trumpą stabtelėjimą ir nueito kelio apmąstymą. O po tokios akimirkos - vėl į kelią „vingiuoja teritorija, vadinama *suaugusiųjų švietimu* ir išsukti iš šio kelio negalima, nes rodyklės *Apylanka* nėra“.

Straipsnyje naudotos V.Lukošūnienės nuotraukos ir leidyklos „Inter Se“ sukurti suaugusiųjų mokymosi savaitės viešinimo darbai.

1.3. Svarbūs raidos etapai

ARŪNAS BĖKŠTA,
LSŠA ekspertas

Arūnas Bėkšta, LSŠA prezidentas 2008-2012-aisiais metais

Įžanga

Šiame straipsnyje noriu apžvelgti dalykus, kurie man atrodo svarbūs reflektuojant dalyvavimą LSŠA veikloje. Tai nėra tiksli įvykių rekonstrukcija, labiau prisiminimai. Rašau tik apie esminius sisteminius dalykus, neliečiu projektinės veiklos, išskyrus pirmąjį projektą, dėl kurio „susidėjau“ su LSŠA, palieku šią temą kitiems kolegoms.

Kaip įsijungiau į LSŠA

1996 m. (rudenį, ar pavasarį?) paskambino Roma Vilimienė (dabar Juozaitienė) ir pakvietė prisidėti prie LSŠA ekspertų grupės įšgyvendinti PHARE Demokratijos programos projekto „Pilietinis ugdymas kaip demokratinės visuomenė prielaida“.

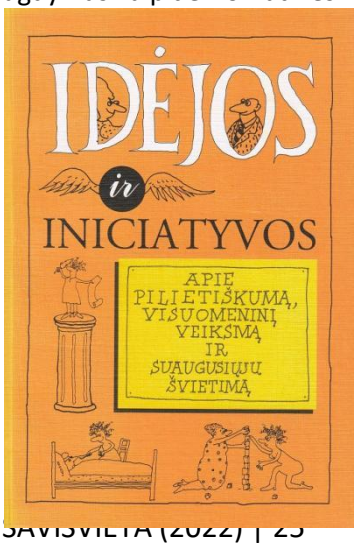

Dalyvaudamas PHARE projekte susipažinau su Asociacija, jos darbuotojais, aktyvistais, prof. Vincentu Dieniu, Roma Juozaitiene, Aurimu Juozaičiu, Vilija Lukošūniene, Aldona Lesevičiene, Rita Vargalyte, Liuda Mecajeva, Vytautu Leika ir kitais. Stebėjau, kaip organizacija veikia ir supratau, kad, ko gero, tai veiksmingiausia visuomeninė organizacija, su kuria man teko susidurti Lietuvoje. Todėl nenuostabu, kad tik pasiūlius, tapau šios organizacijos nariu.

Svarbus projekto rezultatas buvo knyga „Idėjos ir iniciatyvos. Apie pilietiškumą, visuomeninį veiksmą ir suaugusiųjų švietimą“ (Sudarytojai Roma Vilimienė, Danielius, 1999). Projektas smarkiai prisidėjo prie suaugusiųjų švietimo plėtros Lietuvoje, gimė nauji projektai, kuriuos įgyvendino

projekto dalyviai projektui pasibaigus.

Mokymosi visą gyvenimą memorandumo svarstymas Lietuvoje

Svarbus etapas, įrodęs Asociacijos kaip organizacijos brandą, buvo Europos Komisijos „Mokymosi visą gyvenimą memorandumo“ svarstymas.

Europos Komisija 2000 10 30 d. paskelbė Mokymosi visą gyvenimą memorandumą, suformulavo ir pateikė diskusijai 6 svarbiausias tezes, apibūdinančias mokymosi visą gyvenimą plėtros gaires. Europos Komisija į diskusiją pakvietė ir valstybes kandidates. Memorandumo aptarimui koordinuoti Lietuvoje Švietimo ir mokslo ministras Algirdas Monkevičius įsteigė Nuolatinio mokymosi memorandumo konsultacijų proceso koordinavimo komitetą, į kurį įėjo Švietimo ir mokslo bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų, pramonės ir prekybos rūmų, profsąjungų atstovai. Švietimo ir mokslo ministerija konsultavimo projektą paruošti ir jį įgyvendinti pavedė Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijai.

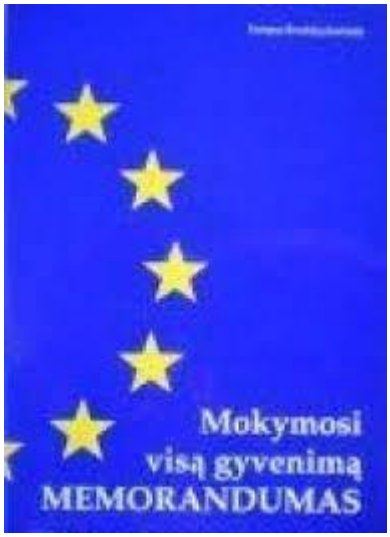

Konsultavimo projekto idėja buvo pagrįsta šiais principais:

1. Maksimaliai išnaudoti įvairius su Memorandumu susijusius renginius, kurie konsultavimo metu vyko Lietuvoje, pristatyti memorandumą ir gauti grįžtamąją informaciją dėl jame išdėstytų teiginių ir užduotų klausimų.
2. Įtraukti į konsultavimo procesą daugiau socialinių partnerių – išplėsti diskusiją už švietimo sistemos ribų.
3. Įtraukti į konsultavimo procesą regionus.

Remiantis šiais principais buvo paruoštas konsultavimo veiksmų planas. Į konsultavimo procesą buvo įtrauktos valstybinės institucijos, trišalės komisijos ir socialiniai partneriai, nevyriausybinės organizacijos, atskiros mokymo institucijos.

Siekiant padaryti memorandumą prieinamą kuo didesniam žmonių ratui, Memorandumo tekstą išvertėme ir išspausdinome atskiru leidiniu, dalijome renginių dalyviams, LSŠA nariams, dalis tiražo per Nacionalinę Martyno Mažvydo biblioteką išplatinta Lietuvos viešosiose bibliotekose.

Aptarimo seminarus organizavome regionuose ir tokioms grupėms, kuriose atstovautos įvairios institucijos ir skirtingi interesai. Seminaruose buvo pateikiami pranešimai, apibūdinantys situaciją Lietuvoje įvairiais Memorandumo aspektais ir analizuojamos galimos veiklos kryptys bei iškeltų problemų sprendimai, atitinkantys Lietuvos realijas ir Memorandumo dvasią. Mums buvo svarbu įtraukti į diskusiją visus 10 Lietuvos regionų.

Svarstymus apskrityse organizavo Asociacijos skyriai. Skyrių vadovai prieš pradėdami svarstymą gavo savivaldybių ir apskričių vadovų, kuriems Švietimo ir mokslo ministerija išsiuntinėjo kviečiamuosius laiškus, politinį palaikymą ir LSŠA metodinę paramą – jie buvo apmokyti parengiamajame seminare.

Mokymosi visą gyvenimą memorandumo svarstymas Lietuvoje davė naują impulsą pergalvoti visą švietimo ir studijų sistemą, susimąstyti, kur mes esame, kur einame, su kokiomis problemomis susiduriame, ką dar reikia padaryti, kad kiekvienas Lietuvos gyventojas galėtų gauti kokybišką pagrindinį išsilavinimą, kad įvairios mokymo institucijos, neformalūs kursai duotų žmogui tai, ko jam labiausiai reikia gyvenime, kad jis galėtų jaustis darbo rinkoje saugiai ir oriai, kaip Europos ir pasaulio pilietis.

Memorandumo aptarimo procesas paskatino užmegzti arba sustiprinti partnerystės santykius tarp įvairių švietimo grandžių ir tarp švietimo bei kitų partnerių, suinteresuotų žmogiškųjų išteklių ugdymu ir mokymusi visą gyvenimą.

Mūsų nuomone, tai buvo pirmas svarbaus dokumento svarstymas, iš tiesų apėmęs didelį suinteresuotų institucijų ir asmenų ratą – nuo Seimo Švietimo, kultūros ir mokslo komiteto iki atskirų Lietuvos regionų ir net mokymo įstaigų.

Memorandumo svarstymo ataskaitą parengė Arūnas Bėkšta ir dr. Vincentas Dienys (http://www.lssa.smm.lt/lt/wp-content/uploads/2014/06/Memorandumo_ataskaita_2001.pdf)

Europos kvalifikacijų sąrangos susiejimo su Lietuvos kvalifikacijų sandara svarstymo organizavimas

Tai, kad LSŠA sėkmingai organizavo Europos komisijos Mokymosi visą gyvenimą memorandumo svarstymą, paskatino Švietimo ir mokslo ministeriją patikėti mums ir Europos kvalifikacijų sąrangos susiejimo su Lietuvos kvalifikacijų sandara svarstymo organizavimą 2011 m. 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamentas ir Taryba patvirtino Rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros (EKS) kūrimo 2008/C 111/01/EB (toliau – Rekomendacija), kurioje visas kvalifikacijų spektras suskirstytas į aštuonis lygius ir pateikti jų aprašymai, išreikšti mokymosi rezultatais – įgytomis žiniomis, gebėjimais ir kompetentingumu.

Lietuvoje vykdant ESF projektą „Lietuvos kvalifikacijų sistemos sukūrimas“ 2007 m. buvo parengtas Lietuvos kvalifikacijų sandaros (toliau – LTKS) projektas, ir jo pagrindu Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2010 m. gegužės 4 d. patvirtino „Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašą“. LTKS visos Lietuvoje teikiamos kvalifikacijos taip pat suskirstytos į aštuonis lygius, mokymosi rezultatus apibūdinant veiklos, kurią atlikti yra pasirengęs kvalifikaciją įgijęs asmuo, sudėtingumu, savarankiškumu ir kintamumu.

Viešosios konsultacijos organizuotos dešimtyje Lietuvos miestų: Alytuje, Kaune, Klaipėdoje, Marijampolėje, Panevėžyje, Šiauliuose, Tauragėje, Telšiuose, Utenoje ir Vilniuje.

Konsultacinių renginių tikslas išsiaiškinti kaip pasirinkta susiejimo metodologija yra suprantama, ar ji užtikrina rezultatų patikimumą, kaip priimamos Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandarų susiejimo išvados, kas atrodo asmeniškai naudinga susiejimo ataskaitoje, ko ataskaitoje pasigendama, kokia yra susiejimo svarba , kokios gaunamos pridėtinės vertės, ar pasirinkti susiejimo kriterijai yra pakankami, kad garantuotų kitų valstybių pasitikėjimą Lietuvos Respublikos kvalifikacijų sistema.

Antras tikslas – diskusijų metu gauti pasiūlymų, idėjų, patarimų kaip patraukliau, kūrybiškiau, inovatyviau pristatyti LTKS ir EKS susiejimo naudą visuomenei, kokia galėtų būti sklaidos galimybių ir formų įvairovė.

Siekiant suderinti organizatorių ir moderatorių supratimą apie viešųjų konsultacijų procesą, prieš konsultacijas, 2011 spalio 11 dieną, buvo suorganizuotas parengiamasis viešųjų konsultacijų renginys, į kurį buvo pakviesti konsultacijų organizatoriai ir moderatoriai. Renginyje paaiškinta užduotis, suderinta konsultavimosi renginių darbotvarkė, aptarti organizaciniai ir kiti klausimai.

Kiekviename mieste konsultacijų organizavimui buvo pakviestos įstaigos, susijusios su kvalifikacijų suteikimu. Kiekviena įstaiga paskyrė renginio moderatorių (moderatorius) ir vieną arba du ekspertus, kurie giliau susipažintų su Ataskaita ir pateiktų rekomendacijas. Viešosiose konsultacijose iš viso dalyvavo 427 žmonės.

Konsultavimosi dalyvių mintys:

„Atsiranda sistema, kuri neleis mums klaidžioti, nustatant kvalifikaciją.“ (Kaunas)

„Naudos turės skirtingos gyventojų grupės: susiejimas palengvins kvalifikacijų įgijimo bei tobulinimo kelius ir galimybes, sudarys sąlygas mokymosi ir darbo jėgos judrumui savo šalies ir tarptautiniu mastu, skatins mokymąsi visą gyvenimą, lanksčiai taikant visas formaliojo, neformaliojo ir savišvietos mokymosi formas ir būdus.“ (Alytus)

„Džiaugiamės, kad pagaliau Europa galės susikalbėti kvalifikacijų lygiais.“ (Kaunas)

„Pagrindinė pridėtinė vertė – ES šalyse jausimės lygiaverčiai darbo rinkoje, nes žinios, gebėjimai ir kompetentingumas bus suprantami vienodai.“ (Marijampolė).

Susiejimo konsultacijas organizavo Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija bendradarbiaudama su Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras. Projektą koordinavo LSŠA atstovė Jonė Sikorskienė ir KPMPC atstovė Lina Vaitkutė.

Nacionalinis viešųjų konsultacijų dėl Ataskaitos renginys buvo organizuotas kaip Suaugusiųjų švietimo savaitės atidarymo renginys ir buvo įtrauktas į Savaitės renginių programą.

Renginio panešimai:

- Lietuvos kvalifikacijų sandara: kūrimo istorija ir reikšmingumas. *Romualdas Pusvaškis, Švietimo ir mokslo ministerija.*
- Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandarų susiejimas: biurokratija ar būtinybė? *Vincentas Dienys, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo metodikos centras.*
- Viešųjų konsultacijų tikslų ir rezultatų apibendrinimas. *Arūnas Bėkšta. Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija.*

Diskusijų metu buvo pristatytas dar vienas trumpas pranešimas, apibendrinantis viešųjų konsultacijų rezultatus Kaune: *Lietuvos kvalifikacijų sandaros susiejimo su Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandara ataskaitos komentaras* (Laimutė Anužienė, VšĮ Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centras).

Asociacija išleido 2012 m. kalendorių, , kuriame pristatyti Lietuvos kvalifikacijų sandaros kvalifikacijų lygiai.

Po konsultacijų Kvalifikacijų ir profesinio mokymo metodikos centras išleido konsultacijų ataskaitą: https://www.kpmpc.lt/kpmpc/wp- content/uploads/2015/11/LTKS_EKS_ataskaita.pdf

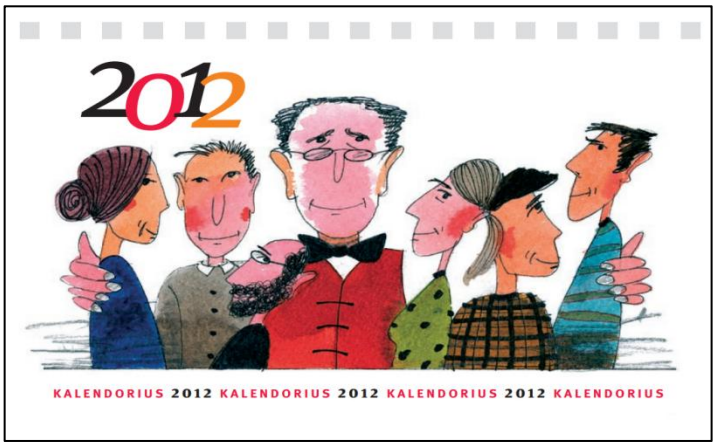

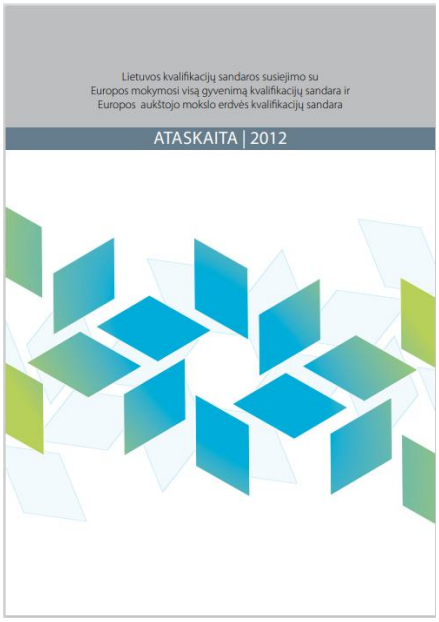

Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos strateginės raidos gairės

Pirmą Asociacijos raidos strategiją 1998 m. parengė valdyba vadovaujant Aurimui Juozaičiui. Kaip rašė tuometinė valdybos pirmininkė Roma Vilimienė (dabar Juozaitienė), „Asociacijos vystymo strategijos seminare (1998 m. sausis) suformuluoti Asociacijos vystymo prioritetai**.** Jų buvo net dešimt. Tuo metu mes patys dar nesusigaudėme, jog norint efektyviai dirbti įsivardinti reikia ne daugiau kaip 3 organizacijos vystymo prioritetų. Šiaip ar taip, tie 10 išvardytų punktų tapo išeities tašku, nuo kurio naujoji valdyba 1998 m. vasarą pradėjo savo veiklą, į ką orientavosi ir iš ko pati mokėsi, pagaliau pagal juos formulavo Asociacijos *misiją, tikslus, veiklos kryptis ir jų realizavimo formas*.“[1]

LSŠA misija:
Mes, Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija, bendradarbiaudama su Lietuvos bei kitų šalių suaugusiųjų švietėjais ir institucijomis, telkiame pavienius asmenis bei įvairių organizacijų narius nuolatinio mokymosi visuomenėje nuostatos ugdymui ir tęstinio mokymosi galimybių plėtotei.
Asociacijos tikslai:

- *Telkti Lietuvos suaugusiųjų mokytojus (švietėjus) bei suaugusiųjų švietimo srityje dirbančias institucijas bendrai veiklai.*
- *Ugdyti suaugusiųjų visuomenės narių gebėjimą aktyviai dalyvauti savo profesinėje veikloje ir bendruomenės gyvenime.*
- *Ugdyti nuolatinio ugdymosi poreikį tarp suaugusiųjų.*
- *Atstovauti suaugusiųjų švietėjų interesus Lietuvoje ir užsienyje.*

[1] Roma Vilimienė. *LSŠA valdybos pirmininkės ataskaita*. Savišvieta, 2001, Nr. 1, p.22.

Įgyvendindama savo tikslus, asociacija vykdo tokios krypties veiklą:

- *Suaugusiųjų mokymo metodai bei darbo su suaugusiųjų auditorija įgūdžių lavinimas.*
- *Nevyriausybinių organizacijų (NVO) lyderių mokymai; NVO strateginė plėtotė (padedame kurti NVO strategijas).*
- *Suaugusiųjų pilietinių įgūdžių lavinimas.*
- *Plėtoja suaugusiųjų socialinių iniciatyvų raiškos galimybes.*

Iki naujų LSŠA strateginių krypčių formulavimo praėjo 16 metų...

Strateginės kryptys 2014

2014 sausio 10-11 d. Rumšiškių muziejaus Dvaro akademijoje suorganizavome LSŠA valdybos posėdį asociacijos strategijai kurti. Strategiją kurti pradėjome nuo LSŠA stipriųjų ir silpnųjų pusių identifikavimo.

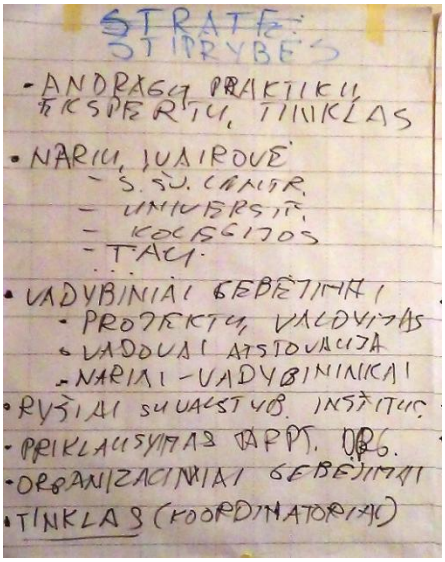

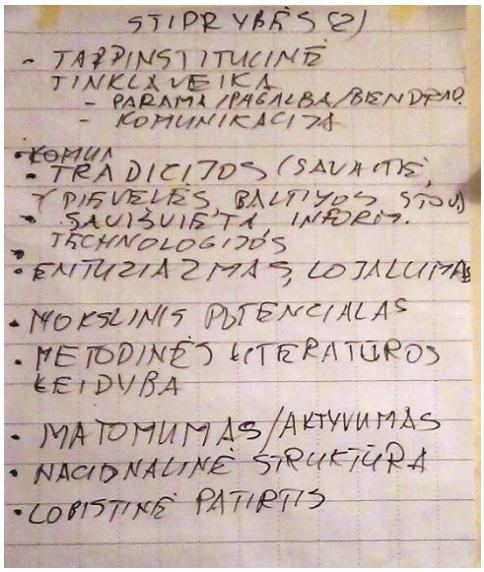

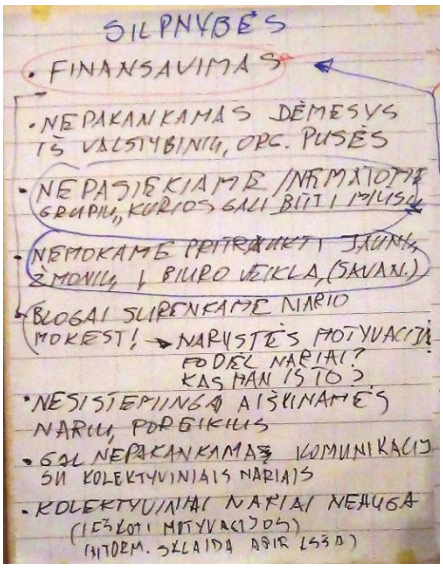

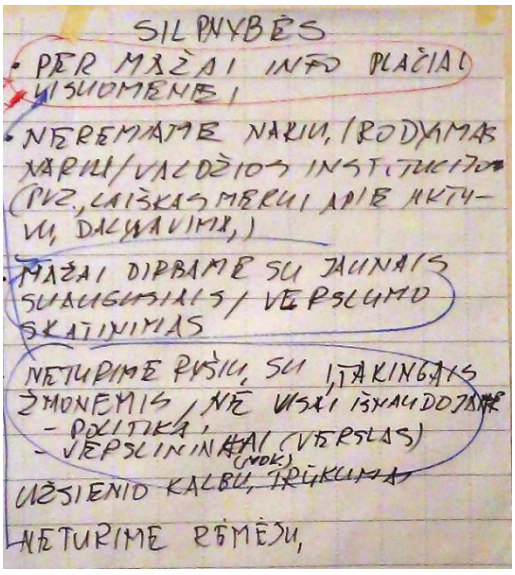

Peržiūrėję identifikuotas silpnybes ir turėdami omenyje organizacijos stiprybes, suformulavome naują LSŠA misiją, išskyrėme tris pagrindines strategines kryptis.

LSŠA misija

Vienyti Lietuvoje suaugusiųjų švietimo srityje veikiančius asmenis, koordinuoti ir remti jų veiklą, prisidėti prie valstybės švietimo politikos formavimo ir įgyvendinimo

Strateginės veiklos kryptys:

- *Žinomumas (veiksmai į išorę)*
- *Vidinė komunikacija*
- *Narystės stiprinimas*

Šiomis temomis ieškojome kaip galėtume pagerinti situaciją. Braižėme minčių žemėlapius.

Žinomumas

Pradėjome nuo veiksmų į išorę. Ieškojome naujų tikslinių grupių, kurias galėtume apimti savo veikloje, taip pat ieškojome, kas galėtų būti įtakingos jėgos/asmenybės, kurios galėtų padėti/prisidėti prie suaugusiųjų švietimo rėmimo ir populiarinimo.

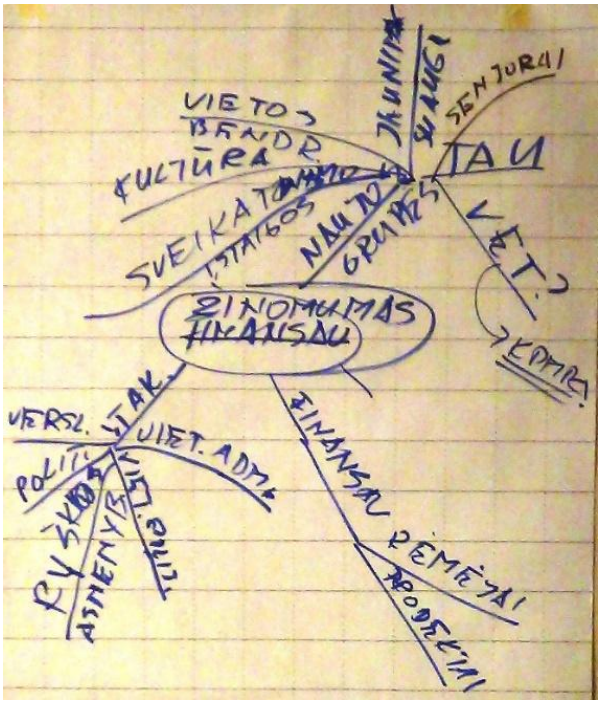

Sesijos metu identifikavome šias grupes, su kuriomis iki šiol palyginti mažiau dirbome arba iš viso nedirbome:

- Vietos bendruomenės
- Kultūros įstaigos ir
- Sveikatos apsaugos įstaigos ir organizacijos
- Jauni suaugusieji
- Senjorai (TAU ir kitos organizacijos
- Profesinio mokymo įstaigos ir organizacijos

Įtakingos grupės

Nustatėme tokias įtakingas grupes, su kuriomis reikėtų labiau dirbti, siekiant organizacijos žinomumo:

- Politikai (nacionaliniame ir vietiniame lygyje)
- Savivaldybių administracijos darbuotojai
- Verslininkai ir verslo organizacijos
- Ryškios moralinę ir kitokią įtaką turinčios asmenybės

Vidinė komunikacija (veiksmai nukreipti į organizacijos vidų-narius)

Aptarėme keletą temų.

Komunikacija su individualiais ir kolektyviniais nariais vyksta per skyrių koordinatorius. Pastebėjome, kad kolektyvinių narių aktyvumas priklauso nuo kolektyvinio nario atstovo, kuris paskirtas palaikyti ryšį su LSŠA aktyvumo. Turime pavyzdžių, kai išėjus iš darbo tam atstovui dažnai ryšys susilpnėja arba visiškai nutrūksta. Todėl buvo pasiūlyta mintis, kad žinodami situaciją, turėtume palaikyti geresnius kontaktus su kolektyvinio nario vadovybe ir ieškoti tinkamo kontaktinio asmens.

Individualių ir kolektyvinių narių išsaugojimas ir naujų narių pritraukimas priklauso nuo narių savijautos organizacijoje, jiems skiriamo dėmesio ir susijęs su klausimu „o kas man iš tos narystės?“.

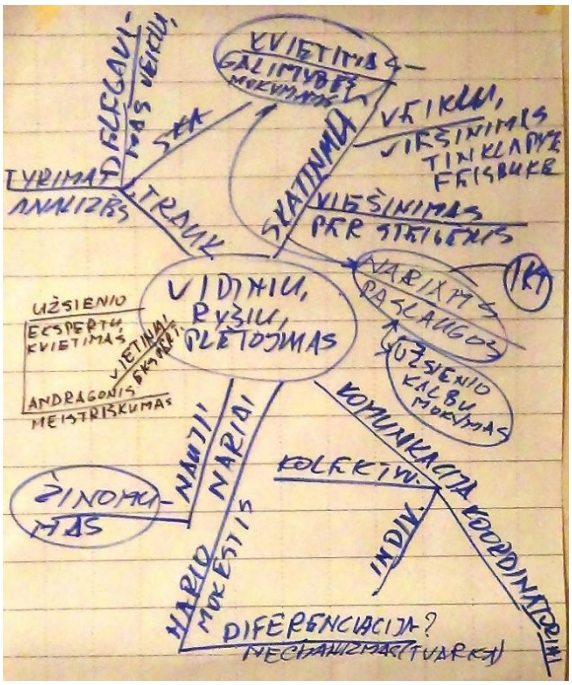

Reikia ieškoti būdų, kaip išsaugoti narius ir pritraukti naujus narius. Apsvarstytos kelios galimybės:

1. Didinti narių įtraukimą
    - Vykdyti tyrimus, analizes
    - Įtraukti į projektų įgyvendinimą
    - Deleguoti tam tikras LSŠA veiklas/atsakomybes (pvz., būti tam tikros veiklos srities koordinatoriais, būti projekto, vykdomo LSŠA vardu, vadovais ir pan.)
    - Išnaudoti tarpinstitucinę tinklaveiką (teikti paslaugas vienas kitam, įtraukti vienas kitą į vykdomas savo veiklas, kviesti dalyvauti mokymuose ir pan.)
2. Skatinti narius:
    - Viešinti narių veiklą LSŠA tinklalapyje ir Feisbook'e
    - Viešinti narių veiklą teikiant informaciją jų steigėjams (pvz., parašant padėkos raštą už organizacijos aktyvų dalyvavimą organizuojant Savaitę ne tik pačiai organizacijai, bet ir jos steigėjui- , pvz., merui)
    - Teikti nariams paslaugas (IKT, užsienio kalbų, projektų valdymo mokymai išnaudojant tarpinstitucinę tinklaveiką)
3. Ugdyti andragoginį meistriškumą (kviesti užsienio ir vietinius ekspertus skaityti paskaitas). LSŠA nariams ir teikti 50 proc. nuolaidą už dalyvavimą paskaitoje (ne LSŠA narius kviesti už 100 proc.).
4. Diferencijuoti kolektyvinių narių nario mokestį.

Narystės plėtojimas

Kaip jau minėta, kalbantis su potencialiais naujais individualiais ar kolektyviniais nariais nuolat iškyla klausimas: „kokia man /mums iš to nauda?"

Dalį atsakymų jau aptarėme anksčiau. Čia dar kartą pakartojome, kad individualiems nariams reikėtų siūlyti įvairių mokymų.

Taip pat buvo pasiūlyta, kad reikėtų padaryti nedidelę narių apklausą, kokią naudą jie turi iš priklausymo LSŠA. Ši informacija labai tiktų panaudoti atsakant į klausimą „kas man/mums iš to?"

Narystei plėsti prisidėtų veiklos, jau aptartos skyrelyje „Žinomumas".

Žinomumui padidinti čia dar pridėjome keletą minčių:

- Organizuoti suaugusiųjų švietimo muges (ypač regionuose), kurios galėtų būti Savaitės metu arba ir kaip atskiras renginys
- Mugių organizavimui ir kitokioms veikloms organizuoti ieškoti ryšių su įvairiomis viešosiomis erdvėmis: prekybos centrais (yra teigiama Soros International House patirtis dirbant su PPC „Panorama", muziejais, bibliotekomis, galerijomis, kultūros centrais ir pan.).
- Išnaudoti Litexpo teikiamas galimybes ir įsijungti į ten organizuojamas muges pvz., „Studijos, švietimas, karjera". Tam galima bendrauti su UPC ir KPMPC.

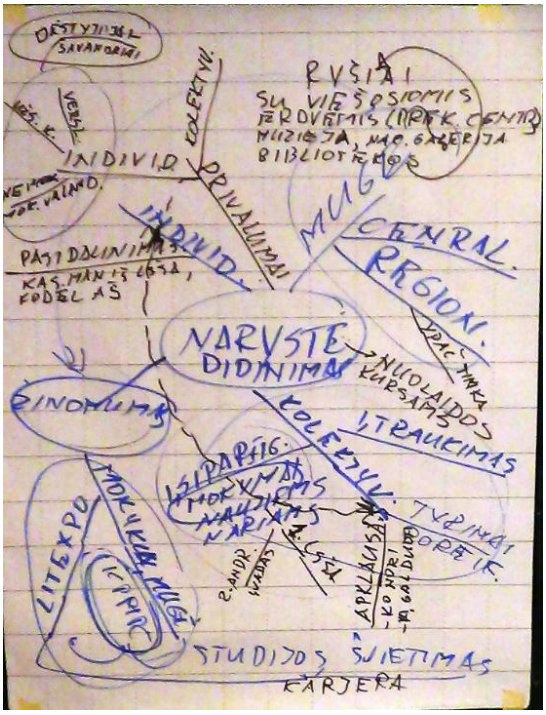

Kalbėdami apie kolektyvinių narių pritraukimą, diskutavome, kad reikėtų:

- Tirti kolektyvinių narių poreikius. Organizuoti apklausą, ko norėtų iš LSŠA ir kuo galėtų patys pasidalinti/prisidėti.
- Reiktų suformuluoti, kokius įsipareigojimus prisiima LSŠA savo nariams
- Reikėtų organizuoti naujiems nariams mokymus
    - Apie LSŠA
    - Įvadą į andragogiką
- Dar kartą aptarėme nuolaidų taikymo galimybes.

LSŠA strategija 2020 - 2024 metams

Kaip įprasta, Asociacijos strategijos kūrimui valdyba susirinko Rumšiškių dvaro akademijoje. (2020 02 7-8 d.). Sukūrusi juodraštinį variantą, valdyba organizavo virtualų svarstymą ir, pakoregavusi pagal siūlymus, 2020 04 17 d. patvirtino valdybos posėdyje.

LSŠA misija

Mes, Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija, vienijame Lietuvos suaugusiųjų švietime dirbančius asmenis ir įstaigas, palaikome ir skatiname jų veiklą, plėtodami jų andragogines kompetencijas, puoselėdami bendradarbiavimą su kitų šalių andragogais, prisidėdami prie valstybės mokymosi visą gyvenimą politikos formavimo ir įgyvendinimo.

Strateginės kryptys

1. Telkti narius bendrai veiklai.

- Kviesti narius dalyvauti LSŠA organizuojamuose projektuose (pvz., mobilumo). Projektus užbaigti metodinės/didaktinės medžiagos išleidimu, į medžiagos rengimą įtraukiant visus projektų dalyvius.
- Organizuoti „Pievelių šnabždesių“ renginį rugsėjo mėnesį.
- Organizuoti kasmetinį renginį „Suaugusiųjų mokymosi savaitė“ lapkričio mėnesį.
- Organizuoti didesnės apimties andragoginio turinio renginį (konferenciją) pavasarį, panaudojant suaugusiųjų mokymosi savaitės atidarymo renginio formatą: organizuoti vis kitoje vietoje, neatmetant galimybės sujungti kartu su metiniu ataskaitiniu susirinkimu.
- Sukurti LSŠA bei jos narių parengtos mokymo medžiagos banką.

2. Skleisti andragogikos idėjas ir didinti andragogo vardo prestižą.

- Parengti andragogo kvalifikacijos tobulinimo programą, kurią pasiūlyti akredituoti Švietimo centrams ir organizuoti kvalifikacijos tobulinimo kursus.
- Išplėsti ekspertinės LSŠA narių kompetencijos panaudojimą, pakviečiant LSŠA parengtus

andragogus vesti andragogikos kursus/mokymus.
- Atnaujinus „Andragogo praktiko“ programą, parengti naujus andragogikos ekspertus.
- Užmegzti ryšius su naujai įkurtais Edukacijos centrais dėl šios programos kreditų pripažinimo edukologijos studijose.
- Atlikti Galimybių studiją dėl LSŠA galimybės teikti andragogo V lygio kvalifikacijos pripažinimo:
  - ✓ Parengti vertinimo kriterijus
  - ✓ Parengti vertinimo tvarką

3. Ugdyti suaugusiųjų švietimo kokybės valdymo kultūrą.
- Kelti kokybės klausimus ŠMSM.
- Skatinti suaugusiųjų švietimo/mokymo įstaigas naudoti EQM kokybės įsivertinimo neformaliajam mokymui instrumentą.
- Atlikti tyrimą apie mokymo kokybės vertinimą, siekiat išsiaiškinti, kaip EQM gali būti suderintas su jau naudojamomis sistemomis.
- Parengti leidinuką - metodines rekomendacijas dėl suaugusiųjų švietimo kokybės įgyvendinimo/vykdymo/užtikrinimo

4. Plėsti bendradarbiavimą.
- Užmegzti glaudesnius ryšius su savivaldybėmis (per Lietuvos savivaldybių asociaciją).
- Stiprinti ryšius su savivaldybių neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatoriais.
- Plėsti tarptautinį bendradarbiavimą įgyvendinant projektus (Europos Sąjungos, Šiaurės šalių ir pan.) ir palaikant kitas iniciatyvas (pvz., Baltijos andragogų vasaros mokykla)
- Užmegzti ryšius su Katalikų Bažnyčios kunigų bendruomene, siūlant bendrą veiklą ir keliant kunigų andragoginę kompetenciją.

5. Užtikrinti tolesnę organizacijos biuro veikimą.
- Išspręsti biuro patalpų klausimą, pasibaigus panaudos sutarčiai su Turto banku.
- Užsitikrinti finansavimą:
  - ✓ Užtikrinti ne mažiau kaip du etatus, reikalingus LSŠA veiklos administravimui.
  - ✓ Užsitikrinti nuolatinį Suaugusiųjų mokymosi savaitės finansavimą.
  - ✓ Rasti rėmėjų - suaugusiųjų švietimo „ambasadorių“.
- Teikti andragoginės kvalifikacijos tobulinimo, kokybės vertinimo ir andragogo kvalifikacijos pripažinimo ir pan. paslaugas nariams ir kitiems suinteresuotiems.

Ne viską iš šių strategijų pavyko įgyvendinti, tačiau pats strategijos kūrimo procesas, Valdybos narių mąstymas apie organizaciją, jos tikslus ir veiklą buvo labai svarbus ir nukreipė mūsų veiklą. Kaip sakė Vinstonas Cerčilis: „Planai yra beverčiai, tačiau planavimas – esminis dalykas“ (Plans are useless, but planning is essential).

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymo kūrimas 2012-2014 m.

Nuo 1995 m. neformalųjį suaugusiųjų švietimą reglamentavo Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas. Jis buvo svarbus teisės aktas, apibrėžęs neformalųjį suaugusiųjų švietimą. Tačiau jis buvo labiau aprašomojo, o ne norminio pobūdžio dokumentas. Nuo jo priėmimo buvo praėję jau 10 metų, todėl manėme, kad LSŠA iniciatyva reiktų parengti naują įstatymo redakciją. Svarstėme, ar siūlyti Švietimo ir mokslo ministerijai sudaryti darbo grupė įstatymo atnaujinimui ar patiems imtis šio darbo.

Nusprendėme, kad pirma reikia parengti projektą, o tik tada eiti į Švietimo ir mokslo ministeriją. Subūrėme LSŠA aktyvistų darbo grupę įstatymo projektui rengti (Arūnas Bėkšta, Daiva Malinauskienė, dr. Genutė Gedvilienė, dr. Irena Žemaitaitytė, Vilija Lukošūnienė, prof. Vincentas Dienys).

Įstatymo projektą pradėjome rengti nuo jo koncepcijos aptarimo: koks įstatymo tikslas, ką jis turėtų apimti, ką ir kaip turėtų reglamentuoti. Braižėme minčių žemėlapius. Taip atsirado bendras įstatymo vaizdas ir struktūra.

Parengę pirmąjį variantą, organizavome svarstymą su asociacijos nariais. Tuo tikslu pasitelkėme jau veikiančias nuotolinio mokymo klases regionuose. Svarstymą transliavome iš Gedimino technikos universiteto nuotolinio mokymo centro. Projekto tekstą iš anksto siuntėme dalyviams, kad galėtų susipažinti ir pateikti pasiūlymų. Organizuodami svarstymus su regionais turėjome du tikslus: pirma, gauti narių nuomonę, pastabas dėl teksto, ir antra, įtraukti narius, kad jie pasijaustų svarbaus proceso dalimi, kelti jų motyvaciją ir tapatinimąsi su organizaciją.

Parengtą įstatymo projektą, kuriuo mes patys jau buvome patenkinti, pateikėme Švietimo ir mokslo ministerijai, tačiau palaikymo nesulaukėme. Ministerija visokiais būdais išsisukinėjo ir netraukė įstatymo į savo darbotvarkę. Manau, kad pagrindinė priežastis buvo ta, kad tai buvo ne jų idėja. Todėl nutarėme su projektu eiti į LR Seimo kultūros ir švietimo komitetą, kuriam tuo metu vadovavo Valentinas Stundys. Ten netikėtai sulaukėme stipraus palaikymo iš dr. Aušrinės Pavilionienės, kuri paskatino komitetą sudaryti Seimo darbo grupę įstatymui parengti mūsų projekto pagrindu. Į darbo grupę buvo įtraukti atstovai iš suinteresuotų ministerijų ir socialinių partnerių. Kadangi darbo grupę organizavo Semas, Švietimo ir mokslo ministerijai neliko kitos išeities, kaip prisidėti. Įstatymas priimtas ir įsigaliojo nuo 2015 m. sausio 1 dienos.

Suaugusiųjų švietimo raidos scenarijus

2011 m. Švietimo ir mokslo ministerija organizavo švietimo strategijų kūrimo konkursą. Pasitarę su Valdyba nusprendėme suburti darbo grupę ir parengti Neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros strategiją. Į darbo grupę įėjo Arūnas Bėkšta, Dangiras Kačinskas, dr. Genutė Gedvilienė, Gintaras Koncevičius, dr. Jonas Krivickas, Roma Koncevičienė, Vilija Lukošūnienė, Vilma Sargautaitė, prof. Vincentas Dienys, dr. Vita Krivickienė.

Metodologija

Scenarijaus kūrimui pasinaudota Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research, (Vokietija) pateiktais metodologiniais rėmais, kurie buvo panaudoti kuriant Lietuvos aukštojo mokslo ir studijų įžvalgą 2030[2]. Bendrais bruožais scenarijaus (scenarijų) kūrimo žingsniai tokie:

1. Globalių tendencijų išsiaiškinimas
2. Nagrinėjamo lauko nustatymas (ką apima?)
3. Globalių tendencijų identifikavimas
4. Pagrindinių tendencijų, veikiančių Lietuvos suaugusiųjų švietimą, nustatymas
5. Suaugusiųjų švietimo situacijos Lietuvoje apibūdinimas
6. Kritinių veiksnių identifikavimas
7. Kaitos (įtampos) ašių identifikavimas apibrėžiant ašies poliškumus
8. Kaitos ašių kombinacijų parinkimas ir ateities atvaizdų aprašymas. Pasinaudojant anksčiau išskirtomis kaitos ašimis, pagal žemiau parodytą paveikslėlį išskiriamos kelios kaitos ašių kombinacijos, kur kiekviena skirtingų kaitos ašių kombinacija sudaro keturis galimus ateities atvaizdus:

[2] http://www.mosta.lt/projektai/mostaf/izvalga

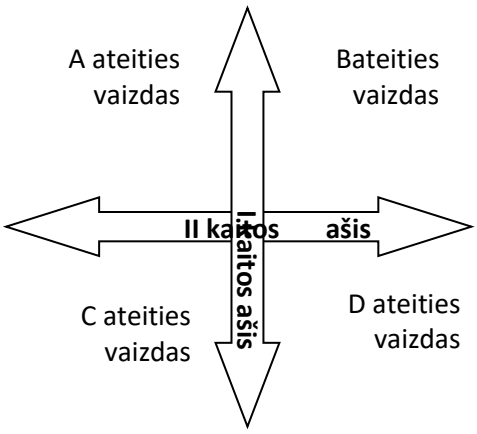

1 pav. Ateities vaizdų konstravimas

Remiantis ašių logika atsakoma į kritinius klausimus: kaip tai atrodys tame susikirtimo ketvirtyje.

9. Sukurtų atvaizdų įvertinimas ir pasirinkimas scenarijui
10. Scenarijaus aprašymas

Scenarijaus santrauka

Tikslas

Per 10 metų padidinti suaugusiųjų (25-64 m. amžiaus) dalyvavimą mokymesi iki 10 proc., o kaime iki 7 proc.

Uždaviniai

- Sudaryti sąlygas dalyvauti profesinio ir neprofesinio mokymosi programose/kursuose kaimų ir mažų miestelių gyventojams (įvertinant laiko ir trukmės apribojimus)
- Sudaryti sąlygas dalyvauti profesinio ir neprofesinio mokymosi programose/kursuose mažesnes pajamas (mažiau negu 1200 Lt mėnesiui) gaunantiems gyventojams (nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos)
- Sudaryti sąlygas dalyvauti profesinio ir neprofesinio mokymosi programose/kursuose vyresnio nei 55 m. amžiaus gyventojams
- Padidinti tikslinių grupių motyvaciją sukuriant veiksmingą informavimo ir konsultavimo sistemą maksimaliai priartintą prie tikslinių grupių gyvenamosios vietos panaudojant jiems labiausiai prieinamus informacijos šaltinius ir informavimo būdus
- Sukurti mokymo programų, formų, priemonių nutaikytų tikslinių grupių poreikiams sukūrimo finansavimo mechanizmą
- Sukurti neformaliai ir per praktiką įgytų kvalifikacijų įvertinimo ir pripažinimo mechanizmą.

Teiginiai: suaugusiųjų švietimas 2020

- Siekdama padidinti suaugusiųjų gyventojų dalyvavimą mokymesi visą gyvenimą, valstybė, bendradarbiaudama su socialiniais partneriais, imasi kryptingos politikos formavimo ir reikalingų sąlygų sudarymo.
- Išskirtos pagrindinės tikslinės grupės:
    - Kaimų ir mažų miestelių gyventojai
    - Mažesnes pajamas gaunantys gyventojai
    - Vyresni nei 55 metų gyventojai
- Įteisinta darbdavių prievolė sudaryti sąlygas darbuotojų mokymuisi (apibrėžtam laikui).

- Sukurta ir veikia mišri mokymosi visą gyvenimą finansavimo sistema:
    - Per projektus finansuojamos mokymus teikiančių institucijų ir organizacijų (valstybinių, privačių ir nevyriausybinių organizacijų) suaugusiųjų mokinių mokymo praktinės programos, kurios nukreiptos į tikslinių grupių konkrečių gyvenimo problemų sprendimą ir jų įgyvendinimas
    - Per projektus finansuojamas naujų mokymo priemonių ir mokymosi formų, sudarančių galimybes kokybiškai mokytis savarankiškai, kūrimas
    - Veikia vaučerių sistema, sudaranti galimybes tikslinių grupių atstovams gauti jiems reikalingas mokymo(si) paslaugas.
- Sukurta ir veikia informavimo, pagalbos ir konsultavimo sistema, maksimaliai priartinta prie tikslinių grupių, veikianti per švietimo ir studijų įstaigas, bibliotekas, bendruomenės centrus, multikultūrinius centrus ir savivaldybes, suteikianti galimybę tinkamiausiomis informavimo priemonėmis gauti reikalingą informaciją ir patarimą. Informacijos ir konsultavimo teikimas yra proaktyvus, einant pas klientą, o ne laukiant, kol jis ateis.
- Finansavimo, informavimo, pagalbos ir konsultavimo sistema sudaro galimybes nutraukti uždarą nesimokymo priežasčių ratą.
- Sukurta ir veikia visuomenės informavimo kampanija per masines informavimo priemones (ypač TV, radiją ir Internetą), tikslingai nukreipta į tikslines grupes
- Valstybės ir savivaldybių švietimo ir mokymosi institucijose sukurta ir nuolat atnaujinama infrastruktūra, reikalinga praktiniams mokymams, sudarytos salygos mokytis pagal lankstų grafiką, veikia tinkamai įrengti vaikų kambariai
- Bendradarbiaujant valstybinėms ir savivaldybių švietimo, studijų ir kultūros institucijoms su nevyriausybinėmis organizacijomis, sukurta Trečiojo amžiaus universitetų sistema, apimanti visą Lietuvą.
- Įteisintas, sukurtas ir veikia neformaliai ir patirtiniu būdu įgytos kvalifikacijos įteisinimo mechanizmas, susidedantis iš dviejų dalių:
    - *Švietimo pasaulio*. Kvalifikaciją galima įvertinti ir pripažinti profesinio mokymo centruose, kolegijose ir universitetuose
    - *Veiklos pasaulio*. Kvalifikaciją galima įvertinti ir pripažinti nepriklausomoje kvalifikacijų vertinimo įstaigoje, turinčioje filialus regionuose. Vertinimo ir pripažinimo procese dalyvauja švietimo ir mokymo institucijos, ir socialiniai partneriai

Scenarijus laimėjo 8000 Lt. premiją už kurią buvo atnaujinti Asociacijos kompiuteriai. Scenarijus atsidūrė ŠMM stalčiuje greta kitų strategijų.

Žvelgiant į mūsų parengtą scenarijų iš 2022 metų perspektyvos, galime drąsiai sakyti, kad mes iš esmės teisingai įžvelgėme raidos tendencijas, reikaingus pokyčius ir numatėme, ką reikėtų daryti. Dabar iš esmės tie patys teiginiai suformuluoti EBPO 2021 m. Lietuvos įgūdžių strategijoje[3]. Iš tikrųjų yra tik vienas skirtumas: mūsų strategijoje nebuvo vieno langelio principo taikymo suaugusiųjų švietimui. Tiesą sakant, abejoju, ar jis kaip nors esmingai prisidės prie suaugusiųjų dalyvavimo mokymesi visą gyvenimą. Manau, kad mūsų siūlymas teikti informaciją kanalais, kurie atitinka tikslinių grupių informacijos ieškojimo įpročius, galėtų būti veiksmingesnė.

LSŠA naujų įstatų kūrimas

Nuo 1992 m. Asociacijos įstatai buvo nuolat atnaujinami. Tai buvo daroma dėl dviejų priežasčių: pirma, keitėsi visuomeninių organizacijų ir asociacijų įstatymai ir po kiekvieno pasikeitimo reikėjo

[3] EBPO Lietuvos įgūdžių strategija. https://www.oecd.org/skills/centre-for-skills/OECD-Skills-Strategy-Lithuania-Report-Summary-Lithuanian.pdf

atnaujinti įstatus ir iš naujo juos registruoti; antra, plečiantis Asociacijai, daugėjant veiklų, kito mūsų pačių suvokimas apie tai, kaip reikėtų organizuoti Asociacijos darbą.
Pokyčiai daugiausiai atsispindėjo Asociacijos valdyme. Iš pat pradžių buvo sukurta per daug komplikuota valdymo sistema: Visuotinis narių susirinkimas, delegatų konferencija, taryba, tarybos pirmininkas - prezidentas, tarybos pirmininko pavaduotojas - viceprezidentas, valdyba, valdybos pirmininkas, generalinis sekretorius, filialai...
Darėsi sunku organizuoti visų renkamų organų darbą, užtikrinti visuotinio narių susirinkimo kvorumą, nes daug narių iš kitų Lietuvos miestų, susirinkimai užsitęsdavo, nes buvo per daug sprendimų, kuriuos reikėjo priimti, buvo per daug biurokratijos. Todėl kiekvieno įstatų pakeitimo metu stengtasi sistemą paprastinti. Nesikeitė tik regioninė Asociacijos struktūra, pagrįsta apskričių teritorijomis. Keitėsi tik jų pavadinimas: suaugusiųjų švietimo informaciniai centrai, asociacijos filialai ir asociacijos skyriai.
LSŠA valdymas pagal 1998 m. įstatus:

- Narių visuotinis suvažiavimas arba deleguojamų narių konferencija.
- Asociacijos Taryba (renka konferencija)
- Tarybos pirmininkas – prezidentas (renka konferencija)
- Tarybos pirmininko pavaduotojas – viceprezidentas (renka taryba prezidento teikimu)
- Valdybos pirmininkas, kuris yra ir Asociacijos vykdantysis direktorius (tvirtina taryba prezidento teikimu)
- Valdyba (tvirtina taryba valdybos pirmininko teikimu)
- Revizijos komisija (renka konferencija)

LSŠA valdymas pagal 2005 m. įstatus:

- Deleguojamųjų narių konferencija, turinti visas visuotinio narių susirinkimo teises
- Prezidentas (renka konferencija)
- Viceprezidentas (renka konferencija)
- Valdyba (renka konferencija)
- Generalinis sekretorius (tvirtina konferencija)
- Revizijos komisija (renka konferencija)

LSŠA valdymas pagal galiojančius 2009 m. įstatus

- Asociacijos visuotinis narių susirinkimas (šaukiamas tik dėl įstatų keitimo ir asociacijos veiklos nutraukimo arba reorganizavimo)
- Asociacijos skyrių narių susirinkimas, turintis dalį Visuotinio narių susirinkimo teisių.
- Valdyba (renka skyrių narių susirinkimas)
- Prezidentas (renka valdyba iš savo narių)
- Valdybos pirmininkas (renka valdyba iš savo narių)
- Revizorius (skiria skyrių narių susirinkimas)
- Atsakingas sekretorius yra samdomas darbuotojas, priima į darbą prezidentas, įstatuose jis neatsispindi.

2009 m. įstatai supaprastino valdymą ir palengvino sprendimų priėmimą išsaugant demokratinius principus.

Apibendrinimas

1. Per 30 metų Asociacija įrodė esanti veiksminga organizacija, daranti didelę įtaką suaugusiųjų švietimui Lietuvoje.
2. Asociacija nuolat keitėsi, atsinaujino atsiliepdama į laikmečio permainas.
3. Asociacija ne tik reagavo į besikeičiančias aplinkybes, bet stengėsi numatyti, projektuoti ir daryti įtaką ateities scenarijams.

1.4. Prisiminimai apie LSŠA

ROMA JUOZAITIENĖ,
LSŠA garbės narė

Roma Juozaitienė, LSŠA prezidentė 2004-2007-aisias metais

Kai manęs kas paklausia, koks tavo santykis su LSŠA, atsakymas iškyla greitai ir vienareikšmiškai – šiltas ir ilgesingas. Tai organizacija, kurioje praleidau daugiau nei dešimt metų, sutikau daug puikių žmonių, išaugau profesiškai, „įsikirtau“, kas ta andragogika, praleidau daug prasmingų ir įdomių savo gyvenimo dienų, ir ... sutikau didžiąją gyvenimo meilę – savo vyrą Aurimą.

Iš laiko perspektyvos matau, kad tai buvo LSŠA audringo augimo metai, kurie dabar įgijo ritmingo darbo pobūdį. Kaip mokėjome, padedant Šiaurės šalių bei Vokietijos kolegoms, neformaliuoju būdu rengėme andragogus, ruošėme mokymų programas, plėtėme savo gretas, bendradarbių ratą, rašėme metodines medžiagas, knygas apie suaugusiųjų mokymą, skleidėme suaugusiųjų mokymosi idėją visuomenėje. Taip įsidrąsinome, kad įvardijome net suaugusiųjų mokytojo (andragogo) kriterijus☺.

Turėjome balsą ir tarptautinėje terpėje. Man teko garbė dvi kadencijas būti Europos suaugusiųjų švietimo asociacijos valdybos nare, mūsų asociacijos nariai vedė mokymus draugiškose šalyse - Kaukaze, Vidurinėje Azijoje, Šiaurės šalių akademijoje, Estijoje, Airijoje. Demokratinio bendradarbiavimo principus įgyvendinome praktiškai, laikydamiesi moto „Mokomės ir dalijamės“.

Ir šiandien man atrodo, kad LSŠA buvo ir tebeliko ta terpė, kur galima augti profesiškai ir asmenybiškai. Džiaugiuosi, kad Asociacijos veikla nuosekliai vyksta, skleisdama šviesą Lietuvoje! Jubiliejaus proga sveikinu ištikimiausius ir išmintingiausius jos narius!

1.5.Pradžioje buvo euforija

MARGARITA TERESEVIČIENĖ,
Vytauto Didžiojo universitetas

Margarita Teresevičienė, LieDM asociacijos prezidentė

1990 m. kovo 11 d., atkūrus nepriklausomybę nuo sovietinio režimo, prasidėjo švietimo reforma, kurioje vis svarbesnį vaidmenį skatinant didelius pokyčius visuomenėje, kuriant atvirumą, skatinant žinių ekonomikos ir visuomenės plėtrą, turėjo suaugusiųjų švietimas. Todėl visi buvome pakilime, jautėme euforiją kurdami, dalyvaudami, atrasdami naujas erdves ir galimybes. Lietuvos Suaugusiųjų švietimo asociacija (LSŠA)ir buvo tokia galimybė – nauja, nežinoma, bet labai imponuojanti.

Mano patirtis pradiniais LSŠA kūrimosi metais susijusi su Vytauto Didžiojo universitetu (VDU), LSŠA ir Šiaurės šalių partneryste suaugusiųjų švietime. Tuo pačiu metu atsikūrė ir stiprėjo universitetas, kuriame ieškojome naujų veiklos krypčių, inovatyvių idėjų švietimui, sąsajų su užsienio patirtimi.

Šiaurės šalys vienos pirmųjų pasiūlė pagalbą nepriklausomai Lietuvai. Šiaurės taryba paramą skyrė Šiaurės šalių veiklai Baltijos šalyse: suaugusiųjų mokytojų – andragogų - rengimui Baltijos šalyse; Baltijos ir Šiaurės šalių nevyriausybinių organizacijų tinklui; nevyriausybinių organizacijų mokymų valdymui; naujiems suaugusiųjų švietimo metodams skatinti; savanoriškoms organizacijoms rastis ir suaugusiųjų švietėjų tobulėjimui. Šiaurės šalių įtaka suaugusiųjų švietimo plėtrai ir demokratinių procesų plėtrai Lietuvoje ypatingai didelė. Vien Šiaurės šalių akademijoje (Gioteburge, Švedija) pirmąjį Nepriklausomybės dešimtmetį mokėsi ir tobulinosi šimtai andragogų, praturtindami savo veiklą šiaurietiškos fenomeno idėjomis. LSŠA buvo ta platforma, ryšys su Šiaurės šaliu švietimo ir gerovės modeliu, kuri veikė tam, kad suaugusiųjų švietimas Lietuvoje keistųsi ir užimtų deramą vietą.

O vėliau prasidėjo sniego gniūžtės efektas: bendri projektai, konferencijos, lankstus mokymasis, mokymasis veikiant, kas tapo mūsų suaugusiųjų švietimo praktikos aplinka, turiniu ir forma. Reikia pripažinti, kad buvo ir pakilimų ir nusivylimų, kad ne viskas kuo tikėjome realizavosi, ne viskas priklausė nuo žmonių entuziazmo, net darbo.

Vytauto Didžiojo universitetas visada buvo greta LSŠA, buvo iniciatyvų ir naujovių dalimi. Neatsitiktinai VDU buvo pradėtos andragogikos magistrantūros, vėliau ir andragogikos bakalauro studijos. Studentams paskaitas skaitė Šiaurės šalių Akademijos Rektorius, vėliau tapęs UNESCO

Mokymosi visa gyvenimą instituto Generaliniu direktoriumi Arne Carlsen; andragogikos grandas, Surry universiteto (UK) profesorius Peter Jarvis, kiti.

Nors daug metų praėjo nuo buvusios euforijos ir dabar suaugusiųjų švietimo prioritetai ir užduotys visai kitos, VDU visada, visus tuos 30 metų, siejo bendros veiklos su LSŠA: organizuojant konferencijas, renginius, dalyvaujant projektuose, dalijantis inovacijomis. Mes ir toliau susiję per studijas, mokslinius tyrimus, per formaliojo ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo sąsajas ir per asmeninius ryšius žmonių, kurie mato prasmę bendruose darbuose.

Nuotraukoje: Prieš 10 metų...Vytauto Didžiojo universiteto jaunieji andragogai ir jų mentorės sveikina LSŠA 20-ojo jubiliejaus proga, 2012 m.

1.6.Istoriją menant...

EDITA TREČIOKIENĖ,
LSŠA narė

Edita Trečiokienė, Švietimo mainų paramos fondas

Tai buvo prieš 30 metų, šaltą rūškaną žiemos rytą. Pedagogikos instituto, kuriame dirbau moksline bendradarbe, direktoriaus paraginta, skubėjau aptarti Lietuvos suaugusiųjų švietimo perspektyvos klausimų į tuometinę Lietuvos kultūros ir švietimo ministeriją,(1994 m. ministerija reorganizuojama: atskiriama Kultūros ministerija, o Švietimo ministerija tampa Švietimo ir mokslo ministerija, o nuo 2019 m. sausio 1 d. Švietimo ir mokslo ministerija pervadinta į Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją).

Tą rytą skubėjau ne viena, o su savo mamyte, kuri specialiai iš Klaipėdos atvažiavo į suaugusiųjų švietimo susirinkimą. Julija Litvinienė, Klaipėdos universiteto docentė, socialinių mokslų daktarė, tuo metu dėstė „familistikos“ dalyką (jos apginta disertacija skirta tėvų švietimui, „nepilnų šeimų“ problematikai).

Edmundas Normantas, ministerijoje atsakingas už suaugusiųjų švietimą, dalyvaudamas užsienyje organizuotose konferencijose, sužinojo, kad Lietuvai būtina turėti organizaciją, kuri vienytų šioje srityje suinteresuotus specialistus. Į suaugusiųjų švietėjų susitikimą buvo pakviesti aukštųjų mokyklų dėstytojai, mokslo darbuotojai, švietimo procesų tyrėjai, kuriems artima suaugusiųjų švietimo tema.

1992 metais mūsų suaugusiųjų švietimo suvokimas buvo ribotas, o norėjosi šioje srityje dirbti šiuolaikiškai, pažinti Europos suaugusiųjų švietimą, žinoti pasaulyje vykstančius edukacinius procesus. Sukurta Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija, bendradarbiaudama su Skandinavijos šalimis ir Vokietija, padėjo kurti suaugusiųjų švietimo sistemą, jos padalinius visoje Lietuvoje. Būdami žingeidūs, su užsienio šalių bendraminčiais mokėmės, analizavome įstatymus, patyrėme pažinimo džiaugsmą.

Įkurta Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija sukūrė prielaidas Lietuvos suaugusiųjų švietėjų kvalifikaciniam augimui. Asociacija organizavo konkursus vykimui į tobulinimosi stažuotes. Vokietijoje susipažinau su liaudies aukštųjų mokyklų judėjimu ir sistema, tris mėnesius Geteborgo Šiaurės šalių akademijoje rinkau medžiagą disertacijai „Atvirasis suaugusiųjų švietimas Vokietijoje ir Danijoje“, kurią sėkmingai apgyniau 1998 metais.

1.7. 30-metį apibendrinant

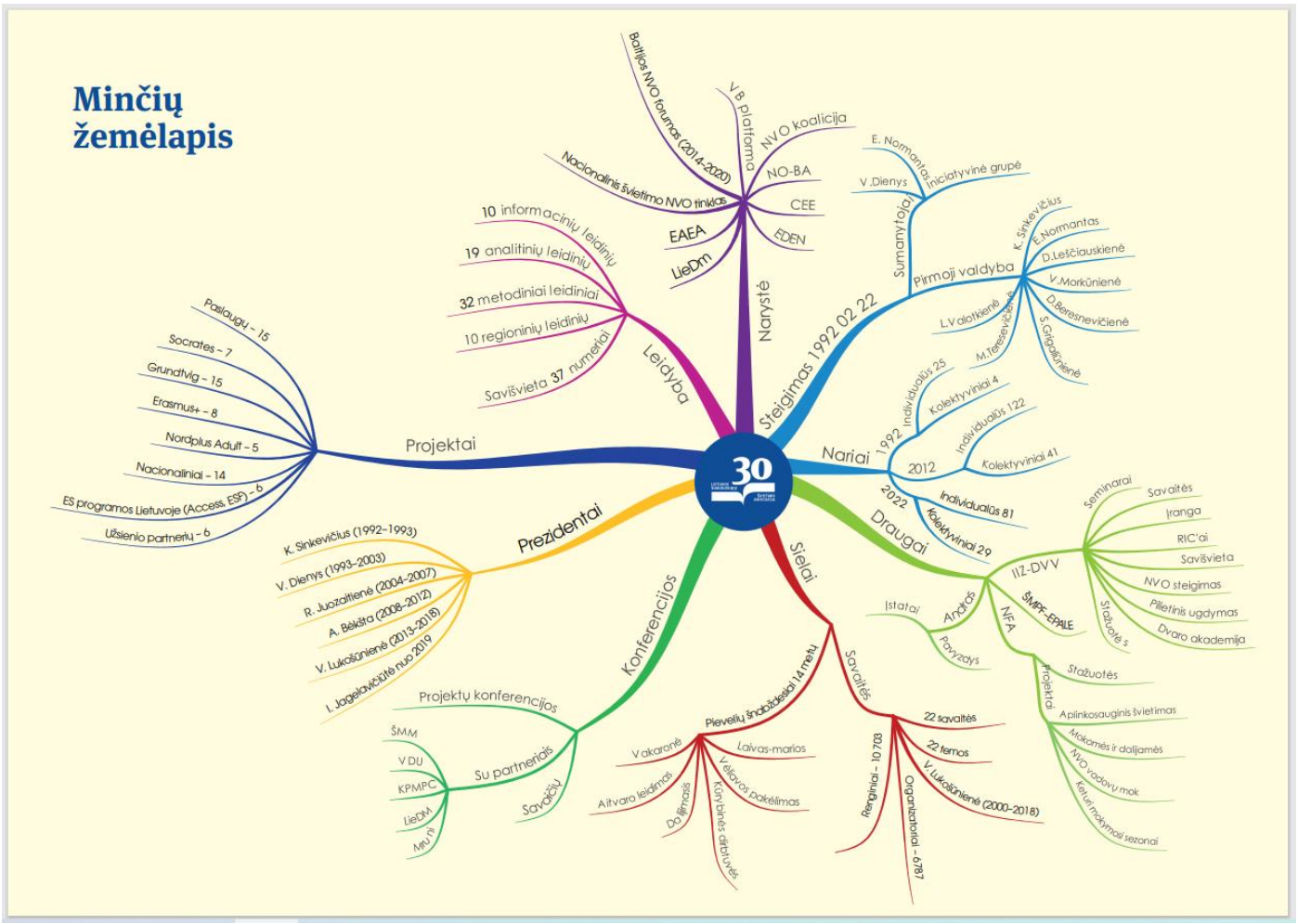

2.REGIONŲ PATIRTYS IR ISTORIJOS PASITINKANT 30- METĮ

2.1. Vilniaus krašto patirtys ir istorijos, pasitinkant LSŠA 30-metį

JOLANTA ČEPONAITĖ, Vilniaus skyriaus koordinatorė

Atrodo, taip neseniai šventėme asociacijos 20-metį. Laikas šuoliuoja, nenumaldomai berdamas smėlio smilteles į kiekvieno iš mūsų gyvenimus. Vilniaus skyriui prieš dešimtmetį vadovavo Vilniaus Gabrielės Petkevičaitės-Bitės suaugusiųjų mokymo centro direktorius a.a. Gintaras Jurkevičius. Prisimenu jo organizuotą asociacijos kalėdinį vakarėlį, kuriame visi atvykę transformavomės į nykštukus...

2012 metų rudenį, pasirašiusi savanoriško darbo sutartį, tapau LSŠA Vilniaus krašto koordinatore. Taip Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazija tapo savotiška Vilniaus skyriaus susirinkimų, susitikimų vieta. Skyriuje buvo nemažai tiek juridinių, tiek individualių narių, tik ne visi nariai buvo pakankamai aktyvūs. Visi galvojome, kaip padidinti aktyvumą. Buvo siūloma organizuoti bendrus projektus, kokią nors bendrą veiklą. Pirmas mano bandymas – išvyka į Kairėnus, botanikos sodą, pasigrožėti rododendrais. Asociacijos narių prisikviesti nepavyko, bet išvyka susidomėjo gimnazijos mokytojai. Po išvykos visiems nariams nusiunčiau krūvą žydinčių rododendrų fotografijų, bet juk buvimo toje vietoje jausmo, nuostabaus kvapo – nenusiųsi... Bet kita veikla – baubiukų gamyba – jau buvo produktyvesnė. Gimnazijos socialinė pedagogė Rasa mums pravedė edukaciją apie kiekvieno mūsų baimes ir galimybes tas baimes nugalėti. Pasižiūrėję animacinį filmuką „Baubas“, siuvome savo baubiukus, kurie pasirodė labai mieli, savi ir malonūs.

Tradiciškai skyriaus susirinkimai vyksta du kartus per metus – kovo ir spalio mėnesiais. Norėjosi, kad tie susirinkimai būtų įdomesni, naudingesni, o gal ir kvepėtų pyragais... Mokymosi visą gyvenimą idėja visų asociacijos narių mintyse plevena nuolat. Mokomės vieni iš kitų, kiek kartų reikia laužti šokolado plytelę, jei nori sulaužyti iki paskutinės dalelės, kaip reikia teisingai, t.y. po lygiai, padalyti picą tarp dviejų draugų, kaip sukarpyti popieriaus lapą, kad per jį galėtum išlįsti, o gal reikia atlikti proto gimnastiką? Visokių įdomybių buvo mūsų susirinkimuose. Neprisimenu, kuriam susirinkimui nusprendžiau iškepti pyragą ir užplikyti kvapnios žolelių, rinktų Joninių dieną, arbatos. Belaukdama kito susirinkimo vėl kepiau pyragą, o po to jau taip susidėliojo, kad susirinkimų organizavimas be pyrago neįsivaizduojamas... Reikėjo ieškoti vis naujų receptų. Vieną kartą padėjau dvylika puodelių, galvodama, kad tikrai užteks. Ir koks buvo nustebimas – puodelių neužteko!

Taip gyvenimas ir tekėjo daugiau ar mažiau nusistovėjusia tvarka. Ir tada atėjo pandemija. Karantinas. Visi puolėme mokytis, kaip reikia dirbti nuotoliniu būdu, kaip susitvarkyti su „namine“ darbo vieta, kaip pasiekti savo suaugusius besimokančiuosius, kaip gauti atgalinį ryšį. Ekstremali situacija mobilizuoja mūsų gebėjimus, žinias ir įgūdžius. Mums visiems pavyko smarkiai patobulėti. Susirinkimai tapo nuotoliniai. Na, o mūsų suaugusiųjų švietimo ekspertas Arūnas Bėkšta, matyt, turėdamas truputį daugiau laisvesnio laiko, pasiūlė asociacijos nariams mokymus apie mokymosi stilius. Arūnas dvi savaites mokėsi pats, siuntė mums namų darbus, kad tinkamai pasiruoštume susitikimams, o po to mokė mus – 2020 m. pavasarį, įvyko keturi užsiėmimai apie mokymosi stilius ir vienas apie motyvaciją: „Mokymosi stiliai. 1 Daid Kolb mokymosi stiliai“ (2020-04-03), „Mokymosi stiliai 2. David'o Kolb'o pėdomis“ (2020-04-15), „Meyers-Briggs asmenybės tipai, kurie nulemia ir asmens elgesį, kai jis mokosi“ (2020-04-27), „Mokymosi stiliai 4. Paskutiniai žvilgsniai ir „kas iš to?“ (2020-05-13) ir „Dar apie mokymosi motyvaciją" (2020-05-27). Ypatingas Arūno gebėjimas mokytis ir mokyti kitus mus subūrė susitikimams. Mes karantino metu buvome netgi, sakyčiau, aktyvesni nei iki tol. Tuo laikotarpiu Arūno FB atradome jo piešinius, ir 2021 m. gegužės mėnesį Vilniaus „Varpo“ suaugusiųjų gimnazijoje atidaroma pirmoji Arūno Bėkštos darbų paroda „Klaidžiojimai“. Šiandien Arūnas – jau Lietuvos tautodailininkų sąjungos narys, o jo parodos veja viena kitą. Nuoširdi padėka Arūnui už jo iniciatyvą mokyti asociacijos narius, didžiulė pagarba andragogui ir begalinis žavesys jo gebėjimais, talentu, noru mokytis ir išmokti.

Mes ne tik dirbame kartu, bet kartais ir susitinkame pašvęsti. 2020 m. pabaigoje įvyko šventinis kūrybinis LSŠA narių pavakarys „Pasveikinkim vieni kitus“ su namų darbais ir kūrybinėmis užduotimis. Nuolatinis mokymasis – mūsų visų andragogų palydovas, todėl į susitikimą turėjome atvykti su savo „Seniu Smegeniu“. O tie Seniai Smegeniai buvo labai įvairūs – ir iš apelsinų, ir su ragais, ir labai panašūs į savo šeimininkus, ir išraizgyti, o kai kurie nariai ir patys pavirto į baltuosius Smegenius. Visi vakarėlio dalyviai buvo parengę kūrybines užduotis. Arūnas mus įtraukė į galimai naujo asociacijos logotipo kūrimą, Vilija mokė lankstymo meno, su Arūne pasigaminome dovanų krepšelį, Irena pamokė, kaip pasidaryti

desertą „Sniegelis“. Veikla vijo veiklą, laikas taip greitai šuoliavo, kad nepastebėjome prabėgusių valandų ir supratimo, kaip gera būti bendraminčių būryje.

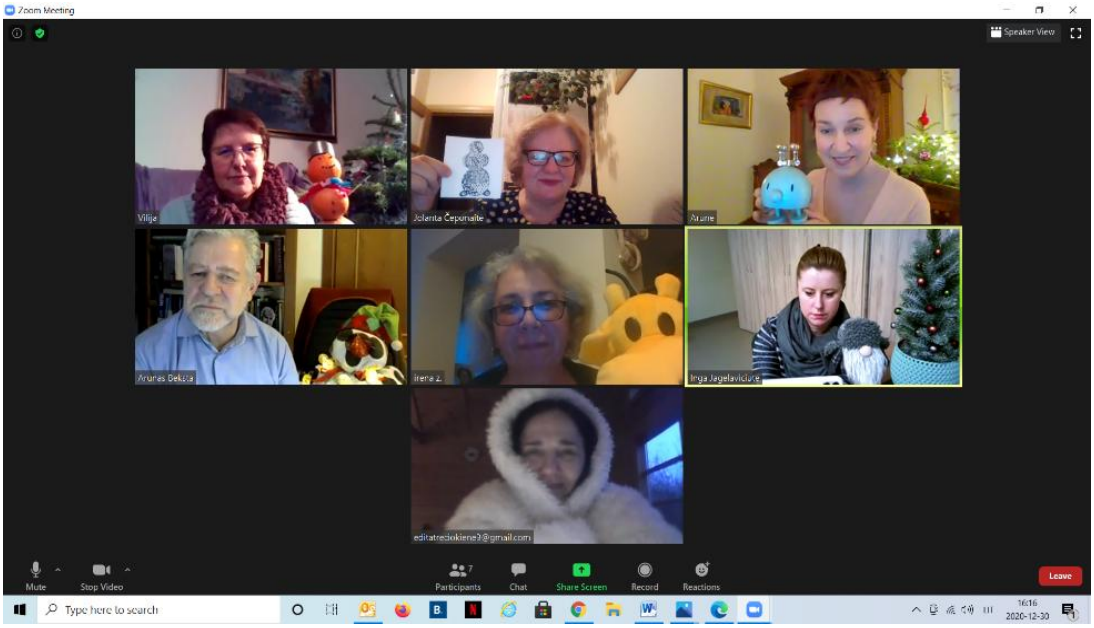

Visi savo gyvenimuose esame be galo užimti – įvairios veiklos, darbai, projektai, šeima – bet toje laiko picoje vis atrandame vietos ir asociacijos veiklai. Gera žinoti, kad po tuo dideliu Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos skėčiu esame ir mes. Vieni gal nuo asociacijos įkūrimo metų, kiti po dešimtmečio ar dvidešimtmečio, bet čia ir dabar esame mes – atviri, nuoširdūs, draugiški, nuolat besimokantys andragogai.

2.2. Suaugusiųjų mokymosi galimybės Kėdainių profesinio rengimo centre

DANGIRAS KAČINSKAS,
Kėdainių profesinio rengimo centro direktorius

Dangiras Kačinskas, LSŠA Valdybos narys

Kėdainių profesinio rengimo centras turi nemažą suaugusiųjų mokymo patirtį. Siekdamas, kad visiems Kėdainių rajono savivaldybės suaugusiems būtų suteikta galimybė prisitaikyti prie nuolat besikeičiančių ekonominių ir socialinių sąlygų, centras nuolat organizuoja neformaliojo suaugusiųjų mokymo(si) kursus: siuvimo, konditerijos, maisto ruošimo technologijų, virėjų, namų vidaus apdailos. Populiariausi išliko siuvimo kursai pradedantiesiems ir pažengusiesiems. Kursų dalyviams siūlomos įvairios mokymosi programos: „Juosmeninių drabužių siuvimas“, „Lengvų drabužių siuvimas“, „Drabužių taisymas ir persiuvimas“, „Suknelių konstravimas – siuvimas“. Ypatingo dėmesio sulaukė centre įgyvendinamo projekto „G.AL.I.M: Nauji įgūdžiai – naujos galimybės“ neformaliojo mokymo programa „Vaikiškų rūbų siuvimas“, kurią per pusantrų metų baigė daugiau nei 50 asmenų. Didžioji dalis kursų dalyvių – Kėdainių rajono Moterų krizių centro, kuris yra ir vienas iš projekto partnerių, merginos ir moterys. Centro siuvimo klasėje kasdien dūzgė siuvimo mašinos, o po kiek laiko ant stalo puikavosi programos dalyvių pasiūti gaminiai. Kraštietes vilioja ne tik moderni siuvimo bazė su patogiais ergonomiškais sukirpimo stalais ir profesionali siuvimo įranga, bet ir galimybė nemokamai įgyti ar patobulinti siuvimo įgūdžius.

Europos socialinio fondo ir Kėdainių rajono savivaldybės lėšomis finansuojamu projektu „G.A.L.I.M: - Nauji įgūdžiai – naujos galimybės“ siekiama turiningo ir tikslingo gyventojų užimtumo suteikiant naujų profesinių įgūdžių. Susidomėjimo projekto neformalaus mokymo programa „Statau ir remontuoju pats“ sulaukė ir norinčiųjų išmokti apdailos darbų, susipažinti su skirtingais vidaus apdailos būdais, išbandyti įvairias dekoravimo technikas. Kiek žmonių, tiek skirtingų poreikių... Projekto neformaliojo mokymo programa „Automobilių komforto įrangos priežiūra ir remontas“ sudomino tuos, kurie panoro išmokti pildyti automobilių kondicionierius.

Siekdami padėti integruotis į darbo rinką socialinę atskirtį patiriantiems ir norintiems persikvalifikuoti arba įgyti dar papildomą kvalifikaciją asmenims, siūlome modulines „Apskaitininko“, „Socialinio darbuotojo padėjėjo“, „Virėjo“, „Siuvėjo“, „Fasadų šiltintojo“ mokymo programas. Spartus finansinių rinkų vystymasis, naujų informacinių technologijų naudojimas teikiant finansines paslaugas – kliūtis sėkmingai naudotis finansiniais taupymo, investavimo įrankiais, todėl siekiame užpildyti finansinių žinių, smulkaus verslo kūrimo, verslo formos pasirinkimo, paslaugų, savęs pristatymo žinių spragas ir suaugusiesiems siūlome neformalias mokymo programas „Finansinis raštingumas“, „Verslumas“.

Kasmet Kėdainių profesinio rengimo centro mokytojai suaugusiuosius mokytis skatina organizuodami suaugusiųjų mokymosi savaitės renginius. 2019 m. suaugusiųjų mokymosi savaitės atidarymo renginyje centrui buvo įteiktas Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos diplomas už projektą, skatinantį naudingą užimtumą, suteikiantį naujų galimybių pritaikant įgytas profesines žinias ir įgūdžius. Konkursui buvo pristatytas siuvimo profesijos mokytojos Anželikos Liukumienės įgyvendintos neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokymo programos „Vaikiškų drabužių siuvimas“ dalyvės Daivos Grinkevičienės sėkmės istorijos vaizdo interviu „Laikas siūti“.

Graži draugystė, nuoširdus bendradarbiavimas Kėdainių profesinio rengimo centro bendruomenę sieja su Senojo Kėdainių trečiojo amžiaus universiteto klausytojais. Senjorai - aktyvūs suaugusiųjų mokymosi savaičių renginių, saviraiškos, kūrybinių dirbtuvių ir kitų užimtumo paslaugų, mokymų, kursų dalyviai, patvirtinantys savo gyvybingumą, poreikį lavinti kūrybinius gebėjimus, įgyti naujų patirčių ir įgūdžių.

Nuolatinis suaugusiųjų mokymas yra paskata ir centro pedagoginei bendruomenei (andragogams) tobulinti, plėtoti savo andragogines kompetencijas, kurios padėtų gerinti suaugusiųjų mokymo(si) kokybę.

2.3.Tas neapsakomas jausmas

ROMA KONCEVIČIENĖ,
Marijampolės suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centro biologijos mokytoja metodininkė,
Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centro metodininkė

Neapsakomas jausmas stovėti suaugusiųjų auditorijoje ir matyti skirtingus žmonių veidus, atspindinčius įvairias patirtis, požiūrius ir nuostatas. Visi labai skirtingi, bet tuo pačiu ir labai panašūs. Nepaprastai gera būti arti savo mokinių ir suprasti, jog visi kartu galime keisti savo vidinį pasaulį ir kurti kitokią aplinką. Kiekvienoje mokymosi situacijoje iš savo mokinių galiu pasimokyti naujų dalykų, kurių dar nebuvo mano patirtyje ir kurių neaptiksi jokiose knygose. Ypač įsimintini epizodai, kai „išsilaisvini“ iš savo senų nuostatų ir „sukonstruoji“ naujas, duodančias pradžią naujam supratimui ir įkvepiančias naujai veiklai. Žinoma, būna visko: ir klaidų, ir nesėkmių, ir nusivylimų, kuriuos būtina nugalėti, o kartais ir prisijaukinti, jeigu nori ir vėl patirti tą neapsakomą jausmą. Juk didžiausią savo sėkmę pajaučiame tik po didžiausių nesėkmių.

Neapsakomas jausmas širdyje kasdien „nešiotis“ dėkingumą ir pagarbą žmonėms, kurių atsidavimas, nuoširdumas, geranoriškumas ir užkrečiantis pavyzdys padrąsino mane ir paskatino pasukti suaugusiųjų švietimo keliu. Didžiąją daugumą šių žmonių sutikau Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijoje. Gera būti arti profesionalių, draugiškų, atsidavusių savo darbui ir veiklai žmonių komandos.

Bendrystė su šiais žmonėmis „pagimdė“ nesuvaidintą meilę suaugusiųjų švietimui. Būtent čia gimė tikrasis noras mokytis, tobulėti, keistis ir „augti“, noras dalintis ir bendrauti. Būdama asociacijoje gavau daugybę galimybių mokytis įvairiose užsienio šalyse, dalyvauti įvairiuose projektuose, dalintis savo patirtimi ir mokytis iš geriausių Lietuvos suaugusiųjų švietėjų. Visos veiklos leido patirti daug gerų emocijų, geriau pažinti save, tapti geranoriškesne, įžvalgesne ir pakantesne kitiems ir kitokiems.

Neapsakomas jausmas patirti mokymosi džiaugsmą. Mokymasis nėra tik informacijos kaupimas, tai aktyvus kuriamasis procesas, tai savarankiška ir itin individuali veikla. P. Coelho yra pasakęs: *„Visa tai, ko ligi šiol mokeisi turės prasmę tik tuo atveju, jeigu tai panaudosi gyvenime“.* Man mokymasis visada reiškia pasikeitimą. Tik besimokydama galiu keisti ir keistis, nes permąstydama savo patirtį, senuose, įprastuose dalykuose pamatau naujus, neatrastus dalykus. Mokausi ne tik iš knygų, kolegų, mokytojų, ekspertų ar profesionalų, bet dažniausiai iš savo mokinių ir konkrečių situacijų. Žavu ir tai, jog mokymasis

visada „leidžia“ klysti, tačiau tuo pat metu sukuria aplinkybes padarytas klaidas analizuoti ir iš jų vėl mokytis, t. y. auginti naują savo patirtį ir vėl patirti tą neapsakomą jausmą.

Neapsakomas jausmas būti pastebėtai ir įvertintai, nors nesijaučiu išskirtinė ar geresnė už kitus. Suprantu jog vertinamas yra ne žmogus, bet jo atlikti darbai. Gautas apdovanojimas iš LR švietimo, mokslo ir sporto ministrės Jurgitos Šiugždinienės, švenčiant Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos 30-metį, dar kartą priminė man, kaip ilgai vaikštau keliais, kuriuose sutikau tiek daug nuolat besimokančių, smalsių ir iššūkių nebijančių žmonių. Šis apdovanojimas ne tik džiugina, bet ir įpareigoja sustoti, apsidairyti, įsivertinti ir dar atkakliau kibti į darbus, drąsiau ryžtis pokyčiams, tvirčiau ir atkaliau judėti naujų tikslų link.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

PADĖKOS
RAŠTAS

Romai Koncevičienei,
Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos Marijampolės skyriaus koordinatorei,

už aktyvią ilgametę veiklą Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijoje, puoselėjant mokymosi visą gyvenimą idėją, telkiant Marijampolės krašto andragogus ir besimokančiuosius bendrai veiklai

Jurgita Šiugždinienė,
švietimo, mokslo ir sporto ministrė
2022 m. vasario 22 d. Nr. 17

Džiaugiuosi ir didžiuojuosi būdama suaugusiųjų mokytoja, džiaugiuosi ir didžiuojuosi būdama Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos dalimi, tiesą sakant, kartais net jaučiuosi privilegijuota. Būčiau laiminga, galėdama likusią savo karjeros dalį būti ten, kur buvau iki šiol, kad niekada manęs nepaleistų tas **neapsakomas jausmas.**

2.4. Nuolat besimokančios organizacijos patirtis. Nuolatinio mokymosi procese

JOLITA GEČIENĖ,
Anykščių socialinės globos namų direktorė,
Mykolo Romerio universiteto lektorė ir doktorantė

Jolita Gečienė, Anykščių socialinės globos namų direktorė

„Pasakyk man ir aš pamiršiu, parodyk man ir aš prisiminsiu, įtrauk mane ir aš suprasiu“
/Konfucijus/

Žymaus kinų mąstytojo Konfucijaus žodžiai atspindi Anykščių socialinės globos namų (toliau tekste – Globos namai) bendruomenės įsijungimo į suaugusiųjų mokymosi kelią. Mes išgirdome apie suaugusiųjų mokymosi savaitę, pamatėme jos renginius Utenos regione – Anykščių rajone, patys įsitraukėme į juos ir supratome kad tai yra mūsų veiklos dalis, be kurios jau neįsivaizduojame savo gyvenimo ir kurios laukiame kiekvieną vėlų rudenį.

Šiandieniniame pasaulyje, organizacijoms veikiant itin greitai besikeičiančioje aplinkoje, susiduriame su ekstremalios situacijos keliamais sunkumais, nuolatiniais pokyčiais ir aplinkos neapibrėžtumais. Kad įveikti minėtus sunkumus, išlikti ir toliau sėkmingai tęsti veiklą – reikalingos žinios, o kad įgyti žinias turime nuolat mokytis ir tobulinti savo profesines kompetencijas. Moksliniai tyrimai rodo, kad mokymasis gerina problemų sprendimo gebėjimus, keičia organizacijos narių veiksmus, žinojimą, supratimą, nuostatas bei požiūrius ir skatina naujų gebėjimų vystymąsi, užtikrinant organizacijos atsparumą krizinėse situacijose (Senge et al., 2000). Na o atsparios krizinėms situacijoms organizacijos yra svarbus rodiklis regiono tvarumui užtikrinti. Nuolatinio tobulėjimo ir organizacinio atsparumo stiprinimo siekis Globos namų bendruomenę paskatino tapti nuolat besimokančia organizacija ir sėkmingai įgyvendinti Globos namų viziją – *„Nuolat tobulėjanti ir taikanti pažangiausius*

socialinės globos metodus, moderni, naujoms iniciatyvoms atvira socialinės globos įstaiga, telkianti kvalifikuotų darbuotojų komandą, nuolat tobulinanti teikiamų paslaugų kokybę bei profesionaliai ir dinamiškai reaguojanti į paslaugų gavėjų poreikius, teikianti geriausią ilgalaikę (trumpalaikę) socialinę globą bei šiuolaikiškiausias socialines paslaugas“. Jau eilę metų kartu su kitomis Utenos regione veikiančiomis organizacijomis jungiamės prie Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos (toliau LSŠA) organizuojamos suaugusiųjų mokymosi svaitės, dalyvaujame įvairiuose renginiuose bei projektuose.

Iki 2022 m. Globos namai yra suorganizavę 55 atvirus renginius: teorinius-praktinius seminarus, paskaitas, mokymus, informacinius renginius, meninės raiškos užsiėmimus, sveikatingumo užsiėmimus, edukacines programas, kūrybines dirbtuves, protų mūšius/viktorinas, diskusijas, raiškiojo skaitymo užsiėmimus/valandėles ir kt. Mums labai svarbu, kad minėtus renginius savanoriškais pagrindais veda profesionalūs lektoriai, kurie suteikia vertingų teorinių žinių ir praktinių įgūdžių. Taip pat šių renginių dėka ir Globos namų darbuotojai turi galimybę išbandyti save lektoriaus rolėje. Keleto renginių fotoakimirkos žemiau pateiktose nuotraukose:

Edukacinis užsiėmimas „Gimto krašto pažinimas“

Kūrybinės dirbtuvės „Nuo įsivaizdavimo iki eksperimento“ Anykščių regioniniame parke

Renginys „Kultūrinis sąmoningumas ir raiška“ Niūronių etnografinės sodybos kieme

Praktinis seminaras „Iniciatyva ir verslumas“ Anykščių geležinkelio stotyje

Turiu pažymėti, kad Globos namai taip pat dalyvauja LSŠA skelbiamuose projektų konkursuose. Įgyvendinami projektai palieka neišdildomą įspūdį mūsų Globos namų bendruomenei:

2015 m. įgyvendinome projektą „Aktyvus mokymasis aktyviam gyvenimui“ ir buvome apdovanoti LSŠA diplomu bei specialiuoju prizu. Konkursui pateikėme iniciatyvą „Gėlių žiedais pražydus kasdienybė“, kurioje praktiškai įgyvendinamos suaugusiųjų aktyvaus mokymosi idėjos. Užsiėmimus vedė profesionali floristė, kuri atliko įgalintojo vaidmenį, dirbo kartu su žmogumi, pamokydama jį – ko labiausiai reikia ugdant neįgalųjį, atstatant ir didinant savarankiškumo lygį.

Projekto „Gėlių žiedais pražydus kasdienybė“ veiklos Burbiškio padalinyje

2016 m. projekte „Mokymosi spalvos“ mūsų iniciatyva atskleidė margaspalvio žmogaus likimo iškeliamus poreikius. Šio projekto metu Burbiškio padalinio darbuotojai mokėsi kovos menų – savigynos. Mūsų kolektyvas nesiruošia su šiais veiksmais eiti į ringą, mūsų tikslas yra apsiginti realiose situacijose, užpuolimo atveju. Kadangi tokiose situacijos žmones labai veikia baimė ir stresas, kurie neleidžia tvarkingai atlikti daugelio įprastų veiksmų, tad treneris mus išmokė pratimų, kurie nereikalauja nei didelės jėgos, nei ypatingos technikos.

Savigynos mokymai globos namų darbuotojams

2018 m. dalyvavome projektų konkurse „Šimtmečio pamokos“, pristatėme projektą „Šimtas metų iš kartos į kartą – iš širdies į širdį“, už kurį taip pat buvome apdovanoti LSŠA diplomu ir prizu. Projekto dėka susibūrė skirtingų kartų atstovai: Senelių globos namų gyventojai ir vaikų namų auklėtiniai, kartu paminėti Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį. Visą iniciatyvą siejome su 100 metų. Vienas iš akcentų buvo 100 širdžių, kurias savo rankomis padarė ir nuspalvino trispalvės spalvomis Globos namų gyventojai. Jomis pasidalinome visi renginio dalyviai, taip stiprinant ir puoselėjant meilę mūsų šaliai, Lietuvai. Stiprinant tautiškumo dvasią, pabrėžėme tautinio paveldo svarbą dabarčiai ir ateities kartoms. Skirtingų kartų bendravimas suteikė vertingą patyrimą. Renginį papuošė archajiškais aukštaičių tautiniais drabužiais pasidabinusios Globos namų darbuotojos. Svarbus rezultatas yra tai, kad po renginio veikla tęsiama, ji padeda mokyti, skleisti, išsaugoti ir perduoti jaunosioms kartoms išlikusį etninį paveldą: papročius, kalendorinių ir šeimos švenčių tradicijas, apeigų istoriją, folklorą ir pan.

Renginys „100 metų iš kartos į kartą – iš širdies į širdį“ šimtametėje Legų sodybos gryčioje, Niūronių k. Anykščių r.

Esame dėkingi visai LSŠA bendruomenei ir Utenos regioną atstovaujančiai koordinatorei – Daliai Stunžėnienei už ilgametę partnerystę ir nuolatinį mūsų Globos namų įtraukimą į suaugusiųjų mokymosi renginius. Šios iniciatyvos dėka atsiveria keliai aktyviam gyvenimui ir nuolatiniam tobulėjimui. Tuo metu tarsi sulėtiname savo nuolatinį skubėjimą, pažvelgiame į mokymąsi kitomis akimis, atrandame įvairiaspalvį mokymosi pasaulį. Mokymų dėka išryškėja, kad kiekvieno žmogaus svarbiausias poreikis yra prasminga veikla. Globos namų bendruomenei mokslas nėra ir niekada nebus užbaigtas procesas, nes kiekviena svarbi žinia iškelia naujų klausimų. Nuolatinis mokymasis mums suteikia naujus supratimus bei įžvalgas, kurios tarnauja veiklos įprasminimui.

2.5. Suaugusiųjų švietimo veikla Kauno krašte

LORETA MONTRIMAITĖ,
LSŠA Kauno krašto suaugusiųjų švietimo koordinatorė

Loreta Montrimaitė, Kauno rajono švietimo centras

Kauno krašto suaugusiųjų švietimo institucijos, įvairaus tipo organizacijose ir įstaigose dirbantys andragogai jau 30 metų „ranka rankon“ dirba su Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija dalydamiesi naujomis idėjomis, inicijuodami naujas veiklas, dalyvaudami nacionaliniuose bei tarptautiniuose projektuose, organizuodami mokymus ir plėtodami tyrimus suaugusiųjų švietimo srityje. O kiek idėjų, gerų emocijų ir „užtaiso“ veikti dar aktyviau „pasisemiama“ iš „Pievelių šnabždesių“, kurios kasmet vyksta Rumšiškėse! Kiek renginių ir gražių bendruomenių iniciatyvų vyksta suaugusiųjų mokymosi savaitės metu, vien 2021 m. Savaitėje Kauno miesto ir Kauno rajonų, Jonavos, Kėdainių, Kaišiadorių rajonų ir Birštono savivaldybėse buvo suorganizuota daugiau nei 120 renginių suaugusiems.

Ypatingai norisi pasidžiaugti Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos (LSŠA) (koordinatorius), LSŠA Kauno krašto suaugusiųjų švietimo institucijų (Gyvenimo ir tikėjimo institutas, Kauno rajono švietimo centras, Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnyba) bei Panevėžio rajono švietimo centro konsorciumo nuo 2019 m. įgyvendinamu „Erasmus+“ KA1 projektu „Andragogo misija: suteikti besimokančiajam sparnus“. 2021-2022 m. minėtų institucijų darbuotojai turėjo galimybę tobulinti andragogines kompetencijas Vokietijoje, Kroatijoje ir Suomijoje.

Vokietijoje vykusių kursų metu buvo aptartas bendradarbiavimas tarp mokytojo ir besimokančiojo, kvalifikacijos tobulinimo programų rengimas ir suaugusiųjų mokymosi koncepcijos. Didžiausias dėmesys buvo skiriamas mokymosi renginių planavimui ir tikslingam suaugusiųjų mokymo/si metodų parinkimui ir taikymui, atsižvelgiant į besimokančiųjų poreikius, patirtį bei grupės sudėtį.
Kroatijoje vykusiuose mokymuose „Kūrybiškumas andragogo darbe“. dalyviai praktiškai išbandė daugybę metodų, skirtų susipažinimui, mokymosi atmosferos kūrimui, medžiagos įsisavinimui, motyvacijos didinimui. Itin naudinga patirtis - skaitmeninių priemonių panaudojimas suaugusiųjų švietime.

Skaitmeninių priemonių naudojimo suaugusiųjų švietime buvo pratęsta ir Suomijoje vykusiuose kursuose „Nuotolinio ir/ar mišraus mokymo programų ir medžiagos kūrimas“, kur daug dėmesio buvo skirta skaitmeninių įrankių panaudojimui nuotoliniam bei patyriminiam mokymui/si.

Kauno rajono trečiojo amžiaus universitetas (TAU) atkreipė dėmesį į tai, kad išėję į pensiją vyresnio amžiaus žmonės nori išlikti aktyvūs, gali ir nori prisidėti savo žiniomis, patirtimi ir darbais prie bendruomenės stiprinimo, todėl 2020 m. drauge su užsienio partneriais iš Latvijos, Olandijos, Slovėnijos

ir Bulgarijos parengė tarptautinį Erasmus+ projektą „Eikite pirmyn, siekite tikslų ir gaukite apdovanojimą. Vyresnio amžiaus žmonių savanorystės skatinimas“ (angl. „Keep going, reach goals, get an award: Enpowering Senior Volunteerism“ Nr. 2020-1-LT01-KA204-077966, www.gogetaward.eu). Projektu siekiama paskatinti vyresnio amžiaus žmonių aktyvumą ir įsitraukimą į bendruomeninę veiklą, jų norą užsiimti prasminga mokymosi visą gyvenimą ir savanorystės veikla. Motyvuojančia priemone tapo Senjorų apdovanojimų programa, kuri ragina iš naujo atrasti gyvenimo prasmę, išsikėlus naujus tikslus, jų siekti ir gauti apdovanojimą, įvertinantį pastangas ir asmeninius pasiekimus. Džiugina tai, kad į šio projekto veiklas įsijungė ir kitose savivaldybėse veikiantys TAU, tose savivaldybėse gyvenantys senjorai.

Daugelis Kauno krašto savivaldybių, skatindamos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugų plėtrą, kiekvienais metais skelbia neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programų finansavimo konkursus, kuriuose gali dalyvauti ne tik suaugusiųjų švietimo institucijos, bet taip pat ir įvairios NVO, TAU, bendruomenių centrai, bibliotekos ir pan.

2.6. Suaugusiųjų švietimo veikla Alytaus krašte

ALGIMANTA ŠČIGLINSKIENĖ,
LSŠA Alytaus krašto koordinatorė

Algimanta Ščiglinskienė, Alytaus konsultacinio verslo centro direktorė

Kas gero Alytaus krašto Suaugusių Švietimo sektoriuje šiandien?

Alytaus mieste suaugusių švietimo veikla ir mokymo programų įgyvendinimas, teikiant paslaugas orientuotas į poreikius ir galimybes, suformuotas prioritetus ir tinklaveiką, tarp organizacijų, dirbant ir derinant poreikius ir galimybes tarp organizacijų ir besimokančiųjų.
Šiandien, pagal PATVIRTINTĄ Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 27 d. sprendimą Nr. T-183 ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMOSI 2021–2023 METŲ VEIKSMŲ PLANĄ, PRIORITETINĖS VEIKSMŲ PLANO KRYPTYS yra:
I. Reemigrantų interesų ir vietos galimybių realizavimas.
II. Suaugusiųjų IKT kompetencijos, užsienio kalbų ir profesinių gebėjimų ugdymas.
Alytaus mieste suaugusių švietimo veikla ir mokymo programų įgyvendinimas, teikiant paslaugas orientuotas į šiuos prioritetus. Kaip jie susiformavo gali kilti klausimas? Taigi truputi istorijos faktų...

Alytaus miesto savivaldybė pirmoji savivaldybė Lietuvoje kartu su viešaja įstaiga Alytaus verslo konsultaciniu centru jau nuo 2014 metais inicijavo Suaugusių Švietimo organizacijų koordinavimą, suformuojant suaugusių **švietimo paslaugų teikėjų koordinacinę tarybą**, veikiančią ir patvirtintą Alytaus miesto savivaldybės Tarybos sprendimu: 2014 m. kovo 27 d. Nr. T-94; 2014 m. rugpjūčio 28 d. Nr.T-191).
LSŠA Alytaus krašto koordinatorė, Alytaus verslo konsultacinio centro direktorė Algimanta Ščiglinskienė - šios tarybos pirmininkė. Taryba veikia jau 8 metus. Nuo 2022 m. patvirtinta nauja tarybos sudėtis -viso 18 suaugusių švietimo organizacijų narių.

Tarybos tikslas:- koordinuoti formaliojo ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemos kūrimą,- plėtojimą ir tobulinimą Alytaus mieste.

Tarybos uždaviniai:

- Teikti siūlymus dėl formaliojo ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros ir tobulinimo Alytaus miesto savivaldybės tarybai ir kitoms institucijoms.

- Siekti palankios teisinės, ekonominės bei rinkodarinės aplinkos formaliojo ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtrai Alytaus mieste.
- Sudaryti valstybės, Alytaus regiono valstybinių ir savivaldybių institucijų, darbdavių ir darbuotojų interesus atstovaujančių organizacijų efektyvaus bendradarbiavimo ir bendravimo sąlygas, sprendžiant formaliojo ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros ir tobulinimo problemas.

Reikšmingą darbą nuveikė **Alytaus konsultacinis verslo centras**, įgyvendindamas ERASMUS + KA2 Strateginės partnerystės suaugusiųjų švietimo programos projektą *„Reintegracijos įrankiai – tiltas į naują gyvenimą savo gimtajame mieste“* kartu su partneriais: Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomene, Norvegijos Rugalando (Rogaland) lietuvių bendrija ir Italijos neformaliojo švietimo asociacija. Projekto vykdymo metu buvo atlikti reemigrantų poreikių tyrimai, sudarytas analitinis dokumentas Reintegracijos galimybių žemėlapis, skirtas suaugusių švietimo paslaugų marketingui formuoti.

2020 m. sukurtas pirmasis „SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PASLAUGŲ SEKTORIAUS ŽEMĖLAPIS, DIDINANT REINTEGRACIJĄ", dar vadinamas „Reintegracijos galimybių žemėlapis“, kuris aprėpė daugelį sferų: švietimo, verslo, bendruomenių, migracijos, komunikacijos, adaptacijos.

Pagrindinis projekto tikslas **–** bendradarbiavimo ir gerosios patirties perdavimas tarp vietinių, regioninių ir nacionalinių švietimo ir mokymo įstaigų bei organizacijų viešajame ir privačiame sektoriuje, parengiant suaugusių švietimo programas ir įrankius, grįžtamajai migracijai palengvinti.

Šis projektas peržengė geografines ne tik Alytaus, bet ir Lietuvos galimybes ir iš dalies vykdė ministerijos lygio tiriamąjį projektą, parodydamas projekto nacionalinę svarbą ir poreikį. Projekto tikslai ir uždaviniai atitinka šiandieninius išeivijos ir Lietuvos verslo, kultūros ir švietimo poreikius. Projekto metu buvo plėtojama daug inovatyvių metodų ir sąvokų, tarp kurių svarbiausiomis laikytinos GALIMYBIŲ ŽEMĖLAPIS IR REINTEGRACIJOS TINKLAS.

Projekto tyrimas ir išvados buvo svarstomos, tikrinamos, perdaromos ir vėl svarstomos su ekspertais ir bendruomenėmis užsienyje.

Projekto vykdytojams pavyko suburti daugelį ne tik Alytaus miesto savivaldos suaugusių švietimo organizacijų, bet ir bendradarbiauti su svarbiais lietuvių centrais Britanijoje, Norvegijoje, Italijoje. Neabejotina, kad ši patirtis bus perkelta ir į kitus Lietuvos regionus bei ES šalis, JAV, Australiją, Kanadą, Ukrainą.

Projektas tyrė ir identifikavo neformaliojo švietimo galimybes, grįžtamosios migracijos interesus ir vietos galimybes bei pasiekimus. Svarbu, kad vienu iš projekto partnerių tapo Lietuvos ambasada Londone**,** Didžiojoje Britanijoje, kur lietuvių diaspora viršija kelis šimtus tūkstančių gyventojų ir kur ambasada iš dalies vykdo ir savivaldybės funkcijas ypatingomis sąlygomis. Projekto metu ištirti egzistuojantys poreikiai ir galimybės, tinkliškai siejami su Alytaus miesto švietimo ir verslo organizacijomis, švietimo ir verslo įmonėmis ir jų paslaugomis.

„REINTEGRACIJOS GALIMYBIŲ ŽEMĖLAPIS“ – tai:

- pagrindinių suaugusių švietimo institucijų, organizacijų, gebėjimų suvestinė;
- suaugusių švietimo sektoriaus įgūdžių situacijos analizė;
- aktyviausių ir problemiškiausių atvejų analizė;
- ekonominės ir klasterių sąveikos analizė;
- perspektyvų svarstymas.

Projekto metu atlikto tyrimo metu identifikuotos Alytaus krašto net 89 Suaugusiųjų Neformalaus švietimo organizacijos. Alytaus mieste registruotos 50 proc. Iš jų.

Alytaus Regione	**Alytaus m.**	**Alytaus r.**	**Druskininkai**	**Varėna**	**Lazdijai**	**Viso**
Biudžetinės įstaigos	7	1	3	9	3	**23**
Viešosios įstaigos	15	3	6	2	6	**32**
Asociacijos	19	2	2	3	2	**28**
UAB, MB, IĮ	4	1	1	0	0	**6**
Viso	**45**	**7**	**12**	**14**	**11**	**89**

Įdomi tyrimo dalis - priežastys dėl ko grįžta žmonės, buvo išskiriamos šios:

(1.) šeimos priežastys – norėjimas vaikus leisti į mokyklas etninėje tėvynėje, likę giminaičiai, noras sukurti šeimą, rasti sutuoktinį ir t. t.
(2.) senatvė – noras pasenti ir numirti savo tėvynėje,
(3.) ekonominės – darbas, verslo kūrimas ir t. t.
(4.) asmeninės – sveikatos problemos, deportacija, vedybos ir t. t. Nemažai grįžtančių Lietuvos piliečių grįžta gyventi į etninę tėvynę ir čia susiduria su socialinėmis, politinėmis ir ekonominėmis problemomis, kurių išsprendimas sąlygoja sėkmingą integraciją Lietuvos visuomenėje. [4]

Atliktame tyrime dalyvių migrantų buvo klausiama nuomonės, kokia *pagalba būtų reikalinga įsidarbinant*.

- Net 30 proc. respondentų pažymėjo, kad reikalinga pagalba įgūdžių įgijimui ir tobulinimui.
- 20 proc. respondentų pažymėjo, kad būtų reikalinga pagalba naujų kompetencijų įgijimui.

- Dar 20 proc. pažymėjo, kad reikalingas darbo paieškų palengvinimas.
- Beveik penktadalis tyrimo dalyvių nurodė, kad būtų reikalingas pajamų palaikymas nedarbo laikotarpiu.
- Likę 7 proc. pateikė įvairius atsakymus:
- Lankstesnė / įvairesnė darbo rinka (atlyginimų / darbo valandų / kt. klausimais);
- Info apie darbo kultūrų skirtumus;
- Geras atlyginimas;
- Išnaudoti įgytą praktiką bei žinias, kurias išmoko bei įgijo emigravus, skatinti siekti tų pačių darbų kvalifikacijos kėlimo Lietuvoje bei tobulinimosi.
- Požiūris į asmenį, į jo individualius sugebėjimus.
- Anglų kalba;
- Skaidrūs konkursai į darbo vietas.

Projekto metu sudarytas „SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PASLAUGŲ SEKTORIAUS ŽEMĖLAPIS, DIDINANT REINTEGRACIJĄ" su priedais

- Nr. 1. ALYTAUS MIESTO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PASLAUGŲ TEIKĖJŲ RODYKLĖ;
- Nr. 2 ALYTAUS MIESTO ORGANIZACIJŲ NEFORMALAUS MOKYMO PROGRAMŲ SUAUGUSIŲ ŠVIETIMUI RODYKLĖ,
- 22 video mokymosi įrankiais ir
- 320 val. grįžtamajai migracijai skirtomis mokymo programomis anglų ir lietuvių kalbomis.

Visi suaugusių švietimo integracijos įrankiai integruoti Alytaus miesto savivaldybės **www.ams.lt** svetainėje.
Projekto trukmė: 2018 10 01 - 2020 12 31, projektas finansuojamas Europos Sąjungos lėšomis.

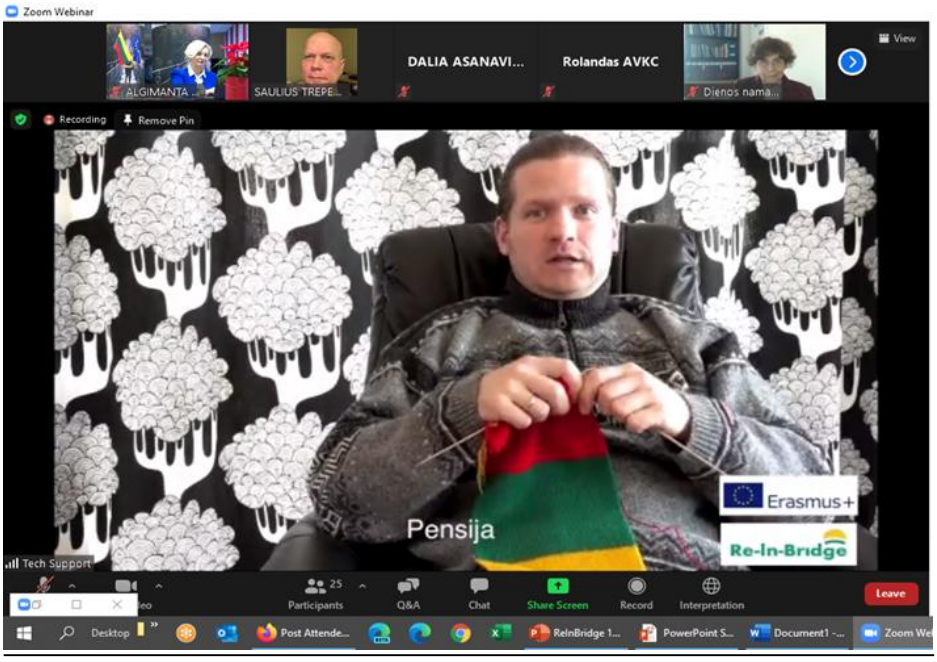

Didelį indėlį Alytaus miesto suaugusių švietimui atlieka ir **Alytaus muzikos mokykla.** Iš viso vykdomos trys programos, kuriose mokoma groti individualiai įvairiais instrumentais (fortepijonas, akordeonas, pučiamieji, smuikas, dainavimas ir kt.).

Nuo 2005 metų vykdomi vietiniai ir tarptautiniai Griundvig, Nord +, Erasmus+ projektai. Erasmus+ strateginės partnerystės projektas ,,Emocinis, kalbinis, lingvistinis raštingumas per muziką“ (TELL trought music) 2015/2017.

Alytaus muzikos mokyklos mokytojai su Kipro, Graikijos, Čekijos partneriais sukūrė inovatyvų metodą ,,TELL“, kuriame, panaudojant muzikines veiklas, suaugusieji žaismingomis priemonėmis įtraukiami į suaugusiųjų švietimą. Metodas TELL inovatyvus tuo, kad jis yra tarpdisciplininis, įtraukiantis IT, kalbos, muzikos dalykus, pritaikytas įvairias negalias turintiems suaugusiems (Čekijoje –kurtiesiems, Graikijoje – sutrikusio intelekto), padedantis pagerinti senjorų gyvenimo kokybę, nes senjorai mokosi naudotis planšetiniais kompiuteriais, sustiprina užsienio kalbos žinias, mokosi reguliuoti emocijas, praplečia suaugusiųjų švietėjų ir muzikos mokytojų IT ir kalbų mokėjimo kompetencijas.

Dar vienas Erasmus+ programos KA2 strateginės partnerystės projektas Nr. [2019-1-LT01-KA204-060482] „Jaunų suaugusiųjų integracija į darbo rinką per kultūros paveldą“. Jauniems suaugusiems sunku susirasti darbą, nes dažnai trūksta patirties, sunku integruotis į nuolat besikeičiančią gyvenimo ir darbo aplinką. Projektas „Jaunų suaugusiųjų integracija į darbo rinką per kultūros paveldą“ padėjo pažinti svarbiausias kitų šalių vietas ar tradicijas, suteikė jaunimui reikiamos informacijos integracijai, pasitikėjimui savimi, įkvėpė ir motyvavo bei sustiprino bendradarbiavimo kompetencijas. Pavyzdžiui, žinodamas kitos šalies kultūros istoriją ir tradicijas, projekto dalyvis lengviau integruojasi į kitos šalies kultūrinį ir socialinį kontekstą, įsidarbina ar pats susikuria darbo vietą. Pagrindiniai projekto tikslai – per kultūros žinias stiprinti verslumą ir socialinį dialogą bei padėti formuoti kūrybinio mąstymo strategiją, kuriant naujas darbo vietas.

Įvykdytas I-TALES projektas ,, Integracija per meninį mokymąsi siekiant sustiprinti visuomenę“. Projekto tikslas: skleisti kūrybinių metodų naudojimą suaugusiųjų švietime ir ugdyti pedagogų supratimą apie jų svarbą kuriant kultūrų dialogą, kurti darnią bendruomenę, pagrįstą abipuse pagarba, bendradarbiavimu.

Alytuje, aktyviai veikia **Alytaus TAU,** jungiantis virš 1000 universiteto klausytojų. Įkurti Tau filialai Seirijuose, Dauguose ir Simne leidžia įtraukti daugiau senjorų, kuriems švietimo ir mokymosi veikla padidina žmogaus gyvenimo kokybę ir socializaciją šiame skaitmeniniame pasaulyje. Alytaus Trečiojo amžiaus universiteto tikslas – sudaryti galimybę vyresnio amžiaus žmonėms aktyviai leisti laisvalaikį,

domėtis gamta, istorija, literatūra, kitais mokslais, šiuolaikiniais mokslo pasiekimais, betarpiškai tarpusavyje bedrauti, plėsti savo akiratį.

Daugiau apie veikiančias organizacijas galite rasti Reintegracija Lietuva Platformoje https://www.facebook.com/ReintegracijaLietuvaPlatform arba Alytaus miesto savivaldybės www.ams.lt svetainėje.

Alytaus mieste suaugusių švietimo veikla, teikiant paslaugas orientuotas į prioritetus ir tinklaveiką, tarp organizacijų, pvz.,

BENDRAVIMAS GIMTAJA KALBA:

- Alytaus švietimo darbuotojų tobulinimo/si padalinys Alytaus kolegijoje - „Lietuvių kalbos kultūros mokymo programa“;
- Lietuvybės centras (Alytaus Likiškėlių progimnazijoje) - „Papildomas lietuvių kalbos mokymas“;
- UAB „Kalba.LT“ - „Lietuvių kalbos kursai“.

SKAITMENINIS (KOMPIUTERINIS) RAŠTINGUMAS:

- Alytaus švietimo darbuotojų tobulinimo/si padalinys Alytaus kolegijoje - „AutoCAD 2D ir 3D baziniai mokymo kursai pradedantiesiems“ + 13 programų;
- Alytaus Jurgio Kunčino viešoji biblioteka - „Socialinių tinklų panaudojimas, diegiant švietimo naujoves, kuriant organizacijos įvaizdį tarptautinėje rinkoje“ +2 programos.

SAVO VERSLO KŪRIMAS. KARJERA:

- Alytaus verslo konsultacinis centras - „Verslo START-UP Lietuvoje“ + 16 programų;
- Kauno taikomosios dailės mokykla Alytaus filialas - „Buitinių keraminių dirbinių lipdymas“ + 7 programos;
- Alytaus švietimo darbuotojų tobulinimosi/si padalinys Alytaus kolegijoje - „Dalykinio bendravimo ypatumai įvairiose kultūrose“ + 3 programos.

PSICHOLOGINĖ PAGALBA:

- Alytaus švietimo darbuotojų tobulinimosi/si padalinys Alytaus kolegijoje - „Pedagoginių-psichologinių žinių kursas“ + 2 programos;
- Alytaus miesto teatras - „Komanda laikrodžio tikslumu“;
- Alytaus miesto pedagoginė psichologinė tarnyba- „Mokymai „Mokykla tėvams ir auklėtojams“ + 3 programos.

Suaugusių švietimo programų rengimas ir paslaugų skaitmenizavimas, suaugusių mokymo bei mokymosi veiklos perkėlimas į internetinę erdvę – šios dienos iššūkiai, su kuriais lemta susitvarkyti ir žengti pirmyn, bendraujant ir dirbant su tarptautiniais partneriais.

Nuotraukoje: susitikimas su „Acadamy Entrepreneurship“ partneriais Atėnuose, 2022 m. Birželio 28 d.

3.AKTUALIJOS. LSŠA IR JOS NARIŲ ĮGYVENDINAMI PROJEKTAI

3.1. Aktyvus pilietiškumas ir pagyvenusių žmonių vaidmuo visuomenėje

RENATA JANKEVIČIENĖ,
Panevėžio rajono švietimo centro direktoriaus pavaduotoja

„Erasmus+“ projektas „Teisės. Aktyvus pilietiškumas ir pagyvenusių žmonių vaidmuo visuomenėje“ (angl. „Rights. Active citizenship and the role of the elderly in society“)

Erasmus+ KA2 strateginių partneryščių projektas, Nr. 2019-1-IT02-KA204-063346

Projektą Panevėžio rajono švietimo centras vykdo kaip projekto veiklų partneris Lietuvoje. Kiti partneriai: Polo Europeo della Conoscenza (Italija) – koordinatorius, Consejeria de Educacion Junta de Castilla y Leon (Ispanija), Make It Better (Portugalija), Association for the Regional Initiatives Development ARID (Lenkija), Association Sinaptica (Rumunija).

Projekto tikslas – visuotinių teisių tema sukurti skirtingas kartas jungiantį tiltą. Senjorai kartu su kultūros darbuotojais ir mokiniais kurs pasakų lagaminus, metaforiškai perteiks tarptautinių pasakų turinį ieškodami jose pagrindinių teisių (pvz., teisė į mokslą, teisė į gyvybę).

Siekiami rezultatai: skatinti vyresnio amžiaus žmones aktyviai įsitraukti į visuomeninį gyvenimą; didinti jaunosios kartos supratimą apie jų ir visos visuomenės teisių gynimo svarbą; atliekant praktinę veiklą, kurioje dalyvaus suaugusieji ir vaikai; siekti palengvinti kartų dialogą, orientuotą į žmogaus teises; išrinkti penkis senjorus, kurie dalyvaus tarptautiniuose mokymuose ir įsipareigos vykdyti aktyvios pilietybės ir pagarbos teisėms švietimo veiklą Panevėžio rajono mokyklose.

Kas nuveikta Lietuvoje?

Konkrečios teisės aptartos analizuojant pasakas ,,Kuršiukas“, „Pinokis“ bei romano „Don Kichotas“ ištraukas, gilinantis į personažų charakterius bei kuriant spektaklius. Projekto „Teisės“ koordinatorė Jurgita Vaitiekūnienė džiaugiasi, kad teatro studijos ,,Šypsena“ vadovė Ina Kuodienė profesionaliai vadovaudama kolektyvui išradingai įsiliejo į projekto veiklas, o TAU klausytojos

pasiremdamos savo patirtimi bei taikydamos inovatyvius pedagoginius metodus padeda jaunimui suprasti žmogaus teisių reikšmę.

Integruotoje pamokoje-spektaklyje „Don Kichotas“ vaidinę senjorai metaforiškai perteikė kūrinio turinį, supažindindami su pagrindinėmis žmogaus teisėmis Velžio, Naujamiesčio gimnazijų mokiniams. Don Kichoto personažo idėjos ypač aktualios šių dienų kontekste, ypač teisės į laisvę, į orumą. Mokiniai džiūgavo galėdami būti aktyviais spektaklio žiūrovais ir kartu vaidinti spektaklyje su senjorais.

Plačiau apie projektą skaitykite https://prsc.lt/lt/erasmus-rights.

3.2.Suaugusiųjų skaitmeninių įgūdžių gilinimas siekiant gyvenimo kokybės

RENATA JANKEVIČIENĖ,
Panevėžio rajono švietimo centro direktoriaus pavaduotoja

„Erasmus+“ projektas „Suaugusiųjų, gyvenančių socialinėje atskirtyje, skaitmeninių įgūdžių gilinimas siekiant gyvenimo kokybės“, MŪSŲ SKAITMENINĖ ERDVĖ („Enhancing digital skills of hard-to-reach adults for better life chances“, OUR DIGI SPACE)

Erasmus+ KA2 strateginių partnerysčių projektas, Nr.2018-1-TR01-KA204-058750 Projekto tikslas – pagilinti andragogų ir kitų suaugusių skaitmenines kompetencijas.

Projektą Panevėžio rajono švietimo centras įgyvendino kaip projekto veiklų partneris Lietuvoje. Kiti partneriai: Turkijos nacionalinė švietimo ministerija (koordinatorius), Makedonijos universitetas (Graikija), švietimo įstaiga APEC (Turkija), Barseloso inovacijų ir socialinės plėtros institutas KERIGMA (Portugalija), NARA švietimo technologijos (Turkija).

Siekiami rezultatai: suteikti suaugusiesiems 21 a. reikalingų įgūdžių ir paskatinti jų pasitikėjimą savimi; įgalinant suvokti gyvenimiškas situacijas kaip rimtą žaidimą, kurį žaisdami jie laimėtų; paskatinti suaugusiuosius suprasti, kad jie gali pakeisti savo situaciją visuomenėje efektyviai panaudodami skaitmeninius įgūdžius; didinti suaugusiųjų švietėjų gebėjimus taikyti sužaidybinimo strategijas dirbant su socialinėje atskirtyje gyvenančiais suaugusiaisiais ir gilini jų skaitmeninius įgūdžius integruojant šias strategijas į realias gyvenimo situacijas.

Kas nuveikta Lietuvoje?

Įgyvendindami tarptautinį projektą pastebėjome, kad „socialinės atskirties“ sąvoka yra daugialypė, kiekvienoje šalyje suvokiama vis kitaip. Savo tiksline grupe pasirinkome vyresnius

nei 50 metų žmones, gyvenančius atokiose kaimo vietovėse, neturinčius skaitmeninių įgūdžių ir todėl moderniame XXI amžiuje jaučiančius psichologinį diskomfortą. Panevėžio rajono švietimo centras organizavo keturias panelines diskusijas skirtingose kaimo bendruomenėse. Diskusijų metu ypatingas dėmesys buvo skirtas „Erasmus+“ strateginių partneryščių pristatymui, kibernetinio saugumo ir skaitmeninių įgūdžių gilinimui. Diskusijų dalyvius domino klausimai: „Kaip atpažinti netikras naujienas socialiniuose tinkluose?“, „Kaip saugiai apsipirkti internete?“, „Kas tie slapukai, kurie trukdo skaityti naujienas?“, „Kaip apsisaugoti nuo „hakerių“?“. Projekto ekspertai profesionaliai atsakė į diskusijos dalyvių klausimus, pateikė įvairių pavyzdžių, kurie klausytojams padės atpažinti nesaugias interneto svetaines. Praktinių veiklų metu buvo pagilintos daugiau kaip šimto atokiose kaimo vietovėse gyvenančių vyresnio amžiaus suaugusiųjų skaitmeninės kompetencijos.

Plačiau apie projektą skaitykite http://ourdigispace.meb.gov.tr/page3.html.

3.3.Virtuali kaimo klasė

GENUTĖ GEDVILIENĖ,
Vytauto Didžiojo universitetas

Projekto Nr.: 2021-1-ES01-KA220-SCH-000023731
Projekto įgyvendinimo laikas: 01.11.2021 – 31.10.2023
Projekto koordinatorius: Estela Cantabra, Spain.

Projekto tikslai: Šis projektas taiko novatorišką požiūrį į švietimo trūkumus kaimo vietovėse – jis sukurs virtualią bendradarbiavimo erdvę realiuoju laiku, kur kaimo mokyklos gali palaikyti viena kitą ir nedelsiant užpildyti savo trūkumus, susijusius su mokytojų, turinio ir veiklos stygiumi. Idėja apima ne tik technologinę aplinką, bet ir ją supančią bendruomenę, kurią pirmiausia sudaro kaimo mokyklos bei kitos organizacijos, veikiančios švietimo ir kaimo plėtros srityje.

Tiesioginės projekto tikslinės grupės – kaimo mokyklos ir jų mokytojai, kurie iš karto gaus naudos iš kuriamos bendradarbiavimo erdvės: išteklius mokymo ir mokymosi kokybės gerinimui. Naudos iš šio projekto taip pat gaus viešieji ir privatūs subjektai, dalyvaujantys kaimo plėtroje, jie projekto kuriamoje platformoje galės nedelsiant pateikti turinį ir sprendimus mokykloms. Tai bus ir unikali erdvė moksliniams tyrimams, nes švietimo išteklių paklausos ir pasiūlos judėjimas suteiks tyrėjams kokybinį ir kiekybinį instrumentą apie tai, kas vyksta kiekviename dalyvaujančiame regione. Idėja gali būti pritaikyta bet kuriam švietimo lygiui.

Šiame projekte mes orientuosimės tik į pradinį išsilavinimą. Projektą vykdys stipri asociacija atstovaujanti švietimo ir kaimo sferai, su kokybiškai ir kiekybiškai svarbiais naudos gavėjų atstovais. Bendradarbiaujant tarpusavyje, sukursime šią mokymosi erdvę, jos bendruomenę ir išbandysime su keliomis atrinktomis pradinėmis mokyklomis, priklausančiomis partnerių šalims.

Projekto partneriai: Vytautas Magnus University, Lietuva; Associaco d'Iniciatives Rurals de Catalunya, Ispanija; Universidad de la Inglesia de Deusto Entidad Religiosa, Ispanija; Roscommon Integrated Development Co. Ltd t/a Roscommon Leader Partnership, Airija; Instituto Omnicompresivo di Bobbio Capoluogo, Italija.

Rezultatai:

1. Pagrindinis projekto tikslas – sukurti virtualią Europos kaimų mokymosi erdvę kaimo mokykloms (iš pradžių skirtą pradiniam ugdymui), kurią sudarys:
   a) Keitimosi pasiūlymais ir bendradarbiavimo švietimo projektų poreikiais sritis;
   b) Seminarų / užsiėmimų mokymo sritis realiu laiku, sukurta daugiapakopėms klasėms;
   c) Kaimo mokytojų profesinio tobulėjimo ir išteklių sritis.
2. Projekto partneriai išbandys edukacinę veiklą, kurioje dalyvaus projekte dalyvaujančių šalių kaimo mokyklų mokytojai ir mokiniai.
3. Bus suburta bendruomenė aplink sukurtą erdvę, kurioje iš pradžių prisijungs 100 narių (mokyklos, subjektai ir švietimo srities ir atitinkamos kaimo plėtros specialistai / subjektai).

4. Erdvė bus daugiakalbė, mokyklos galės laisvai susitarti, kokia kalba vykdys edukacinius projektus. Visa virtuali erdvė bus saugoma ES duomenų apsaugos teisinių reglamentų.

Daugiau informacijos: Search project results | Erasmus+ (europa.eu)

The Project "EU Virtual Rural Classroom"

Project No.: 2021-1-ES01-KA220-SCH-000023731

Period of project implementation: 01.11.2021 – 31.10.2023

Project coordinator: Estela Cantabra, Spain.

Objective of the project: This project, strongly anchored in ICT, has an innovative approach to face educational deficiencies in rural areas: a collaborative virtual space in real time where rural schools can support each other, filling their deficiencies in the shortage of teachers, content and activities immediately.This idea implies a technological environment but also a community around it, made up first of rural schools and then of relevant entities in the field of education and rural development.

The direct target groups of our idea are rural schools and their teachers, who will immediately benefit from connectivity, resources and improvement in the quality of teaching and learning. Indirectly, public and private entities involved in rural development will benefit from their educational promotion initiatives, since by taking part in this Ágora they will also be able to provide content and solutions immediately to schools. It will also be a unique space for research, since the demand and supply movement for educational resources will offer researchers a qualitative and quantitative thermometer of what is happening in each participating region. The idea is scalable to any educational level in this project we will target only primary education.

The project will be carried out by a strong and representative association in the educational and rural sphere with qualitatively and quantitatively relevant representatives of the direct and indirect beneficiaries of the proposal. Counting with a high capillarity in both environments, we will create this learning area, its community and we will test it with some primary schools belonging to partners countries.

The project partners: Vytautas Magnus University, Lithuania; Associaco d'Iniciatives Rurals de Catalunya, Spain; Universidad de la Inglesia de Deusto Entidad Religiosa, Spain; Roscommon Integrated Development Co. Ltd t/a Roscommon Leader Partnership, Ireland; Instituto Omnicompresivo di Bobbio Capoluogo, Italy.

Project results

1. The main purpose of the project is to create a virtual European rural collaborative learning space for rural schools (initially aimed at primary education) that will consist of:
   a) Area of exchanging offers and demands of collaborative educational projects
   b) Teaching area of workshops / classes in real time structured for multigrade classrooms
   c) Area of professional development and resources for rural teachers.
2. Project partners will pilot an educational activity using the space involving teachers and students from rural schools in the participating countries.
3. We will start a community around the space created with an initial adhesion of 100 members (schools, entities and professionals / entities from the educational field and relevant rural development).
4. The space will be multilingual, schools will be able to freely agree on the language in which they will conduct their educational projects. All virtual area will be protected by EU data protection legal regulations.

Project information can be found on: Search project results | Erasmus+ (europa.eu)

3.4. Atraskime naujas kalbas ir kultūras – „Discover Iceland and Sweden“ projekto įgyvendinimas

DAIVA MALINAUSKIENĖ,
Soros International House direktorė

Projekto nr.: NPLA-2021/10027
Projekto trukmė: 2021/08/01-2023/07/31

Projekto tikslas - stiprinti tarpkultūrinį bendravimą ir tarpusavio supratimą tarp Lietuvos, Islandijos ir Švedijos jaunimo.

Projektą įgyvendina:

- Soros International House, Lietuva
- IS-LLL Center Mimir-simenntun (IS-Mímir), Islandija
- SE-More Mosaic (SE), Švedija

Projekto veiklomis siekiame skatinti ir ugdyti:

- abipusį lietuvių ir islandų bei lietuvių ir švedų kalbinį ir kultūrinį supratimą
- toleranciją ir pagarbą tarp šių kultūrų jaunimo
- naujų draugysčių ir bendradarbiavimo užmezgimą tarp trijų tautų jaunuolių
- islandų ir švedų kalbų įgūdžių lavinimą
- šiltus tarpkultūrinius santykius Baltijos ir Šiaurės šalių regione ir glaudžios kaimynystės jausmą.

Veikla ir rezultatai:

- sukurti internetinę edukacinę platformą, populiarinančią islandų ir švedų kalbas ir kultūras jau įgyvendinto NordPlus Nordic Languages projekto „Play Your Way to Norway“ metu sukurtą internetinę edukacinę platformą https://www.playnorway.sih.lt/ papildant šių kalbų ir kultūrų savarankiško mokymosi moduliais
- išbandyti/pilotuoti platformą kartu su jaunimui Lietuvoje ir surinkti jų atsiliepimus
- surengti du internetinius seminarus lietuvių ir islandų bei lietuvių ir švedų jaunimui, siekiant skatinti tarpkultūriškumą ir motyvaciją mokytis skandinavų kalbų
- surengti kontaktinį seminarą Švedijoje tarp jaunuolių iš bandomųjų/pilotinių mokymų Lietuvoje ir Islandijos bei Švedijos jaunimo, dalyvavusio rengiant platformos modulius, kad užbaigtų platformos turinį

- pasiūlyti virtualias pamokas / keliones po Islandiją ir Švediją kaip prizą laimėtojams ar aktyviausiems platformos naudotojams po jos paleidimo
- surengti baigiamąją tarptautinę konferenciją Lietuvoje.

Kas jau nuveikta

Bendradarbiaujant su partneriais Islandijoje ir Švedijoje jau sukurtos dvi pilotinės edukacinės platformos, skirtos savarankiškai mokytis islandų ir švedų kalbas bei pažinti šių tautų kultūras (https://www.playiceland.sih.lt /, https://www.playsweden.sih.lt/).

Kiekviena platforma susideda iš dviejų atskirų kalbos ir kultūros modulių, o kiekvieną modulį sudaro 10 savarankiško mokymosi pamokų.
Įsisavinus kalbinio modulio medžiagą, galima pasiekti Europos Tarybos CEFR A1 kalbos lygį, kas reiškia, jog kiekvienas sėkmingai baigęs platformos pamokų kursą gebės:

- suprasti ir vartoti pažįstamus kasdienius posakius ir labai paprastas frazes,
- pristatyti save ir kitus bei užduoti ir atsakyti į klausimus apie asmeninę informaciją,
- bendrauti su vietiniu žmogumi, jei jis kalba lėtai ir aiškiai bei yra pasirengęs padėti.

Kultūros modulių temos – Islandijos ir Švedijos geografija, istorija, tradicijos ir šventės, kasdienis gyvenimas ir laisvalaikis, lygybė, švietimas, demokratija, laisvė, menas, literatūra ir muzika ir pan.
Pabaigęs kiekvieną pamoką, besimokantysis atlieka įgytų įgūdžių testą ir pasitikrina savo pažangą. Mokymosi pabaigoje kiekvienas, įsisavinęs visą mokymosi medžiagą, gauna kurso išklausymo pažymėjimą.

Pilotinę platformų versiją išbandė ir savo atsiliepimus pateikė SIH partneriai – Vilniaus miesto Karoliniškių gimnazijos baigiamųjų klasių moksleiviai bei jų mokytojai, Vilniaus kolegijos Verslo administravimo fakulteto studentai bei savanoriai iš įvairių nevyriausybinių organizacijų.
Gauti atsiliepimai, komentarai ir pasiūlymai, kaip patobulinti šias platformas buvo pristatyti projekto partneriams. Pastaruoju metu remiantis gautais atsiliepimais yra vykdomas platformų turinio tvarkymas bei pasiūlytų korekcijų įdiegimas.

Artimiausios veiklos

2022 – ųjų rudenį projekto partneriai ruošiasi surengti du nuotolinius seminarus lietuvių ir islandų bei lietuvių ir švedų jaunimui, siekiant skatinti tarpkultūriškumą ir motyvaciją mokytis skandinavų kalbų. Šiuo metu yra derinama susitikimų programa ir galutinės renginių datos.